

Zpráva o stavu romské menšiny v kraji za rok 2014

Kraj:	Liberecký
Sídlo:	U Jezu 642/2a, 461 80 Liberec 2
Podpis statutárního orgánu:	Martin Půta, hejtman Libereckého kraje

Zprávu o stavu romské menšiny v kraji schválila Rada Libereckého kraje na svém zasedání dne 3. března 2015 usnesením č. 279/15/RK.

Základní informace k vypracování dokumentu

Tato příloha obsahuje závaznou osnovu pro vypracování *Zprávy o stavu romské menšiny v kraji za rok 2014*.

Zpráva bude podkladem pro přípravu *Zprávy o stavu romské menšiny v České republice za rok 2014*, která by měla být v souladu s usnesením vlády ze dne 03. 11. 2014 č. 902 předložena vládě k projednání do 30.09.2015.

Zpráva o stavu romské menšiny v kraji za rok 2014 by měla vycházet z výsledků výzkumných studií provedených ve sledovaném období na území kraje a z dalších dat získaných od jiných odborů krajského úřadu, obecních úřadů a dalších institucí spolupracujících při řešení romských záležitostí. Velmi důležité je vždy uvádět zdroje informací.

Cennými jsou pro zpracovatele Zprávy o stavu romské menšiny v ČR za rok 2014 údaje krajských koordinátorů pro romské záležitosti, které vycházejí z jejich dobré znalosti terénu a z praktických zkušeností. Součástí dokumentu by měly být také příklady dobré a špatné praxe v oblasti romské integrace na území kraje a návrhy krajských koordinátorů na koncepční řešení situace Romů v ČR v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém časovém horizontu.

Zprávu o stavu romské menšiny v kraji za rok 2014 odešlou kraje **nejpozději do 16. 03. 2015** na poštovní adresu: Úřad vlády ČR, Oddělení kanceláře Rady vlády pro záležitosti romské menšiny a sekretariátu Rady vlády pro národnostní menšiny, náměstí Edvarda Beneše 4, Praha 1, 118 01, dále v elektronické podobě na emailovou adresu doubravsky.zdenek@vlada.cz a to ve formátu MS-Word (nikoli ve formátu PDF). V případě dotazů se prosím obraťte na odborného referenta Mgr. Zdeňka Doubravského buď na výše uvedenou emailovou adresu, nebo na telefonní číslo 296 153 265. Děkujeme za spolupráci při tvorbě výše uvedeného vládního dokumentu.

Metodický pokyn

Vzhledem k tomu, že v minulých letech docházelo ke snižování návratnosti dotazníků, připravili jsme tento metodický pokyn, abychom předcházeli případným nepochopením a nedorozuměním. V minulosti respondenti nechtěli odpovídat s tím, že odmítají rozlišovat osoby na Romy a Neromy; nerozuměli, proč stát věnuje tolik pozornosti Romům, a ne třeba jiným menšinám; každoroční sbírání dat považovali za zbytečné; a v neposlední řadě nevěděli, jak identifikovat Roma.

Při sběru etnických dat (zejména kvalifikovaných odhadů) sdělte dotazované osobě:

- 1) zdůvodnění, proč potřebujeme mít etnická data k dispozici;
- 2) pokyn, jak identifikovat příslušníka romského etnika.

Potřebujeme meziroční srovnání etnických dat, abychom byli schopni reflektovat aktuální stav společnosti a efektivně vytvářet a implementovat politiky. Průběžné monitorování a hodnocení dopadů implementovaných politik či konkrétních programů je nezbytným předpokladem zlepšení postavení romské menšiny.

Situace romské menšiny patří k nejnaléhavějším otázkám vývoje české společnosti po roce 1989. Je vážnou výzvou ve sféře lidsko-právní, sociálně-ekonomické a v poslední době stále více rovněž bezpečnostní. Přes dílčí úspěchy se nepodařilo dosáhnout celkového pozitivního obratu. Zesilují trendy vedoucí k marginalizaci, sociálnímu vyloučení a k územní segregaci části Romů. Romové čelí denně předsudkům, nesnášenlivosti a diskriminaci – bez ohledu na to, zda se jedná o Romy ze sociálně vyloučených lokalit, nebo o Romy v socioekonomické rovině integrované do společnosti.

Za Roma považujeme takového jedince, který se za Roma sám považuje, aniž by se nutně k této příslušnosti za všech okolností (např. při sčítání lidu) hlásil, a/nebo je za Roma považován významnou částí svého okolí na základě skutečných či domnělých (antropologických, kulturních nebo sociálních) indikátorů.¹ Jedná se o odborný odhad pozorovatele založený na konkrétní znalosti prostředí a souvislostí. Účelem je získání neadresných informací o počtech osob. V žádném případě nesmí dojít k identifikaci konkrétní osoby.

Děkujeme za dodržování tohoto pokynu. Je pro nás důležité, aby dotazované osoby věděly, co a za jakým cílem vyplňují. Pouze na základě kvalitních a kompletních etnických dat můžeme efektivně monitorovat implementované politiky a programy.

¹ Jedná se o velmi rozšířenou definici, kterou používá např. MŠMT, MPSV či KVOP. Byť byla definice původně použita v *Analýze sociálně vyloučených romských lokalit*, viz http://www.mpsv.cz/files/clanky/3043/Analyza_romskych_lokalit.pdf, domníváme se, že její charakter je univerzální a vztahuje se nejen na sociálně vyloučené Romy, ale také na Romy, kteří jsou integrováni do společnosti. Romové integrováni do společnosti by neměli být opomíjeni a měli by být zahrnuti do statistik, jelikož i oni čelí předsudkům, nesnášenlivosti a diskriminaci.

1. ZÁKLADNÍ ÚDAJE O SITUACI ROMSKÉ MENŠINY V KRAJI

- *Kvalifikovaný odhad počtu příslušníků romské menšiny v kraji v roce 2014 / z toho odhad počtu sociálně vyloučených Romů.*

Obec	Počet osob	Z toho počet vyloučených
Celkem Liberecký kraj	16350	10345
Celkem Českolipsko	2500	1875
z tohoto Česká Lípa	800	640
Frýdlant	4000	3000
Jablonec nad Nisou	3000	700
Jilemnice	60	40
Celkem Liberecko	5000	3500
z toho Liberec	2500	1750
Nový Bor	350	150
Semily	500	400
Tanvald	700	560
Turnov	160	120
Železný Brod	80	0

- *Prostorové rozmístění romské menšiny v kraji (identifikace měst, obcí a lokalit s vyšší koncentrací Romů).*

Liberecký kraj v roce 2013 zpracoval „Analýzu sociálně vyloučených lokalit a dostupnosti sociálních služeb prevence v těchto lokalitách v Libereckém kraji“. Analýza, která obsahuje popis lokalit s vyšší koncentrací Romů je zveřejněna na: <http://odbor-socialni.kraj-lbc.cz/page322/romove>

Česká Lípa

Většina Romů žije v lokalitách města označovaných jako sociálně vyloučené lokality, nejedná se o lokality umístěné mimo městskou zástavbu. Vyloučené lokality na Českolipsku se nacházejí ve městech a obcích.

V **České Lípě** se jedná o tyto lokality:

Dubice - Svojsíkova stezka, kde se nachází ubytovna „N-centrum“, která je majetkem města.

V ulicích Mánesova a Dubická se nacházejí byty ve vlastnictví města.

Svárov, Česká ul. – ubytovna u mlékáren, která je v soukromém vlastnictví.

Jiráskova ulice - jedná se o dva domy v osobním vlastnictví, kde majitelé pronajímají byty romským rodinám.

Ojedinele jsou soukromé byty pronajímány romským rodinám i v jiných lokalitách, na všech sídlištích.

Ve **Stráži pod Ralskem** – Jižní ulice č. 367 jedná se o dvanáctipatrový dům ve vlastnictví města, další rozmístění je rovnoměrné, po celém městě.

V Ralsku – Plouznice – jedná se o panelové sídliště v bývalém vojenském prostoru vybudované sovětskou armádou, 4 panelové domy jsou ve vlastnictví města Mimoň, 2 panelové domy ve vlastnictví města Ralska. Další vyloučená lokalita v Ralsku je Náhlov – zde je 6 bytových domů v soukromém vlastnictví.

Mimoň – jedná se o ulice – Okrouhlická, Pražská 10 – zde jsou rodinné domky obývané Romy. Dále je to sídliště Letná, kde jsou městské byty.

V **Zákupech** – jedná se o Nové Zákupy č. p. 520.

Doksy – jedná se o nám. Republiky 181 a ul. Zámecká 828.

Frýdlant

Lokalita ve Frýdlantu, které lze považovat za sociálně vyloučené, jsou zejména obytné zchátralé domy, které se nacházejí v různých částech města. Proces sociálního vyloučení v těchto lokalitách je primárně důsledkem nezaměstnanosti, chudoby a nízkých příjmů, přispívají k němu však také další faktory, jako je nízké vzdělání, špatné životní podmínky a velká fluktuace obyvatel v těchto objektech.

Nejvíce ohroženými lokalitami jsou obytné domy v ulici Hejnická, Raisova, Kodešova, Jizerská.

Hejnická 4008

V tomto domě bydlí přibližně 40 obyvatel, z toho asi 22 nezaopatřených dětí.

Objekt má 3 patra, na každém z nich se nachází 3 byty o velikosti 3+1. Technický stav objektu je velmi špatný. Do domu zatéká střechou, v bytech jsou propadlé podlahy, vadné jsou také části elektroinstalace, okna i dveře jsou v havarijním stavu. Nájemné a zálohy na vodné a stočné se pohybují v rozmezí od 5.500,- Kč do 7.500 Kč. Celkové částky za bydlení se pohybují v průměru kolem 10.000,- Kč - 12.000,- Kč. Tyto vysoké částky hradí nájemníci většinou z příspěvků na bydlení a z dávek příspěvku na živobytí.

90% obyvatel tohoto obytného domu je v evidenci úřadu práce déle než 5 let, pobírají dávky pomoci v hmotné nouzi a příspěvky na bydlení, přídavky na děti.

Obyvatelé tohoto domu jsou si vědomi toho, že dům, ve kterém žijí, je chápán majoritou jako sociálně vyloučený objekt. Vzhledem k těmto skutečnostem, jim nikdo jiný není ochotný pronajmout jiné vhodnější bydlení.

Kodešova 211, 615.

V domě bydlí 30 obyvatel, z toho 20 nezaopatřených dětí. Technický stav objektu je také velmi špatný.

Do domu zatéká střechou, v bytech jsou propadlé podlahy, vadné jsou také části elektroinstalace, okna i dveře jsou v havarijním stavu. Nájemné a zálohy na vodné a stočné se pohybují v rozmezí od 5.500,- Kč do 7.500 Kč. Celkové částky za bydlení se pohybují v průměru kolem 10.000,- Kč - 12.000,- Kč. Tyto vysoké částky hradí nájemníci většinou

z příspěvků na bydlení a z dávky příspěvku na živobytí. Všichni obyvatelé jsou v evidenci úřadu práce, pobírají dávky pomoci v hmotné nouzi.

Raisova 147

Z šesti rodin, které v tomto domě bydlí, ani jedna nepracuje, jsou dlouhodobě v evidenci úřadu práce. Bydlí zde celkem 20 obyvatel, z toho 4 nezaopatřené děti. Tento obytný dům zasáhla v roce 2010 ničivá povodeň. Majitel musel objekt zrekonstruovat. Bohužel dům není do současné doby zkolaudován, nájemníci zde přesto bydlí. Nájemné se zde pohybuje měsíčně v částkách od 5.300,- Kč – 8.000,- Kč. Elektřinu a topení si hradí a zajišťuje každý nájemce sám. Celkové částky za bydlení se pohybují v průměru kolem 8.000,- Kč - 11.000,- Kč.

Raspenava

Dle informací zástupců vyplývá, že obec nemá vyhraněnou sociálně vyloučenou lokalitu.

Z poznatků krajského koordinátora však vyplývá následující:

V Raspenavě žije, podle kvalifikovaného odhadu pracovníků terénních služeb, přibližně 30 lidí ohrožených sociálním vyloučením. Především z důvodu zadlužení, exekucí a také z důvodů rizikového a patologického chování (drogy, alkohol, automaty, apod.). Lidé ohrožení sociálním vyloučením jsou rozptýleni po celé obci.

Hejnice

Dle sdělení pracovnice Městského úřadu Hejnice, obec nemá ve své působnosti sociálně vyloučené lokality ani žádný jiný problém.

Tato informace se však z poznatků krajského koordinátora nezakládá na pravdě. Z Analýzy sociálně vyloučených lokalit a dostupnosti sociálních služeb prevence v těchto lokalitách v Libereckém kraji (2013) vyplývá následující:

V obci žije několik desítek lidí, kteří mají dlouhodobě problémy platit nájem a služby z důvodu nízkého příjmu (dlouhodobá nezaměstnanost, dluhy, exekuce, apod.). Často se jedná o páry a celé rodiny rozptýlené po celém městě. Z toho je patrné, že se tíživá socioekonomická situace dotýká i dětí zmíněných dvojic či rodin. Nejvíce těchto lidí pak žije v panelových domech na místním sídlišti, kde žije přibližně 40 až 50 potenciálních klientů terénních programů a sociálně aktivizační služby. Ceny za bydlení se zde pohybují okolo 40Kč za metr čtvereční.

Lázně Libverda

V obci je přihlášeno k trvalému pobytu asi 30 osob romské menšiny, kde většina z nich obývá bytový dům na adrese Lázně Libverda č. p. 22.

Nové Město pod Smrkem

Kvalifikovaným odhadem žije v Novém Městě pod Smrkem a přilehlých obcích přibližně 500 Romů. Romská menšina převažuje v několika bytových domech v ulici Revoluční 29 30, Ludvíkovská 34, Mírové náměstí 270 a 209-212, Myslbekova 3, Jindřichovická 465 a Hajniště 32.

Bulovka

Podle odhadu v obci žije celkem 100 až 120 lidí ohrožených sociálním vyloučením. To je z hlediska počtu obyvatel poměrně vysoký počet. Z těchto lidí je zhruba třetina dětí do 15 let žijících v rodinách ohrožených chudobou, exekucemi, dluhy a dalšími formami sociálního vyloučení. Zhruba stejný počet je zde mladistvých do 26 let.

Lidé ohrožení sociálním vyloučením žijí v bytech po celé obci. Není zde tedy žádná vyloženě sociálně vyloučená lokalita či objekt. Nicméně je patrné, že potenciální klienti terénních programů a sociálně aktivizační služby se nacházejí prakticky v celé obci. Průměrné nájemné se zde pohybuje mezi 5.000 až 7.000 Kč u soukromých vlastníků. V bytových domech lidé bydlí nejčastěji v bytech 2+1 o rozloze do 55 metrů čtverečních. I zde jsou zastoupeny skupiny lidí, kteří mají dluhy, hrozí jim exekuce, chudoba, jsou dlouhodobě bez práce a zároveň i riziková uživatelé drog včetně alkoholu. Zpravidla se tyto zmíněné problémy kumulují.

Mezi lidmi ohroženými sociálním vyloučením jsou v silném zastoupení příslušníci romské menšiny, kteří se zdržují zejména v Arnolticích v okolí hlavního tahu na Frýdlant. Tito lidé žijí v obci minimálně pět let – mnozí však i mnohem déle. V této lokalitě je i několik bytových domů, v nichž žije několik lidí ohrožených sociálním vyloučením. Jedná se o domy s popisnými čísly 90 (tři byty s romskými rodinami), 2 (bytový dům v soukromém vlastnictví s devíti byty), 3 (bytový dům s devíti byty). Další bytové domy jsou u fotbalového hřiště v části Bulovka. Obecně však lze říct, že lidé ohrožení sociálním vyloučením jsou rozmístěni prakticky po celé obci a není zde žádná izolovaná sociálně vyloučená lokalita.

Višňová

V obci žije desítky lidí, kteří mají exekuci, nebo jim exekuce hrozí, jsou bez práce, mnozí i bez vzdělání a poměrně rozšířeným jevem je také důvěra místních v nebankovní poskytovatele půjček a úvěrů. Tito lidé jsou tedy ohroženi sociálním vyloučením.

V celé obci není žádný vyloženě sociálně vyloučený objekt, nicméně lidé ohrožení sociálním vyloučením žijí prakticky po celé obci – nejvíce pak v osadách Višňová a Andělka. Právě Andělka je specifická zejména tím, že je od Višňové (společensko-kulturní centrum) vzdálena po silnici několik kilometrů a prakticky v ní nefunguje žádný obchod či jiné zařízení společenského účelu a významu. Objekty místních obchodů a objekt restaurace či bývalého kulturního domu jsou uzavřené a chátrají. Lidé zde žijí převážně ve starých zděných domech a chatách, přičemž velká část z nich – zhruba třetina lidí v produktivním věku – žije z dávek sociálního systému (hmotná nouze, příspěvky a doplatky na bydlení, apod.). Je zde ovšem také několik malých bytových domů v soukromém vlastnictví a několik zemědělských staveb a malých statků.

Lidé ohrožení sociálním vyloučením bydlí z části v bytech obce, kde jsou ceny nájemného v aktuální výši 21Kč/m². I navzdory této poměrně nízké ceně je údajně většina lidí žijících v obecních bytech dlužníky. Podle kvalifikovaného odhadu a terénního šetření pak nejvíce lidí ohrožených sociálním vyloučením žije v bytech panelových domů – nedaleko fotbalového hřiště ve Višňové. Obec zde vlastní celkem 11 bytů v čísle popisném 177. Byty v ostatních vchodech (čísla popisná: 174, 175, 176, 178, 179) jsou ve vlastnictví soukromých vlastníků či družstev. Jedná se celkem o 56 bytů, přičemž zhruba ve třetině z nich žijí lidé v podnájmu. Zde pak platí ve srovnání s městskými byty přibližně o 50 procent více. Podobná situace je i v bytovém domě naproti závodu JUTA, kde je celkem 19 bytů v soukromém vlastnictví.

Jablonec nad Nisou

Na území ORP 3 žije romská menšina rozptýleně, jak na území města Jablonec nad Nisou, tak po celém území spádových obcí.

Vyšší koncentrace příslušníků romské menšiny je zaznamenána v lokalitě sídliště Na Vršku, a v ulicích Komenského, Lidická, Dlouhá, Revoluční, Pražská, Palackého, Pod Skalkou, Rychnovská, Janovská, Růžová, Pionýrů, v objektech komerčních ubytoven v ulicích Belgická a Novoveská a v komerční ubytovně na území spádové obce Janov nad Nisou.

Většina výše uvedených objektů s vyšší koncentrací Romů, ohrožených sociálním vyloučením byla označena za rizikové lokality na území ORP3.

Jilemnice

Nejvíce Romů stabilně žije v obcích Jablonec nad Jizerou, Rokytnice nad Jizerou, Poniklá a Jilemnice. Nejedná se o vyloučené lokality, ale o širší rodiny.

Liberec

Dle informací zástupců statutárního města, prostorové rozmístění romské komunity na svém území nezjišťuje.

Z již zmíněné krajské Analýzy sociálně vyloučených lokalit a dostupnosti sociálních služeb prevence v těchto lokalitách v Libereckém kraji (2013) vyplývá následující:

Velký počet Romů pobývá v lokalitách Vojanova, Jugoslávská, Americká, Hanychovská. Údajně jsou zde lidé z bývalé Koruny v Chrastavě a také z Tanvaldu či ze Slovenska. Jen ve Vojanově ulici žije ve dvou chátrajících a neudržovaných bytových domech zhruba 60 -70 lidí (Romové), z nichž je zhruba třetina dětí do 15 let – mnohé i ve velmi nízkém věku, a další třetina mladistvých do 26 let. V nejžalostnějším stavu je ve Vojanově ulici objekt s číslem popisným 138, kde je celkem osm bytových jednotek, v nichž žije bezmála 30 lidí. Kromě zanedbaného zevnějšku a také vnitřku domu je nejzávažnější zejména hygienický stav domu, jelikož stoupačky zde od shora končí nad prvním podlažím, výkaly volně stékají po stěně do části sklepa, který slouží jako žumpa. Vzhledem k tomu, že dům je v soukromém vlastnictví, lidé zde platí běžné tržní nájemné pohybující se okolo 8.000 Kč za bytovou jednotku. O něco lepší standard je v sousedním domě se dvěma vchody 132/133, kde je dohromady 12 bytů, v nichž žije necelých 40 lidí.

Obecně lze říci, že v městských částech Jeřáb a Františkov je hojně zastoupená romská komunita (odhadem 600 lidí), z níž je většina lidí ohrožena sociálním vyloučením včetně dětí a mládeže. Právě pro tuto skupinu obyvatel je žádoucí sociálně aktivizační služba vzhledem ke značnému počtu dětí a mladistvých.

Tito lidé žijí v domech, které chátrají, v mnohých z nich nejsou například vchodové dveře či dokonce okna.

Vojanova 138

Další vyloženě sociálně vyloučená lokalita v Liberci není, nicméně lidé ohrožení sociálním vyloučením žijí v objektech rozptýlených po celém městě. Obecně lze říci, že nejvíce jich žije v panelových sídlištích Rochlice, Vesec, Kunratická a Pavlovice. Další lokalitou jsou okolí ulice Košická a liberecké teplárny.

Odhadem 500 lidí včetně zhruba 50 dětí do 15 let a 100 mladistvých do 26 let pak dlouhodobě žije v několika levných ubytovnách v Liberci. Ceny za ubytování v níže uvedených ubytovnách se pohybují mezi 100 – 180 Kč za lůžko na jednu noc, což jednotlivce vyjde zhruba na 3000 až 4500 Kč měsíčně. Rodiny s dětmi ovšem platí mnohem vyšší částky, než by je stálo bydlení v běžném podnájmu.

Seznam ubytoven, kde žijí lidé ohrožení sociálním vyloučením

- Chrastavská – jednopodlažní objekt ve dvoře
- Ubytovna Centrum - Na Svahu 68/5 – cca 60 lůžek
- Koma – Hanychovská 557
- Ještědská 83 (bývalá školka U kostela) – občanská vybavenost – cca 5 rodin
- Česká Beseda – cca 60 lůžek
- Pilínkov – Puškinova 49 – občanská vybavenost – cca 3 rodiny
- Rosa – Sportovní 354, Doubí

Hrádek nad Nisou

Podle kvalifikovaného odhadu žije v Hrádku nad Nisou přibližně 300 až 400 lidí ohrožených sociálním vyloučením. Tito lidé žijí rozmístěni po celém městě či v přilehlých obcích. 50 vyloženě sociálně vyloučených lidí žije v lokalitách ul. 1. Máje, ul. U Gumovky, areál bývalé cihelny na Oldřichovské ulici, ul. Gen. Svobody – vše v centru města Hrádek nad Nisou. Z těchto lidí je celkem 17 dětí do 15 let a 7 mladistvých do 26 let. Tito lidé a rodiny žijí v bytových domech města i v soukromém vlastnictví, přičemž mají dlouhodobé problémy se zajištěním základních životních potřeb a s placením nájemného, které se pohybuje v rozmezí 3 – 5 tisíc korun.

Chrastava

Aktuálně v Chrastavě není žádná sociálně vyloučená lokalita. Po vystěhování bývalých obyvatel ubytovny Kovák na počátku roku 2010, kterou obývali převážně Romové, se tito lidé přemístili do různých lokalit po Chrastavě a okolí (Vítkov, Nová ves, Václavice), někteří pak do Liberce či Hrádku nad Nisou. Jednalo se celkem téměř o 100 lidí. Navzdory tomu, že v Chrastavě není žádná vyloženě sociálně vyloučená lokalita, žijí zde rozptýleny desítky lidí a celých rodin, které jsou sociálním vyloučením ohroženi.

Jedinými místy, kde je viditelné zdržování osob ohrožených sociálním vyloučením je okolí Nádražní ulice, kde v několika bytových domech mimo jiné žije pár romských rodin. Dále se pak lidé scházejí na náměstí.

Nový Bor

V Novém Boru za vyloučené lokality považujeme zejména ulice Nemocniční, Palackého náměstí, Dobrovského, sídliště Rumburských hrdinů, Severní (více rozepsáno v oblasti bydlení)

Na Novoborsku za vyloučené lokality lze označit zejména tyto lokality:

Cvikov

Ve městě najdeme dvě sociálně vyloučené lokality – jedná se o dům v ulici Československé armády 7 a dále dům v ulici Vančurova 261.

Československé armády 7

Dům se nachází v centru obce, je v soukromém vlastnictví a nájemníci se tam prozatím střídají. V domě žije rozvětvená rodina, která se přistěhovala z Nového Boru. Holé nájemné za celý dům, kde jsou tři bytové jednotky, se pohybuje kolem 21 000 Kč. V domě žije 6 až 8 osob z toho jedna osoba ve věkové skupině do 15 let, dvě osoby ve věkové skupině do 26 let. V domě žijí pouze Romové. Dům navštěvují sociální pracovníci ÚP ČR ve spolupráci se sociálními pracovníky obce.

Vančurova 261

Dům je ve vlastnictví města Cvikov, který byl v roce 1995 opraven a měl sloužit jako holobyty pro ubytování osob, které neplatily nájemné v obecních bytech, a došlo k jejich vystěhování. V domě žije 21 osob, z toho 9 dětí ve věku do 15 let a 3 lidé z věkové skupiny 15 - 26 let. Z hlediska skladby obyvatel zde najdeme 3 jednotlivce, 3 rodiny a jednu rodinu více-generační. Holé nájemné se odvíjí podle velikosti bytu – cenu stanovuje rada města a v současnosti činí 20,94 Kč za 1m². I tuto lokalitu navštěvují sociální pracovníci ÚP ČR ve spolupráci se sociálními pracovníky obce.

Nejzávažnějšími problémy v těchto lokalitách jsou vysoká nezaměstnanost, mnohdy nízký stupeň vzdělání, dluhy na nájemném, existenční závislost rodin na sociálních dávkách, zadluženost.

Během telefonických komunikací se starosty obcí zjištěno: Kunratice u Cvikova – pouze jedna romská rodina, Mařenice – v obci nežijí žádní Romové, Svor – dlouhodobě na území žije jeden Rom, Krompach – v obci nežije ani jeden Rom.

Semily

Romové žijí převážně ve městě Semily a Lomnice nad Popelkou. Několik posledních rodin žije v lokalitě Kolonka, ostatní bydlí v Semilech, převážně na ubytovnách, nebo v nájemních či městských bytech. Dále žijí v menší míře v přilehlých obcích (Košťálov, Libštát a Benešov u Semil).

K bydlení využívají především pronajaté byty od soukromých vlastníků a ubytovny. V roce 2014 byl monitorován vyšší počet přistěhovaných nízkopříjmových rodin z Lomnicka, okolních obcí i dalších měst.

Tanvald

V ORP Tanvald je nejpočetnější zastoupení romské menšiny v Tanvaldě, Smržovce, Velkých Hamrech a Desné. Několik rodin bydlí v Kořenově, Plavech a Harrachově. Město eviduje tyto sociálně vyloučené lokality, kde převážně žijí Romové.

Ul. Žáková č. p. 425, ulice Železnobrodská č. p. 94, 259, 260, 261, 262, 299 (vlastníkem Tanvaldská bytová společnost), dále **ulice Krkonošská, č. p. 339,340, Hlavní 844**, ale i další domky v soukromém vlastnictví.

Dům v ulici Žáková č. p. 425 (přezdívaný Tunhale), který spravuje soukromý vlast-

ník z Prahy, původně vznikl jako dělnický dům pro místní dělníky ze Seby. Na počátku byl obýván „lepší smetánkou“, přičemž se po postavení panelových domů část původních obyvatel odstěhovala na sídliště. Postupně se do domu začaly stěhovat romské rodiny, které postupně celý dům zabydleli. V domě žije oficiálně 19 rodin. Z pravidla má každá rodina po 6 členech domácnosti, z čehož vyplývá, že dům obývá cca 100 osob.

Ubytovna Koruna se nachází v blízkosti centra města. Převážná část obyvatelů jsou Romové. Dle místních jsou v ubytovně nastaveny přísné podmínky (např. návštěvy apod.).

Mezi další místa, obývaná sociálně vyloučenými Romy patří byty v soukromém vlastnictví v ulici **Krkonošská č. p. 339, 340**.

Smržovka

Centrum obce

Např. v ul. Husova 917, bydlí Romové převážně u soukromých vlastníků (v obecním bytě pouze 1 rodina) 4 - 6 rodin, se kterými není problém (cca 20-25 osob, převážně dětí do 13 let).

Střední Smržovka

Zde bydlí jedna větší rodina, se kterou také nejsou velké problémy, kromě hlučnosti a občasného nepořádku (cca 10-12 osob, převážně dětí do 26 let)

Dolní Smržovka – č. p. 844 a č. p. 848

V domě s č. p. 844 v Dolní Smržovce jsou zcela nevyhovující podmínky pro bydlení - není zde voda, ani sociální zařízení. Romové, kteří se sem stěhují, si vše opravují a hradí ze svého. V současnosti zde žijí 2 rodiny (cca 10 osob, převážně dětí do 13 let)

V domě s č. p. 848 v Dolní Smržovce jsou lepší podmínky. Žije zde cca 7 rodin, cca 20-25 osob – převážně žen, polovinu tvoří děti do 13 let.

Velké Hamry

Většina sociálně vyloučených Romů žije v pronajatých bytech v soukromém vlastnictví, kde je často vysoký nájem a nevyhovující podmínky.

Mezivodí 592

Dům, který v minulosti nabízel služební byty pro dělníky z místní továrny, je v současnosti ve vlastnictví soukromého majitele. Majitel dům neudrzuje a požaduje vysoký nájem. Dům obývá cca 35 osob, z čehož odhadem jde převážně o děti a mládež do 26 let.

Hamry 254

Nejsou zde větší potíže (odhadem zde žije okolo 10-12 osob-převážně dětí do 6 let), **Hamry 365** - nejsou zde větší potíže (odhadem i zde žije 10-12 osob).

Kořenov

Většina sociálně vyloučených Romů žije v ubytovně „Běruška“. Jedná se o zcela novou problémovou lokalitu. Jednotlivé malometrážní bytové jednotky vlastní různí majitelé, převážně z Prahy.

Turnov

V Turnově jsou romští obyvatelé víceméně začleněni mezi většinovou společnost, žijí v rámci celého města. Jedinou lokalitou, v níž žije větší počet sociálně slabých osob obecně, nikoliv však pouze romské národnosti, je Bezručova ulice. Důvodem je zejména skutečnost, že zde přímo naproti sobě stojí městské bytové domy a soukromá ubytovna.

V městských domech je obecně vybíráno nižší, pro sociálně slabší obyvatele přijatelné, nájemné.

V rámci sociální činnosti odboru sociálních věcí MěÚ Turnov, bylo zjištěno, že v roce 2014 obývali tyto městské byty v Bezručově ulici čtyři romští obyvatelé.

V soukromé ubytovně, která není určena primárně pro romskou menšinu, se nachází možnost ubytování pro osoby s nízkými příjmy, pro osoby propuštěné z výkonu trestu odnětí svobody a další.

Železný Brod

Lze konstatovat, že rozmístění romského obyvatelstva je po celém území města. Stále cca polovina romské menšiny žije v obecních bytech města Železný Brod (částečně na „Poříčí“, ale i v dalších obecních bytech, např. na Jiráskové nábřeží, Obránců míru) a druhá polovina ve třech nemovitostech, které jsou v osobním vlastnictví fyzických osob.

- ***K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné, vysvětlete prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.***

Situace týkající se prostorového rozmístění romské menšiny v ORP 3 je oproti roku 2013 neměnná. Nejvíce početná romská komunita se nachází na území Tanvaldska a Frýdlantska.

2. INSTITUCIONÁLNÍ ZABEZPEČENÍ A POLITIKA ROMSKÉ INTEGRACE NA ÚROVNI KRAJE A OBCÍ

- *Zhodnocení působení kraje a obcí s rozšířenou působností ve vztahu k Romům v návaznosti na plnění úkolů vyplývajících pro ně z ustanovení odst. 7 a 8 § 6 zákona č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin².*

1) Existence specifických strategií romské integrace na úrovni kraje a obcí, včlenění tématu romské integrace do ostatních strategických dokumentů kraje a obcí; zhodnocení míry jejich naplňování ve vztahu k potřebám Romů.

Liberecký kraj má zpracovány 4 krajské dokumenty:

- Analýza sociálně vyloučených lokalit a dostupnost sociálních služeb prevence v těchto lokalitách Libereckého kraje
- Bezpečnostní analýza Libereckého kraj
- Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Libereckého kraje 2014-2017
- Program rozvoje Libereckého kraje 2014 – 2020

V roce 2014 byly zahájeny přípravné práce na zpracování strategických materiálů:

- Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje 2014+
- Pakt zaměstnanosti

V obou těchto dokumentech jsou aktivity zaměřeny přímo na cílové skupiny osob ohrožených sociálním vyloučením a národnostní menšiny, včetně Romů.

U všech již zpracovaných strategických dokumentů se pravidelně provádí monitoring plnění. Z důvodu nedostatku finančních prostředků (snižování financí na aktivity realizované v rámci dotačních programů jednotlivých ministerstev - MPSV ČR, MŠMT ČR, ...), jsou však některé strategické cíle plněny pouze částečně.

Obec	Strategický dokument
Česká Lípa	Strategický plán města Česká Lípa
	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2015
Doksy	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2015
	Plán rozvoje města

² Závazek krajů a obcí zabývat se romskou integrací vyplývá ze č. 273/2001 Sb., o právech příslušníků národnostních menšin a o změně některých zákonů, konkrétně z ustanovení § 6 odst. 7. a 8, kde je uvedeno:

7) *Krajský úřad řídí a koordinuje ve svém správním obvodu plnění úkolů na úseku státní politiky napomáhající integraci příslušníků romské komunity do společnosti.*

8) *Obecní úřad obce s rozšířenou působností ve svém správním obvodu plní úkoly napomáhající výkonu práv příslušníků romské komunity a integraci příslušníků romské komunity do společnosti.*

Mimoň	Strategický plán rozvoje města Mimoň
Ralsko	Strategický plán lokálního partnerství Ralsko pro roky 2013-2015
Stráž pod Ralskem	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2015
	Strategický plán rozvoje města Stráž pod Ralskem 2012-2017
Zákupy	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2017
	Strategický plán rozvoje města
Frýdlant	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2020
	Strategický plán města Frýdlant
Nové Město pod Smrkem	-----
Jablonec nad Nisou	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2015
	Strategický plán města – Jablonec nad Nisou
Jilemnice	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2017
	Strategický plán města Jilemnice 2008-2025
Rokytnice nad Jizerou	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2015
	Strategický plán rozvoje města
Liberec	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2016
	Strategický plán rozvoje města Liberec 2002-2015
Český Dub	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2015
Hodkovice nad Mohelkou	Strategický plán rozvoje města Hodkovice nad Mohelkou
Hrádek nad Nisou	Rozvojový plán města Hrádku nad Nisou 2005-2015
Jablonné v Podještědí	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2015
Nový Bor	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2015
	Strategický plán rozvoje města
Cvikov	-----

Semily	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2015
	Strategický plán - program rozvoje města Semily
Lomnice nad Popelkou	Strategický plán rozvoje města na období 2014 -2020
Tanvald	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2015
Velké Hamry	Strategický plán pro sociální začleňování pro město Velké Hamry 2013-15
Turnov	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2015
	Strategický plán města Turnova
Železný Brod	Komunitní plán sociálních služeb do roku 2015
	Program rozvoje města Železný Brod

Jak již bylo uvedeno u krajských strategických dokumentů, některé cíle jsou plněny pouze částečně a to z důvodu nedostatku finančních prostředků.

Lze však konstatovat, že cílené strategické dokumenty na romskou integraci jsou zpracovány pouze v obcích Ralsko a Velké Hamry.

2) Počet pracovníků obecních úřadů, kteří zajišťují integraci příslušníků romských komunit ve správním obvodu obcí s rozšířenou působností v kraji (dále jen „romských poradců“); výše jejich úvazku (viz tabulka č. 1).

Liberecký kraj má 10 správních obvodů obcí s rozšířenou působností. Ve všech těchto obcích je zřízena pozice romského poradce. Jejich činnost je však ve všech případech kumulovaná s jinou agendou odborů sociálních věcí – viz tabulka č. 1.

3) Počet pracovníků, kteří vykonávají sociální práci s obyvateli sociálně vyloučených romských lokalit v rámci přenesené působnosti na obcích II. a III. Typu.

Název obce / typ	Počet pracovníků	Z toho počet pracovníků podpořených z Úřadu vlády ČR
Celkem Liberecký kraj	30	5
Česká Lípa (III)	4	1
Doksy (II)	2	0
Mimoň (II)	2	0
Ralsko (I)	2	2
Celkem za ORP Česká Lípa	10	3
Frýdlant (III)	4	0
Celkem za ORP Frýdlant	4	0
Jablonec nad Nisou (III)	1	0
Celkem za ORP Jablonec nad Nisou	1	0

Jilemnice (III)	1	0
Rokytnice nad Jizerou (II)	0	0
Celkem za ORP Jilemnice	1	0
Liberec (III)	1	0
Hrádek nad Nisou (II)	1	0
Celkem za ORP Liberec	1	0
Nový Bor (III)	2	1
Cvikov (II)	2	0
Celkem za ORP Nový Bor	4	1
Semily (III)	1	0
Lomnice nad Popelkou (II)	0	0
Celkem za ORP Semily	1	0
Tanvald (III)	2	0
Velké Hamry (I)	1	1
Celkem za ORP Tanvald	3	1
Turnov (III)	1	0
Celkem za ORP Turnov	1	0
Železný Brod (III)	4	0
Celkem za ORP Železný Brod	4	0

Obce, které nejsou v tabulce uvedeny, nezaslaly požadované údaje.

- 4) **Základní rámec činností romských poradců; zhodnocení návaznosti jejich působení na činnost krajských koordinátorů pro romské záležitosti a kvality vzájemné spolupráce; identifikace základních překážek, které brání romským poradcům plnit efektivně jejich poslání.**

Liberecký kraj – krajský úřad:

Z pohledu krajského koordinátora je funkce romských poradců ve většině obcí zřízena formálně. Ve většině případů se pracovníci zaměřují na území obcí s rozšířenou působností. Obce II a I. typu jsou ze strany pověřených osob většinou opomíjeny. Funkce romského poradce je kumulována s ostatními agendami sociálních odborů.

Spolupráce s krajským koordinátorem je spíše na bázi administrativní (zasílání informací ze strany ministerstev). Obce, krajského koordinátora při řešení problémů či vytváření vizí a strategií žádají o spolupráci pouze v ojedinělých případech. Krajský koordinátor v některých obcích II. a I. typu supluje činnost pověřených osob.

Krajským koordinátor pro romské záležitosti realizuje metodické návštěvy, které se uskutečňují na jednotlivých ORP.

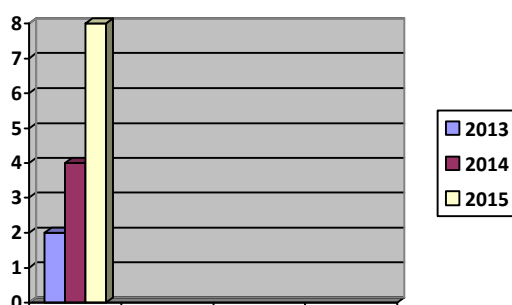
Obsah metodické návštěvy:

- seznámení se s lokalitou
- návštěva problematických lokalit a budov daného regionu (včetně spádových obcí)
- monitoring příslušných obcí spadajících do působnosti ORP
- návštěva poskytovatelů sociálních služeb a organizací, jejichž činnost je zaměřena na romské záležitosti
- návštěva školy, kde působí asistent pedagoga pro děti se sociálním znevýhodněním
- konzultace a řešení aktuálních problémů

Pozice romského poradce je ve všech případech kumulovaná s agendou sociálních věcí (SPOD, protidrogový koordinátor, kurátor, ...). Z tohoto důvodu je jejich **činnost zaměřena pouze na sociální oblast. Oblast vzdělávání, zaměstnanosti, zdraví a kultury je opomíjena.**

5) K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlete prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.

Na základě metodického vedení ze strany krajského koordinátora, se počet žádostí ze strany obcí Libereckého kraje zaslaných na Úřad vlády ČR na podporu terénní práce zvýšil – viz graf. Faktická změna navýšení terénních pracovníků v obcích, hrazených ze zmíněného dotačního programu se projeví až v roce 2015, tedy až budou žádosti Radou vlády pro romské záležitosti projednány a schváleny.

Přehled obcí, které podaly žádost do dotačního programu Úřadu vlády ČR „podpora terénní práce, v závorce je uveden počet pracovníků:

2013: Česká Lípa (1), Ralsko (2)

2014: Česká Lípa (1), Nový Bor (1), Ralsko (2)

2015: Bulovka (0,5), Česká Lípa (1), Frýdlant (1), Hrádek nad Nisou (1), Nové Město pod Smrkem (1), Nový Bor (1), Ralsko (2), Velké Hamry (1)

6) Co by motivovalo obce ke zřízení pozice romských poradců, popřípadě navýšení jejich úvazků? Jaké bariéry obcím ztěžují zřízení těchto postů?

Z pohledu Libereckého kraje by bylo vhodné v rámci dotačního programu Úřadu vlády ČR zřídit nový program na „Podporu romských poradců“. V současné době si obce nejvíce stěžují na nedostatek finančních prostředků, což má za následek i nízký počet pracovníků zajišťující agendu sociálního resortu.

- *Působení Agentury pro sociální začleňování (dále jen „Agentura“) a zhodnocení jejího vlivu na situaci vyloučených Romů v kraji.*

Ralsko – Ploužnice, Náhlov

Spolupráce města a Agentury pro sociální začleňování byla zahájena začátkem roku 2013 a dne 28. 2. 2013 bylo v Ralsku ustaveno lokální partnerství jako platforma otevřená všem v místě pracujícím subjektům.

Lokální partnerství připravilo v pracovních skupinách **Strategický plán lokálního partnerství pro roky 2013-15**, který schválilo zastupitelstvo města dne 21. 8. 2013. Plán obsahuje konkrétní cíle, na jejichž plnění se budou podílet všichni členové LP. Cíle se týkají zejména zvýšení vzdělanosti, zaměstnanosti, kvality bydlení a bezpečí v lokalitách.

Kromě vytvořeného a přijatého plánu se dosavadní spolupráce města, Agentury a dalších místních hráčů, zúročila v podání sedmi projektů na zbudování hřiště v Náhlově, volnočasové, zájmové, zážitkové a vzdělávací aktivity pro děti, mládež a rodiče v Náhlově, na Ploužnici a v Mimoni, zbudování kamerového systému na Ploužnici a v Kuřívodech, a přípravou dalších 5 neinvestičních i investičních projektů na zajištění sociálních služeb terénní programy, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, a na zavedení asistentů prevence kriminality a zvyšování finanční gramotnosti. Rozeběhly se i městské zájmové kroužky na Ploužnici. Z dílny LP také vzešla obecně závazná vyhláška o zákazu provozu veškerých výherních a loterijních přístrojů a plán prevence kriminality na další 2 roky, díky němuž může město čerpat i dotace z programu prevence kriminality MVČR.

Aktuálně jsou v Ralsku poskytovány tyto sociální služby a další programy:

- v rámci individuálního projektu „Podpora a rozvoj služeb v sociálně vyloučených lokalitách Libereckého kraje nízkoprahové zařízení pro děti a mládež v Náhlově a Ploužnici (Oblastní charita Most),
- v Mimoni pro ploužnické děti (Lampa o.s.),
- terénní sociální práce zajišťovaná městem,
- předškolní klub na Ploužnici (Člověk v tísni, o.p.s.),
- volnočasové a vzdělávací aktivity pro děti a mládež na Ploužnici a Náhlově (Tosara o.s., město),
- veřejně prospěšné práce.

Obec Ralsko se dostala mezi 15 finalistů, z celkem 113 zaslaných nominací do ročníku 2014 soutěže Roma Spirit - kategorie ocenění pro obec. Cílem tohoto projektu je podpořit aktivní snahy všech, kteří se podílejí na zlepšení situace Romů v České republice, vytvořit

veřejnou platformu pro prezentaci pozitivních a reálných přínosů a přiblížit tak široké veřejnosti aktivity organizací a jednotlivců zaměřené na podporu integrace Romů do společnosti. Jedná se o jednotlivce, ale i neziskové organizace, společnosti, obce a města, kteří se aktivně podílejí na řešení nelehkých situací a zasazují se o pomoc Romům a dobré soužití v české společnosti.

Velké Hamry

Spolupráce města a Agentury pro sociální začleňování byla zahájena začátkem roku 2013 a následně bylo ustaveno lokální partnerství jako platforma otevřená všem v místě pracujícím subjektům.

Lokální partnerství připravilo v pracovních skupinách **Strategický plán pro sociální začleňování pro město Velké Hamry 2013-15**, který schválilo zastupitelstvo města dne 19. 12. 2013. Plán obsahuje konkrétní cíle, na jejichž plnění se budou podílet všichni členové LP. Cíle se týkají zejména zvýšení vzdělanosti, zaměstnanosti, kvality bydlení a bezpečí v lokalitách.

Kromě vytvořeného a přijatého plánu se dosavadní spolupráce města, Agentury a dalších místních hráčů zúročila v podání několika projektů na řešení prevence kriminality, volnočasové, zájmové, zážitkové a vzdělávací aktivity pro děti, mládež a rodiče, dalších neinvestičních i investičních projektů na zajištění sociálních služeb terénní programy, sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a nízkoprahové zařízení pro děti a mládež, a na zavedení asistentů prevence kriminality a zvyšování finanční gramotnosti. Z dílny LP také vzešla „Situační analýza“ a „Výzkum bezpečí ve Velkých Hamrech“.

Aktuálně jsou ve Velkých Hamrech poskytovány tyto sociální služby a další programy:

- v rámci individuálního projektu „Podpora a rozvoj služeb v sociálně vyloučených lokalitách Libereckého kraje nízkoprahové zařízení pro děti a mládež (Oblastní charita

Most), terénní programy mládež (Oblastní charita Most) a sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi (Občanské sdružení D.R.A.K.),

- terénní sociální práce zajišťovaná městem,
- a další volnočasové a vzdělávací aktivity pro děti a mládež,
- veřejně prospěšné práce.

Mikroregion Frýdlantsko:

Spolupráce mikroregionu Frýdlantsko a Agentury pro sociální začleňování byla zahájena v září roku 2014 a následně bylo ustaveno lokální partnerství jako platforma otevřená všem v místě pracujícím subjektům.

Ke spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování se mimo obce Frýdlant přihlásil svazek obcí, které pociťují sociální vyloučení na svém území jako palčivý problém: konkrétně jde o **Nové Město pod Smrkem, Bulovku, Višňovou a Habartice**. Zapojení ostatní obcí je možné (a předpokládané) v dalším období.

V roce 2014 byly zahájeny přípravné práce na vypracování „Strategického plánu“.

1) Lokality v kraji, v nichž Agentura působí (viz tabulka č. 1) a počet lokálních partnerství v kraji.

Ralsko – Plouznice, Náhlov

Velké Hamry

Mikroregion Frýdlantsko – Frýdlant, Nové Město p. Smrkem, Bulovka, Habartice, Višňová

2) Přehled měst se schválenou lokální strategií sociálního začleňování, zhodnocení míry jejich naplňování v praxi.

Ralsko – Strategický plán Lokálního partnerství Ralsko pro roky 2013 – 2015
http://www.mestoralsko.cz/vismo/zobraz_dok.asp?id_org=13922&id_ktg=1012&n=strategiky%2Dplan%2Dlokalniho%2Dpartnerstvi%2Dralsko%2Dpro%2Droky%2D2013%2D2015&query=strategick%C3%BD+pl%C3%A1n

Strategický plán zahrnuje základní oblasti:

- vzdělávání, volný čas a rodina,
- zaměstnanost,
- bydlení,
- prevence sociálně patologických jevů,
- sociální služby.

Velké Hamry – Strategický plán sociálního začleňování pro město Velké Hamry
http://www.velkehamry.cz/e_download.php?file=data/editor/156cs_1.pdf&original=SKM_BT_C22414031208500.pdf

Strategický plán zahrnuje základní oblasti:

- vzdělávání,
- zaměstnanost, bydlení,
- prevence sociálně patologických jevů,
- sociální služby.

3) Zhodnocení spolupráce krajského koordinátora pro romské záležitosti a Agentury, způsoby zapojení koordinátora do její činnosti v kraji.

Agentura pro sociální začleňování zahájila svoji činnost v Libereckém kraji v roce 2013, a to v obcích Ralsko a Velké Hamry.

Již od samého počátku se krajský koordinátor pro romské záležitosti začal účastnit zasedání jednotlivých pracovních skupin v těchto obcích.

Na základě dobrých zkušeností vyplývajících ze spolupráce s lokálními konzultanty Agentury, se Liberecký kraj počátkem roku 2014 rozhodl s Agenturou pro sociální začleňování uzavřít „memorandum o spolupráci“. Spolupráce se vztahuje na všechny oblasti realizace strategií sociálního začleňování, zejména na oblast vzdělávání, zaměstnanosti, bydlení, sociálních služeb, zdravotní péče a prevence kriminality.

V průběhu roku 2014 se Agentura podílela na:

- metodické podpoře při realizaci individuálního projektu „Podpora a rozvoj služeb v sociálně vyloučených lokalitách“, který je financován z prostředků Evropského sociálního fondu prostřednictvím Operačního programu Lidské zdroje a zaměstnanost a ze státního rozpočtu České republiky,
- 24. února 2014 ve spolupráci s odborem sociálních věcí KÚ LK uspořádala konferenci na téma „Asistenti pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním – jejich role při posilování inkluzivity vzdělávacího systému.
- v průběhu celého roku pořádala pro zástupce obcí lokálního partnerství semináře zaměřené na bezpečnost v sociálně vyloučených lokalitách, prevence a řešení zadluženosti, sociální podnikání, zodpovědné zadávání veřejných zakázek, prostupné bydlení, ...
- zástupci Agentury se stali aktivními členy různých platforem Libereckého kraje (Komise Rady LK pro národnostní menšiny a sociální začleňování, Pakt zaměstnanosti, Program rozvoje Libereckého kraje 2014 – 2020)

Dosavadní spolupráce Agentury a krajského koordinátora je na velmi dobré úrovni. V roce 2014 se k lokálnímu partnerství s Agenturou připojil mikroregion Frýdlantsko.

4) K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlete prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.

V roce 2014 se pokračovalo v nastaveném trendu vyplývajícího z uzavřeného memoranda Libereckého kraje s Agenturou pro sociální začleňování. Díky k dobrým zkušenostem z obcí Ralsko a Velké Hamry bylo uzavřeno lokální partnerství v mikroregionu Frýdlantsko.

Tabulka č. 1: Institucionální zabezpečení romské integrace v kraji v roce 2014

Přehled lokalit Agentury v kraji v roce 2014	Přehled obcí s rozšířenou působností s romskými poradci v roce 2014	Počet rom. poradců v kraji a souhrnná výše jejich prac. úvazku za rok 2014
<ul style="list-style-type: none"> • Ralsko • Velké Hamry • mikroregion Frýdlantsko (Frýdlant, Nové Město pod Smrkem, Bulovka, Višňová, Habartice) 	<ul style="list-style-type: none"> • Česká Lípa • Frýdlant • Jablonec nad Nisou • Jilemnice • Liberec • Nový Bor • Semily • Tanvald • Turnov • Železný Brod 	1 / 0,5 úvazku 1 / 0,1 úvazku 0 / 0 1 / 0,1 úvazku 1 / 0,1 úvazku 1 / 0,1 úvazku 1 / 0,1 úvazku 1 / 0,1 úvazku 1 / 0,1 úvazku 1 / 0,1 úvazku 1 / 0,1 úvazku Celkem: 9 / 1,3 úvazku

- *Participace Romů při tvorbě a naplňování politiky romské integrace, aktivity romské občanské společnosti v kraji.*

1) Romské a proromské spolky v kraji a zaměření jejich činnosti (např. kulturní aktivity, politická činnost, medializace, poskytování sociálních služeb atd.).

Název organizace	Zaměření činnosti	Působnost
"Liberecké fórum"	poskytování sociálních služeb, volnočasové aktivity	Liberec
Aleb, z.s.	volnočasové aktivity, prosazování lidských práv	Liberec
Bílá růže o.s.	zaměstnanost	Liberec

Centrum pro zdravotně postižené v Libereckém kraji	poskytování sociálních služeb	Liberecký kraj
Compitum o.s.	Sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Jablonec nad Nisou
Česko - Romské občanské sdružení	prosazování lidských práv	Nový Bor
Člověk v tísni, o.p.s.	poskytování sociálních služeb, předškolní klub, volnočasové aktivity	Liberecký kraj
Diakonie ČCE - středisko v Jablonci nad Nisou	poskytování sociálních služeb	Jablonec nad Nisou
Farní charita Česká Lípa	poskytování sociálních služeb, SPOD	Česká Lípa, Nový Bor
Komunitní středisko Kontakt Liberec	prosazování lidských práv, volnočasové aktivity	Liberec
Maják, o.p.s.	poskytování sociálních služeb, preventivní aktivity	Liberec, Nové Město pod Smrkem, Hrádek nad Nisou
Most k naději, o. s.	poskytování sociálních služeb	Liberecký kraj
Naděje o. s.	poskytování sociálních služeb	Liberec, Jablonec nad Nisou
Občanské sdružení Česká Lípa	volnočasové aktivity	Česká Lípa
Občanské sdružení Patrik Kotlár	volnočasové aktivity	Tanvald
Občanské sdružení AVER	volnočasové aktivity	Liberec
Občanské sdružení D. R.A.K.	poskytování sociálních služeb	Liberecký kraj
Občanské sdružení LAMPA	poskytování sociálních služeb, volnočasové aktivity	Mimoň, Ralsko
Občanské sdružení Romodrom	poskytování sociálních služeb	Liberecko, Jablonecko, Tanvaldsko
Občanské sdružení školička, o.s.	volnočasové aktivity	Nové Město pod Smrkem
Občansko - romské sdružení Bachtale	prosazování lidských práv	Mimoň
Oblastní charita Most	poskytování sociálních služeb	Ralsko, Zákupy, Jablonecko, Tanvaldsko
OS Amaro suno feder dživipen	volnočasové aktivity	Bulovka
Rodina v centru, o. s.	volnočasové aktivity, předškolní vzdělávání, SPOD	Nový Bor
Roma Tanvald	prosazování lidských práv	Tanvald
Romská demokratická strana ČR	politická činnost	Liberecký kraj
Romská hospodářská rada ČR	zaměstnanost	Nový Bor
Romská misijní společnost a společenství BETÁNIE, o. s.	prosazování lidských práv	Hrádek nad Nisou
Tosara o. s.	volnočasové aktivity	Ralsko

2) Zapojení zástupců Romů do činnosti veřejné správy:

a) zhodnocení zaměstnanosti Romů ve veřejné správě;

Název instituce	Počet pracovníků
KÚ Libereckého kraje	0
MěÚ Česká Lípa	0
Ralsko	4 asistenti prevence kriminality
MěÚ Frýdlant	0
Magistrát města Jablonec nad Nisou	1 sociální pracovníce
MěÚ Jilemnice	0
Magistrát města Liberec	0
MěÚ Nový Bor	2 asistenti prevence kriminality
MěÚ Semily	0
MěÚ Tanvald	0
MěÚ Velké Hamry	1 asistent prevence kriminality
MěÚ Turnov	0
MěÚ Železný Brod	0
Celkem Liberecký kraj	7

b) **Participace Romů ve výborech pro národnostní menšiny na úrovni kraje a obcí, zapojení zástupců romské občanské společnosti do jiných platforem zabývajících se romskými záležitostmi.**

Název obce / typ	Název platformy
Libereckého kraje	<ul style="list-style-type: none"> • Komise Rady Libereckého kraje pro národnostní menšiny a sociální začleňování • Pakt zaměstnanosti • Plánování rozvoje soc. služeb LK
Česká Lípa	0
Ralsko	Samospráva – místostarosta Lokální partnerství
Frýdlant	Lokální partnerství
Jablonec nad Nisou	Komunitní plánování sociálních služeb
Jilemnice	-----
Liberec	Komise pro národnostní menšiny
Nový Bor	-----
Semily	-----

Tanvald	-----
Velké Hamry	Lokální partnerství
Turnov	-----
Železný Brod	-----

3) K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlete prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.

Situace oproti roku 2013 je neměnná. V průběhu roku 2014 došlo k mírnému navýšení počtu nevládních organizací, které se zabývají romskými záležitostmi, především v kulturní oblasti.

Na základě metodické návštěvy na Magistrátě města Liberec, došlo ke zřízení funkce romského koordinátora (cca 0,1 úvazku). Funkce však byla zřízena na odboru péče o občana, který se zabývá činnostmi samostatnému působnosti a není propojen s činnostmi odboru sociální péče, jehož pracovnice se pohybují v terénu.

3. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI VZDĚLÁVÁNÍ

- *Hodnocení míry segregace Romů v oblasti vzdělávání v kraji na všech úrovních vzdělávací soustavy, hlavní příčiny vzniku tohoto problému, identifikace dalších bariér omezujících vzdělanostní šance Romů.*

Česká Lípa

Hlavní příčinou, která omezuje vzdělanostní šance Romů je záškoláctví a nemotivovanost, nezájem o studium. Většina rodičů nemá ukončené základní vzdělání, proto ani nepodporují své děti ve studiu. Pro příslušníka minority nebo žáka pocházejícího ze sociálně vyloučeného prostředí zpravidla neexistuje žádný mechanismus, který by je motivoval a donutil k dodržování školní docházky a podpořil tak funkci školy jako instituce. Působení školy pokud není podpořeno ze strany zákonných zástupců žáků, rodin, nemůže být efektivní. Důležitým aspektem v této problematice je jistě i absence předškolní přípravy, migrace (časté stěhování rodin), jazykové problémy.

Frýdlant

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace

Jablonec nad Nisou

Základní praktické školy poskytují vzdělávání žákům s lehkým mentálním postižením. Většina těchto dětí je romských, na obou školách jich je asi 80% z celkového počtu žáků. Všichni tito žáci mají vyjádření o postižení doložené poradenským zařízením.

Hlavní příčiny školního neúspěchu romských žáků vidí obě ředitelky ZŠ praktických v rodinném prostředí, kde je vzdělávání u těchto rodin na posledním místě žebříčku hodnot.

Podstatnou roli sehrává i sociální politika státu, která jim umožňuje získávání peněz bez odvedené práce (systém podpor, nedostatečná pracovní příležitost, nevzdělanost). Neúspěšnost při vzdělání začíná v předškolním věku nenavštěvováním mateřských škol a přípravných ročníků. Během základního vzdělání nemá většina rodičů zájem o výsledky vzdělávání, často je podporují v záškoláctví (s domácí přípravou pomáhají výjimečně někteří z nich.) Přestože se naši žáci všichni dostanou na odborná učiliště, dokončí je jen malé procento, protože už v prvním měsíci to vzdají (dojíždění, finance, nepodpora rodiny...)

Jilemnice

V rámci vzdělávání neexistuje žádná segregace. Problémem je agresivita některých žáků (kurátor). Dalším problémem je vysoká míra hodin nepřítomnosti ve škole omluvených pouze rodiči. Nezájem o vzdělávání.

Liberec

Segregace romských žáků plnících povinnou školní docházku na základních školách praktických a speciálních, nebyla ve městě **Liberec** zaznamenána. Všichni zařazení žáci splňují ustanovení školského zákona.

Zařazení dětí do základních škol praktických podléhá doporučení oprávněných školských poradenských zařízení a musí být doloženo informovaným souhlasem rodičů, kteří jsou prokazatelným způsobem seznámeni s odlišnostmi vzdělávacího programu základních škol praktických a vzdělávacího programu běžných základních škol.

Nebylo zaznamenáno žádné odvolání proti doporučení ke vřazení žáka do základní školy praktické nebo speciální, či stížnost k okresnímu nebo krajskému soudu.

Naopak jsou běžné případy romských rodičů, kteří zařazení dítěte do základní školy praktické vyžadují automaticky. V takovém případě odůvodňují své rozhodnutí obavami ze zařazení svého dítěte do běžné základní školy (problematické přijetí dítěte spolužáky i učiteli, vysoké požadavky v učení kladené na žáky v běžné škole apod.) Bohužel si tito romští rodiče neuvědomují, že neodůvodněné vřazení dítěte do základní školy praktické může omezovat jejich dítě v možnostech dalšího studia a případně lepšího uplatnění na trhu práce.

(Zdroj: oddělení školství a kultury MML)

Hrádek nad Nisou

Segregace romských žáků nebyla v **Hrádku nad Nisou** zaznamenána.

Nový Bor

Některé romské děti dochází do speciálních škol z důvodů nízkých vzdělávacích schopností. K zařazení do speciálních škol dochází na základě doporučení pedagogicko-psychologické poradny a se souhlasem rodičů. Mezi základní bariéry omezující vzdělanost a uplatnitelnost na trhu práce u romských žáků je záškoláctví, nezáměr o následné studium, nízká podpora z rodiny

Semily

V rámci ORP není patrná segregace Romů. Ti jsou integrováni do škol v rámci ORP Semily.

Tanvald

viz výše

Turnov

Z informací poskytnutých odborem školství, kultury a sportu Městského úřadu v Turnově vyplývá, že v oblasti místního předškolního a školního vzdělávání není evidováno jakékoli vzdělávací zařízení, které by se k přijetí romských dětí stavělo negativně.

Železný Brod

Segregace romských žáků nebyla zaznamenána

- ***Postoj škol a školských poradenských pracovišť ke vzdělávání sociálně znevýhodněných romských dětí v běžných školách, zhodnocení míry jejich otevřenosti k zavedení modelu inkluzivního vzdělávání na školách.***

Tyto údaje, informace a hodnocení, nemá odbor školství, mládeže, tělovýchovy a sportu Krajského úřadu Libereckého kraje k dispozici.

Obecně platí, že školy a školská zařízení při vzdělávání dětí, žáků a studentů sociálně znevýhodněných, tj. včetně Romů, postupují v souladu § 16 školského zákona a vyhláškou č. 73/2005 Sb., o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami a dětí, žáků a studentů mimořádně nadaných poskytují podporu v míře doporučené školským poradenským pracovištěm.

Česká Lípa

Školám chybí dostatek finančních prostředků na asistenty pedagoga, školní psychology, speciální pedagogy. Sociálně znevýhodněné nejsou jen romské děti. Je nutné uvážit, že mezi dětmi ze sociálně nepodnětných rodin, jsou děti s psychickými problémy, zdravotními handicap. Na rodině velmi záleží, školy s rodiči jednájí, ale tito údajně vše naslibují, ale nerealizují. Problémem je materiální zajištění. Romští žáci nemají vždy z domova pomůcky – nůžky, lepidla, plavky, bačkory, pastelky aj. Školy nabízí možnost využití finančních úlev, splátkových kalendářů, snížení či úplné osvobození od poplatků a informují o možnostech využití příspěvků zdravotních pojišťoven a fondů zaměstnavatelů. Školy snahu mají, ale rodiny nespolupracují.

Frýdlant

Téměř všechna školská zařízení se zabývají inkluzivním vzděláváním a žádají o prostředky na inkluzi (ZŠ a MŠ Frýdlant, ZŠ a MŠ Dětrichov, ZŠ a MŠ Raspenava).

Jablonec nad Nisou

Na obou ZŠ praktických působí asistentky pedagoga, které působí na rodiny žáků, pomáhají třídním učitelům při začleňování žáků do kolektivu a při individuálním vzdělávání. Jedna z uvedených škol mnoho let úspěšně připravuje romské žáky na vstup do ZŠ ve dvou přípravných třídách.

Inkluzivní vzdělávání dětí s lehkým a středně těžkým mentálním postižením na běžných základních školách ve velkém měřítku neprobíhá, neboť základní školy nemají k inkluzi dětí s tímto druhem zdravotního znevýhodnění potřebné podmínky (vysoký počet žáků v 1. třídách, malý (nebo žádný) počet asistentů, absence speciálního vzdělání pedagogů, nepřipravenost veřejnosti i učitelů na inkluzivní vzdělávání).

Jilemnice

Na úrovni obce žádné platformy neexistují. Romskou problematikou se zabývá pracovní skupina KPSS Jilemnice v rámci práce skupiny pro osoby ohrožené sociálním vyloučením.

Liberec

V Hrádku nad Nisou jsou 4 základní školy – ZŠ Lidická, ZŠ T. G. Masaryka, ZŠ v Doníně, kde je pouze 1. stupeň vzdělávání a ZŠ praktická, ZŠ speciální a MŠ v Loučné. Postoj škol – otevřenost, ale mnohdy těžká komunikace s rodiči. Většina dětí z těchto rodin má

nepodněné prostředí, děti často nemají koupené sešity, učebnice, ani pomůcky, nenosí věci na výtvarnou výchovu, ani na tělocvik. Nedělají domácí úkoly a nepřipravují se na vyučování. Rodiče dětem nejsou schopni pomoci, ale ani nedohlížejí na přípravu, přestože většina z nich nepracuje a má tedy dostatek času. Co se inkluze týče, školy se většinou obávají, že při velké naplněnosti tříd přinese zhoršení péče o nadané a průměrné žáky.

ZŠ Lidická byla zapojena v minulých cca 5 letech do Rozvojového programu MŠMT na podporu škol realizujících inkluzivní vzdělávání. Pro letošní rok byl program vyhlášen a následně zrušen s tím, že uvedená problematika bude řešena z fondů EU. PPP respektují doporučení MŠMT a tak stále méně žáků získává doporučení do ZŠ praktických – zvyšuje se počet zařazení sociálně znevýhodněných romských žáků do běžných škol. Tím se také zvyšují problémy škol – tito žáci nemají finanční prostředky na nákup pomůcek a úhradu nákladů spojených s výukou – pracovní sešity, návštěva kulturních představení atd.

Školy, na rozdíl od většiny neziskových organizací zabývajících se romskou problematikou a problematikou sociálně vyloučených rodin, se k inkluzivnímu vzdělávání zatím staví rezervovaně. Poukazují především na skutečnost, že názor neziskových organizací poukazujících na demotivující systém vzdělávacích programů základních škol praktických je založen na zkreslené statistice, mylných informacích a nepodložených průzkumech.

Pedagogická veřejnost k problému inkluzivního vzdělávání poukazuje na nedostatečné legislativní zajištění a na problémy finanční.

Dalším problémem je i otázka odborné a pedagogické způsobilosti, jasné stanovení naplněnosti tříd v případě zařazení dětí se sociokulturním handicapem a jasné stanovená pravidla pro přidělení pedagogického asistenta do tříd, ve kterých budou žáci se socio-kulturním handicapem apod.

(Zdroj: oddělení školství a kultury MML)

Nový Bor

ZŠ Generála Svobody 114, okres Česká Lípa, příspěvková organizace – získala prostředky na inkluzivní vzdělávání z RP v r. 2012, 2013, (2013 - 91 709,00 Kč), v roce 2014 škola získala 78 514,- Kč.

ZŠ Praktická jsou vytvořeny podmínky pro rozvoj vzdělávání romských žáků

- uplatňují individuální přístup ke každému žákovi
- respektují vývojové zvláštnosti, osobnostní rysy
- respektují specifika socio-kulturního prostředí romských žáků
- spolupracují s rodinami romských žáků, nabízí všestrannou pomoc
- asistenty jen pro romské děti nemají, na škole působí jedna asistentka pro žáky prvního stupně

ZŠ Nám. Míru – Na této škole je zavedena přípravná třída. Probíhá spolupráce s Rodinou v centru, o. s.

ZŠ U Lesa – postoj škol k výchově romských dětí byl vždy vstřícný – v současné době je problémem přestup ze ZŠ na ZŠ Prakt. – pouze na zvláštní přání rodičů. ZŠ U Lesa navštěvovali 2 roky, dva údajně romští žáci a poté odešli na přání matky do ZŠ Prakt.

Cvikov

ZŠ se nebrání individuálním plánům ani dotovaným asistentům pedagoga, ZŠ v Kunraticích u Cvikova má stejné stanovisko. ZŠ ve Svoru přijalo žáka ze speciální ZŠ z majoritní společnosti (neslyšícího), pro kterého by potřebovali asistenta pedagoga.

Semily

Vzhledem k tomu, že v Semilech nedochází v oblasti vzdělávání k segregaci Romů, není na toto téma ze strany škol řešeno. Míra otevřenosti společného vzdělávání je velká.

Tanvald

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní podklady

Turnov

Tematický okruh otázek zaměřený na situaci Romů v oblasti předškolního a základního vzdělávání byl elektronicky rozeslán celkem dvaceti dvěma mateřským a devatenácti základním školám v rámci celého územního obvodu obce s rozšířenou působností Turnov.

Z výše uvedeného počtu oslovených škol zaslalo zpětnou reakci pouze šest MŠ a čtyři ZŠ. Vyjádření k otázce zaměřené na postoj škol ke vzdělávání sociálně znevýhodněných romských dětí v běžných školách a zhodnocení míry otevřenosti k zavedení modelu inkluzivního vzdělávání na školách poskytla jedna ze ZŠ.

ZŠ Zborovská

Do školy se nedostávají žádní žáci bez LMR, PPP i SPC jasně formulují, zda se jedná o dítě se speciálně vzdělávacími potřebami, tito žáci nejsou inkludovatelní.

Zejména před rokem 1989 panovalo mezi obyvateli Turnovska mínění, že děti ze sociálně slabých a romských rodin patří do „zvláštní školy“ v Sobotecké ulici.

V současné době se jedná o základní školu speciální s praktickými a speciálními třídami. 1. září 2014 došlo k jejímu přestěhování ze soukromé budovy ve výše uvedené Sobotecké ulici do budovy Obchodní akademie, Hotelové školy a Střední odborné školy ve Zborovské ulici (boční vchod).

Od 1. ledna 2015 se jejím zřizovatelem stalo Město Turnov. Původním zřizovatelem byl Liberecký kraj.

Škola je určena pro žáky s lehkým, středně těžkým a těžkým mentálním postižením či kombinovaným postižením, kteří v důsledku zdravotního stavu potřebují specifické formy vzdělávání.

Dle informací ředitelky školy, mají ve školním roce 2014/2015 čtyři romské žáky. Tato základní škola zaměstnává na plný úvazek asistentku pedagoga.

Podle dostupných informací od mateřských a základních škol a odboru školství, kultury a sportu Městského úřadu Turnov jsou romské děti rozmístěny v běžných školách po celé ORP Turnov. Nejsou zaznamenány známky diskriminace romských dětí v oblasti vzdělávání.

Železný Brod

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace

- *Existence platform na úrovni kraje i obcí zabývajících se tématem segregace Romů v oblasti vzdělávání, navrhováním a implementací opatření ke zvýšení vzdělanostních šancí Romů (např. působení takto tematicky zaměřených pracovních skupin, včlenění tématu do činností komisí či výborů kraje či obcí, atd.), zhodnocení praktického dopadu jejich činnosti na situaci Romů, role krajského koordinátora pro romské záležitosti v rámci těchto iniciativ.*

OŠMTS nemá tyto informace k dispozici.

Česká Lípa

V obci Ralsko se situace řeší ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování působící v Ralsku, svá stanoviska k této oblasti uvádějí ve Strategickém plánu lokálního partnerství Ralska 2013-2015. Chtějí posílit předškolní přípravu dětí ze sociokulturně znevýhodňujícího prostředí, pracovat s rodiči a dětmi, posílit nabídku volnočasových aktivit pro děti školního věku a pro mládež nad 15 let. Romský poradce se zúčastňuje pravidelných jednání, kde se daná tematika projednává.

V České Lípě spolupracuje terénní pracovník a romský poradce s rodiči, dětmi a školami v případě potřeby zlepšení školní docházky a zlepšení v oblasti plnění si školních povinností. Nastavena i návazná spolupráce se sociálními pracovníky odboru sociálních věcí a zdravotnictví.

Frýdlant

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace

Jablonec nad Nisou

Na úrovni statutárního města je zřízena komise pro výchovu a vzdělávání, jejíž členkou je mimo jiné také ředitelka ZŠ praktické, která pravidelně informuje o problematice vzdělávání romských dětí. Statutární město Jablonec nad Nisou formou finanční dotace pravidelně podporuje mimoškolní aktivity romských dětí docházejících do ZŠ praktických.

Jilemnice

Na úrovni obce žádné platformy neexistují. Romskou problematikou se zabývá pracovní skupina KPSS Jilemnice v rámci práce skupiny pro osoby ohrožené sociálním vyloučením

Liberec

V roce 2014 působila ve městě **Liberec** komise pro zdraví a prevenci sociálně patologických jevů, která se na svých zasedáních zabývá mimo jiné i tématem prostupného bydlení. Romský poradce je tajemníkem této komise. Dále se na lednovém zasedání seznámila se Zprávou o situaci sociálně vyloučených osob v Liberci, kterou zpracovala odborná pracovní skupina pro problematiku sociálního vyloučení.

V rámci komunitního plánování sociálních služeb regionu Liberec se Pracovní skupina pro osoby a rodiny ohrožené sociálním vyloučením, osoby v krizi a bez přístřeší, cizinci a národnostní menšiny zabývá projednáváním a návrhem systému prostupného bydlení. Systém

prostupného bydlení pro sociálně slabé a vyloučené osoby je v současnosti jedním z cílů KP. Skupina se sešla v roce 2014 celkem 8x.

Hrádek nad Nisou

Žádná uváděná platforma není v **Hrádku nad Nisou** registrována.

Nový Bor

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace

Semily

Z důvodu nízkého počtu Romů na území ORP nejsou platformy vytvořeny.

Tanvald

V rámci celého území ORP se situace řeší pouze v obci Velké Hamry ve spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování. Svá stanoviska k této oblasti uvádějí ve Strategickém plánu sociálního začleňování pro město Velké Hamry. Jeden z cílů je posílení předškolní přípravy dětí ze socio-kulturně znevýhodňujícího prostředí, práce s rodiči a dětmi, posílení nabídky volnočasových aktivit pro děti školního věku a pro mládež nad 15 let.

Turnov

Vzhledem k tomu, že v Turnově nedochází v oblasti vzdělávání k segregaci Romů, není na toto téma vytvořena žádná platforma, nejsou zaváděna žádná opatření ani nejsou vytvořeny žádné pracovní skupiny apod.

Železný Brod

Existence platform na území města nejsou.

- ***Zohlednění tématu inkluzivního vzdělávání v dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy kraje či v jiných krajských či obecních strategiích.***

Liberecký kraj se mimo jiné věnuje vzdělávání dětí a žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a tématu integrace a inkluze v rámci priority „Podpora rovných příležitostí, integrace a inkluze“ v dosud platném „Dlouhodobém záměru vzdělávání a rozvoje vzdělávací soustavy Libereckého kraje 2012.“

Česká Lípa

Pouze nízkoprahy. Téma inkluzivního vzdělávání je v rámci území ORP 3 řešeno pouze dokumentem obce Ralsko „Strategický plán lokálního partnerství pro roky 2013-15“.

Frýdlant

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace

Jablonec nad Nisou

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace

Jilemnice

Žádné platformy neexistují. Romskou problematikou se zabývá pracovní skupina KPSS Jilemnice v rámci práce skupiny pro osoby ohrožené sociálním vyloučením.

Liberec

Z dlouhodobého záměru rozvoje vzdělávací soustavy na základě současné legislativy může základní škola:

- Otevřít přípravnou třídu pro děti ze „socio-kulturně“ znevýhodněného prostředí.
- Může zaměstnat asistenta učitele.
- Může pracovat podle vlastního rámcového vzdělávacího programu upraveného pro potřeby romských dětí.
- Může přijmout dítě ze základní školy praktické (za určitých podmínek).

Zdroj: oddělení školství a kultury MML

Nový Bor

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace

Semily

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace

Tanvald

Téma inkluzivního vzdělávání je v rámci území ORP 3 řešeno pouze dokumentem obce Velké Hamry „Strategický plán sociálního začleňování pro město Velké Hamry“.

Turnov

Vzhledem k tomu, že v Turnově nedochází v oblasti vzdělávání k segregaci Romů, není na toto téma vytvořena žádná platforma, nejsou zaváděna žádná opatření ani nejsou vytvořeny žádné pracovní skupiny.

Železný Brod

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace

- ***Existence specifických pobídek či podpor kraje a obcí pro ty školy, které chtějí inkluzivně vzdělávat (např. ve formě dotační podpory, poradenství), do jaké míry využívá kraj k tomuto účelu finanční prostředky z ESF.***

V roce 2013 Liberecký kraj podpořil prostřednictvím Dotačního fondu úvazky asistentů pedagoga. O podporu žádali jednotliví ředitelé škol na základě individuálních projektů. Celkem byla poskytnuta podpora ve výši 2 000 000 Kč.

Zaměstnanci poradenských zařízení mají možnost zúčastnit se vzdělávacích akcí. Realizují metodická setkání vybraných cílových skupin (výchovných poradců, školních metodiků

prevence, asistentů pedagoga, dyslektických asistentů, pedagogů zabývajících se nápravou logopedických vad) a poradenské dny.

Česká Lípa

V současné době školy nezajišťují žádné specifické podpory. Veškeré aktivity zajišťují školy prostřednictvím výchovných poradců, případně třídních učitelů.

Frýdlant, Jilemnice, Nový Bor

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace

Jablonec nad Nisou

Žádné pobídky prozatím nejsou, školy se na inkluzivní vzdělávání dětí s lehkým mentálním postižením teprve připravují a to především v teoretické oblasti. Žádná ze základních škol prozatím neprojevila zájem ve větším rozsahu inkluzivně vzdělávat žáky s lehkým mentálním postižením.

Liberec

ZŠ Lidická byla jednou z podporovaných škol v rámci projektu MŠMT – Centrum podpory inkluzivního vzdělávání z fondu Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Semily

Téměř všechny projekty na podporu škol pro tuto oblast byly ukončeny. Jednalo se o program „Poradenství v Libereckém kraji“, do kterého si žádost podaly všechny školy. V současné době byla poskytnuta dotace na inkluzivní vzdělávání ve výši 248 000,- Kč Základní škole Dr. Fr. Lad. Riegra.

Tanvald, Turnov, Železný Brod

Žádné speciální pobídky ze strany obce prozatím nejsou.

- ***K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlete prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.***

K pozitivní změně došlo převážně v obcích, kde působí Agentura pro sociální začleňování. K dalším změnám v průběhu roku 2014 nedošlo. Spolupráce škol s romskými poradci obcí ORP 3 je na mizivé úrovni.

Ze strany krajské koordinátora byla vytvořena databáze škol s vysokým počtem romských dětí, kterým koordinátor průběžně zasílá informace týkající se romských záležitostí.

A. Oblast včasné péče a předškolní výchovy

- **Zhodnocení dostupnosti programů včasné péče a mateřských školek pro obyvatele sociálně vyloučených romských lokalit a identifikace základních bariér v přístupu k předškolnímu vzdělávání:**

1) Kapacita zařízení, místní dostupnost zařízení včasné péče a předškolního vzdělávání.

V níže uvedených informacích zprávy se uvádí, že kapacita školek a předškolních zařízení je dostačující ovšem otázkou je pro koho? Tato zpráva se vztahuje k romské menšině a praxe nám ukazuje, že pro děti z této menšiny je míst málo, že umístit dítě romského původu do předškolního zařízení je velkým problémem. Nic méně abychom zachovali objektivitu je nutno podotknout, že ze strany Romských rodičů je malý zájem své děti do předškolních zařízení umístit. Je to důsledek mále informovanosti o důležitosti předškolního vzdělávání. Jedním z důvodů je pak absolutní absence romských předškolních zařízení, které by mohli provozovat neziskové organizace.

Potřebnost a prospěšnost takovýchto předškolních zařízení vyplívá z mentality romských dětí. (Romské děti při nástupu do škol, školek zažívají mnohdy emociální a sociální šok.) Jsou zvyklé jen na prostředí své rodiny, ve které jsou mnohdy středem pozornosti, při kontaktu s cizím prostředím se tyto děti mnohdy uzavírají do sebe, jsou nekontaktní, mnohdy nejsou schopni kolektivní spolupráce. V důsledku toho se rodiče často rozhodnou přemístit dítě do praktických škol, kterou už navštěvují příslušníci rodiny, dítě je tak umístěno nesprávně a mnohdy i na doporučení školy do praktické školy. Z těchto důvodů je předškolní výchova u každého dítěte velice potřebná a u romských dětí je nutností. Je nutné romské děti zapojit do procesu vzdělávání co nejdříve. Ovšem to vyžaduje nekonvenční přístup, romské děti potřebují vidět známou tvář, potřebují mít kontakt s rodinou a tu může nahradit učitel Rom, učitelka Romka. Vymlouvání se na etnickou homogennost, není v tomto případě na místě, jediným kritériem by měl být výsledek.

Paušalizace, polopравdy a někdy i nepravdivé informace, které pak jsou předlohou k různým zprávám či studiím, vedou často k nekonceptním závěrům a tím i ke zcela nesprávné koncepci a strategii k vyřešení daného problému.

(Zdroj: A. Grünza, člen komise Rady kraje pro národnostní menšiny a sociální začleňování)

Česká Lípa

V každé vyloučené lokalitě se nachází minimálně jedna mateřská školka, která je romským rodinám dobře dostupná. Romští rodiče mají minimální zájem zařadit děti do předškolního zařízení. Dle odhadů, předškolní zařízení navštěvuje pouze 10% romských dětí.

Zásadní příčiny toho, proč romské děti nenavštěvují předškolní zařízení, shledáváme v jejich neochotě organizovat si činnost v rodině, plnit si povinnosti a dodržovat určitý řád, např. neochota vstát a vypravit dítě do mateřské školy. V některých případech se jedná i o špatné finanční zajištění, kdy se stává návštěva mateřské školy příliš finančně nákladnou.

Frýdlant

Kapacita mateřských škol je dostačující a jejich dostupnost dobrá.

Jablonec nad Nisou

Kapacita mateřských škol je v Jablonci nad Nisou dostatečná, bez obtíží jsou přijímány děti ve věku 3-6 let. Daří se rovněž přijímat cca 60- 100 dětí pod hranicí 3 let. Rodiče romských dětí však tuto možnost využívají jen zřídka a zpravidla do MŠ dochází děti až ve věku 5 let, kdy je předškolní rok pro tuto věkovou kategorii dětí bezplatný. I přes několikaletou snahu všech zúčastněných zapojit do předškolního vzdělávání i mladší romské děti, k výraznějšímu nárůstu dětí v MŠ nedošlo.

Jilemnice

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace

Liberec

Kapacita mateřských škol je dostačující a jejich dostupnost dobrá.

Nový Bor

Kapacita mateřských škol je v obcích Nový Bor a Cvikov dostatečná, bez obtíží jsou přijímány všechny děti ve věku 3-6 let.

Semily

Kapacita mateřských škol je dostačující a jejich dostupnost dobrá.

Tanvald

Kapacita mateřských škol je dostačující a jejich dostupnost dobrá.

Turnov

Kapacita mateřských škol je dostačující a jejich dostupnost dobrá.

Železný Brod

V ORP Železný Brod nejsou sociálně vyloučené oblasti. MŠ jsou tři, dvě právě v oblasti na Poříčí. Kapacita je dostatečná vzhledem k tomu, že byla zřízena samostatná třída v ZŠ Školní, čímž je pokryto celé území Železného Brodu. V okolních obcích nejsou příslušníci romských komunit.

2) Obsazení mateřských školek z hlediska etnicity (výskyt segregovaných „romských“ školek v kraji), postoj jejich zřizovatelů a místních samospráv k tomuto problému (je zde vyvíjena činnost k řešení problému?).

Česká Lípa

Výskyt segregovaných mateřských školek neevidujeme.

Frýdlant

Obsazení mateřských školek z hlediska etnicity je minimální.

Jablonec nad Nisou

Romské děti mají možnost navštěvovat kteroukoliv MŠ na území města. V žádné MŠ zatím nedochází ke kumulaci romských dětí.

Jilemnice, Liberec

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace

Nový Bor

Novoborsko nemá segregované romské školky.

Semily

V Semilech není zřízena segregovaná MŠ. Počty dětí se z hlediska romské menšiny neevidují.

Tanvald

Ve spádové oblasti Tanvald nejsou etnicky homogenní mateřské školky. Rozhodnutím samosprávy je zaručeno přijetí všech romských dětí, které splňují podmínky pro přijetí (věk, trvalý pobyt).

Turnov

Existence segregovaných „romských“ školek v obcích spadajících do správního obvodu Turnova ani v samotném Turnově není zaznamenána. Dle běžně dostupných informací u nás není žádná školka, která by se stavěla negativně k přijetí dítěte jakékoliv minority.

Železný Brod

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

3) Postoj a poptávka romských rodičů po včasné péči a předškolním vzdělávání.

Česká Lípa

V České Lípě existuje jedna přípravná třída. Jedná se o ZŠ Špičák I. v České Lípě, kde přípravná třída je zřizována již 17. rokem, v letošním roce mají 2 třídy, které navštěvuje 25 dětí. Kvalita výuky v nich je velice dobrá. Romští rodiče přípravné třídy využívají. Na předškolní přípravu je zaměřena činnost v dopoledních hodinách v klubovně Paramisa.

Frýdlant

Většina romských rodin neprojevuje zájem o předškolní vzdělávání, a pokud ano, je žádostem vyhověno. Zájem o předškolní vzdělávání mají spíše rodiny smíšené. Romští rodiče obvykle přijdou k zápisu, ale k samotnému předškolnímu vzdělávání již většinou nenastupují. Pokud nastoupí, bývá obvykle problém s placením školného i stravného, i přes výzvy zůstávají většinou platby neuhrazené a děti jsou pak z předškolního vzdělávání vyřazeny.

Jablonec nad Nisou

Poptávka ze strany romských rodičů je minimální. Hlavními důvody je neochota (neschopnost) rodičů dodržovat určitý pravidelný režim, absence potřebných návyků a také nedostatek či neochota vynakládat finanční prostředky na vzdělávání svých dětí

Jilemnice

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

Liberec

Rodiče romských dětí nemají o předškolní vzdělávání zájem a také nemají dostatek financí, aby dítě vyslali do školky. Rodičům nevyhovuje režim školky (ranní vstávání, doprovod dítěte ze/do školky).

(Zdroj: Naděje, o. s.)

Nový Bor

Poptávka romských rodičů je individuální. Někteří rodiče umisťují své děti již od 3 let, někteří těsně před nástupem do školy, setkáváme se i zájmem rodičů až po neúspěchu dítěte při zápisu do ZŠ. V letošním roce počty dětí v MŠ stouply a rodiče mají zájem o umístění svých dětí.

Cvikov

MŠ u Koníčka – učitelky aktivně vyhledávají děti (např. na základě docházky starších sourozenců), které chodí velmi nepravidelně, v zimním období nechodí vůbec. Rodiče nemají zájem, nedojdou ani k zápisu. Velký problém je úhrada stravného.

MŠ Jiráskova – Ve sledovaném období do školky nedocházelo žádné romské dítě.

MŠ Kunratice u Cvikova – Ve sledovaném období do školky nedocházelo žádné romské dítě. Děti ze zmíněné romské rodiny v minulosti do školky nedocházely.

Semily

Zájem romských rodičů o předškolní vzdělání je závislý na jejich příjmech. U nízko-příjmových rodin se stává, že rodiče své děti přestanou do mateřských škol dávat, neboť nemají peníze na úhradu poplatku za stravování.

Tanvald, Desná, Smržovka, Harrachov

Poptávka ze strany je minimální.

Velké Hamry

Poptávka se postupně zvyšuje. Tento jev lze přičíst komplexnímu řešení situace sociálně vyloučených lokalit v rámci lokálního partnerství s Agenturou pro sociální začleňování.

Turnov

Informaci poskytla pouze **MŠ Příšovice**. Romští rodiče mají o předškolní vzdělávání svých dětí zájem, o děti se starají vzorně.

Obecně lze říci, že špatnou spolupráci s rodiči romských dětí, obecný nezájem nebo jakékoliv negativní jevy vymykající se normálu neregistrujeme.

Železný Brod

Docházka romských dětí do MŠ je zcela běžnou a ze strany Romů nejsou uváděny žádné bariéry, které by byly překážkou v přístupu k předškolnímu vzdělávání.

- 4) Míra propojení vzdělávacích aktivit, poradenských služeb a sociálních služeb pro sociálně znevýhodněné děti v předškolním věku a jejich rodiče (tj. je uplatňován v této oblasti multidisciplinární přístup?).**

Česká Lípa

V rámci území ORP 3 je míra propojení vzdělávacích aktivit, poradenských služeb, sociálních služeb pro sociálně znevýhodněné děti v předškolním věku a jejich rodičů na dobré úrovni.

Frýdlant

Většina mateřských škol pravidelně spolupracuje s pedagogicko-psychologickými poradnami a usilují o vstřícný přístup. Průběh vzdělávání je denně konzultován s rodiči, v případě problému jim předávají kontakt na příslušná poradenská zařízení. Snaží se tak o co nejvyšší míru začlenění sociálně znevýhodněných dětí do předškolního vzdělávání.

Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Železný Brod

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní údaje.

Liberec

V rámci **ORP Liberec** žádná obec nevytváří podmínky pro vznik lokalit, ve kterých by docházelo k soustředění obyvatel ze sociálně vyloučených rodin včetně rodin romského etnika. Z uvedeného důvodu nejsou zřizována segregovaná předškolní zařízení pro romské etnikum. Většina romských dětí nenavštěvuje mateřské školy či jiná předškolní zařízení a do školy přichází pouze se zkušenostmi ze života v rodině. Mateřské školy se domnívají, že hlavním důvodem je nezaměstnanost rodičů uvedených rodin, nezájem o předškolní vzdělávání a v některých případech to jsou náklady spojené s pobytem dětí v mateřské škole. K uvedeným tvrzením se však přidružují další problémy, které vyplývají z odlišnosti kultur. Předškolní výchova v romské rodině je založena na mnohem větší demokracii ve vztahu k dítěti, než je to zvykem u „většinové“ populace. V běžné „většinové“ rodině se dítě učí pravidlům a řádu od narození. V romské rodině má dítě dostatek času na to, aby pochopilo svou roli a své schopnosti. V praxi to vypadá tak, že jí, když má hlad, spí, když se mu chce a mluví, když má potřebu. U většinové populace je dítě od doby, kdy začíná mluvit vlastně připravováno na školu tak, že se jeho řeč opravuje a stanovuje se mu čas na životní úkony (spaní, vstávání, určuje se mu čas na jídlo apod.)

Dostupnost mateřských škol, kapacita a dopravní obslužnost pro žáky v posledním roce před zahájením povinné školní docházky je v rámci ORP Liberec plně zabezpečena.

Hrádek nad Nisou

V Hrádku nad Nisou nejsou lokality, ve kterých by byli soustředěni pouze občané ze sociálně slabých rodin a romské menšiny. Předškolní zařízení segregovaná nejsou. Menší zájem romských rodičů o umístění dětí v MŠ je spojen s výší nákladů na úhradu pobytu dětí ve školce.

(Zdroj: oddělení školství a kultury MML)

Nový Bor

Vzdělávací aktivity jsou přístupné všem dětem bez rozdílu, romské děti jsou začleněny do vzdělávacího procesu a mohou se účastnit veškerých aktivit. Poradenské služby se poskytují pouze v oblasti vzdělávání a rozvoje dětí. Pedagogové prošli kurzem „Společně do školky“, který pořádala organizace „Člověk v tísni o.p.s.“. Jako příklad dobré praxe lze uvést spolek „Rodina v centru“ - <http://www.rodinavcentru.cz>

Semily

V Semilech působí Pedagogicko-psychologická poradna. Na podzim roku 2014 byla otevřena Poradna pro rodinu, manželství a mezilidské vztahy v Liberci, odloučené pracoviště v Semilech. Na školách dále pracují metodici prevence a výchovní poradci, kteří spolupracují s orgánem sociálně právní ochrany dětí. Dále je navázána spolupráce OSPODu a OSV.

Tanvald

V obci působí mateřské centrum Maják.

Desná

Míra propojení je na dobré úrovni, složky spolupracují.

Vel. Hamry

Poptávka se postupně zvyšuje.

Turnov

V Turnově mohou rodiče s dětmi využívat služby Centra pro rodinu Náruč. Centrum nabízí několik kroužků pro děti od tří let věku, aktivity pro dospělé s dětmi a další služby.

Další možností jsou služby poskytované občanským sdružením Nová naděje. Ve spolupráci se Sdružením Jednoty bratrské realizuje projekt **The Bouda**, v rámci něhož jsou pořádány aktivity pro děti a mládež, terapeutické pobyty pro rodiny s dětmi, poradenství apod.

Pedagogicko-psychologická poradna Semily pořádá ve školním roce 2014/2015 besedy pro rodiče předškoláků (např. Beseda s rodiči předškoláků o školní připravenosti dětí v rozsahu jedné vyučovací hodiny), či pracovní semináře pro děti a rodiče na téma pracovní návyky, domácí rozvrh hodin (sebeobsluha, samostatnost, pokoj školáka, povinnosti, zájmy) v rozsahu dvou vyučovacích hodin. Pro předškolní děti je pak připraven např. kurz grafomotorických dovedností, či kurz „**Předškolák**“. Kurzy jsou přístupné pro všechny děti a to i cenově.

Základní škola speciální, která je součástí **MŠ a MŠS Sluníčko**, nabízí přípravný stupeň, do něhož jsou vřazovány děti se souběžným postižením více vadami a těžším mentálním postižením na základě žádosti zákonných zástupců a doporučení školského poradenského pracoviště. Dále nabízí také vzdělávání dětí a žáků ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí, kteří mohou být do zařízení vřazeni mimo jiné na základě doporučení odboru sociálních věcí Městského úřadu Turnov.

5) K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlíte prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.

V rámci oblasti předškolní vzdělávání nedošlo oproti roku 2013 k žádným zásadním změnám.

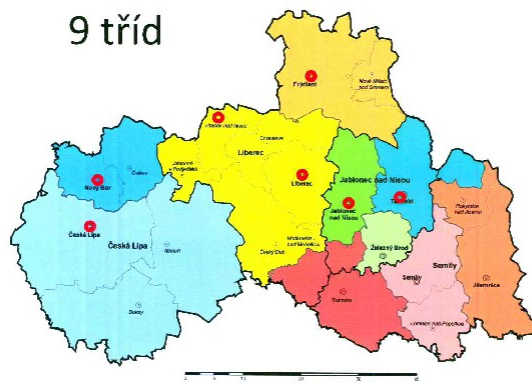
- ***Dostupnost přípravných ročníků v kraji, identifikace základních bariér v přístupu k nim (posouzení jejich kapacity; zájem romských rodičů o jejich využívání, kvalita výuky).***

Zákon č. 561/2004 Sb. o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) **pojem „přípravný ročník“ nezná.**

Pro děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky, které jsou sociálně znevýhodněné a u kterých je předpoklad, že zařazení do přípravné třídy vyrovná jejich vývoj, jsou zřizovány podle § 47 školského zákona **přípravné třídy**. Z tohoto důvodu bylo taktéž upraveno názvosloví v následující tabulce.

Z mapy vyplývá, že bylo ze strany Libereckého kraje povoleno 9 přípravných tříd. V obci **Tanvald** se z důvodu nezájmu rodičů přípravná třída neotevřela (nepřišel ani 1 zájemce).

Přípravné třídy – školní rok 2014/2015

Tabulka č. 2: Přehled vzdělávacích zařízení zřizujících přípravné třídy v roce 2014

Název zařízení a sídlo zařízení	Počet přípravných tříd	Počet dětí, které se v nich vzdělávají
Základní škola, Česká Lípa, 28. října 2733, příspěvková organizace	2	25
Základní škola, Nový Bor, nám. Míru 128, okres Česká Lípa, příspěvková organizace	1	15
Základní škola, Základní umělecká škola a Mateřská škola, Frýdlant, okres Liberec, Purkyňova 510	1	15
Základní škola, Liberec, Kaplického 384, příspěvková organizace	1	15
Základní škola, Jablonec nad Nisou, Liberecká 1734/31, příspěvková organizace	2	30
Základní škola Dr. Františka Ladislava Riegra, Semily, Jizerská 564	1	15
Celkem Liberecký kraj	8	115

B. Základní vzdělávání

- *Zhodnocení průběhu zápisů romských dětí do základních škol (dále jen „ZŠ“), uplatňování specifických praktik škol a školských poradenských zařízení.*

Údaje o počtu romských dětí, které se zúčastnily zápisu do prvních tříd základních škol, nemá OŠMTS k dispozici. Organizace zápisu do prvních tříd je plně v kompetenci ředitelů příslušných základních škol.

Krajský úřad jako odvolací správní orgán neřešil žádný případ odvolání proti nepřijetí k základnímu vzdělávání z důvodů nerovných nebo diskriminačních podmínek.

Česká Lípa

Při zápisu do prvního ročníku je k romským dětem přistupováno stejně jako k ostatním. V některých případech dochází k tomu, že rodiče potřebují pomoci s vyplněním dotazníků či potřebných žádostí k přijetí dítěte k základnímu vzdělání. Terénní pracovník sleduje v terénu, zda rodiče podali přihlášky a pomáhá se splněním zákonné povinnosti.

Frýdlant

Ke všem dětem je přistupováno stejným způsobem. Posuzování národnosti dle barvy pleti není relevantní.

Jablonec nad Nisou

V poslední době se romští rodiče ve větší míře dostavují k zápisům do běžných škol, ale bohužel přicházejí oni i jejich děti stejně nepřipraveni jako dřív. Není výjimkou, že se k zápisu nedostaví v řádném termínu a zapsání svého dítěte řeší na poslední chvíli. Tento jev souvisí také s jejich častou migrací, kdy některé děti nechodí do školy i několik týdnů.

Jilemnice

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

Liberec

Česká školní inspekce (dále jen ČŠI) a OŠMTS KÚ provádějí kontroly, zda je vřazování romských žáků do základních škol praktických v souladu se školskou legislativou. V tomto směru nebyla zjištěna žádná pochybení. Pedagogicko-psychologická poradna Liberec vyhodnocuje mentální schopnosti žáků bez ohledu na jejich etnickou příslušnost. Spolupracuje na vytváření individuálních vzdělávacích plánů, vyhodnocuje jejich úspěšnost a doporučuje následné změny metodických postupů podle optimálního vývoje a úspěchů dosažených u jednotlivých žáků.

Nový Bor

ZŠ Arnultovice - 1 žák - po odkladu školní docházky, přípravnou třídu ani MŠ i přes doporučení nenavštěvoval, sociálně nezralý, nyní se již zapojuje.

1 žák - k zápisu se nedostavil zákonný zástupce, pouze prarodič, po vyzvání se matka dostavila, ZŠ doporučovala odklad školní docházky, dítě nastoupilo.

ZŠ Náměstí Míru – pokud navštěvovaly MŠ nebo přípravnou třídu proběhl zápis bez problémů.

4 základní školy + 1 praktická neměly v loňském roce u zápisu žádné romské dítě.
3 základní školy podklady nedodaly (ZŠ Prácheň, ZŠ Kamenický Šenov, ZŠ Polevsko).

ZŠ U Lesa- v posledních třech letech nebyl zapsán do 1. ročníku žádný žák romského etnika.

Cvikov

ZŠ Cvikov - může nastat problém s tím, že dítě nepřijde k zápisu z důvodu, že rodiče zapomenou – ovšem po urgenci dítě nastoupí.

ZŠ Kunratice u Cvikova – neevidují žádný problém stejně jako ZŠ Svor a ZŠ Krompach.

Semily, Tanvald

Na území ORP 3 nebyly zaznamenány žádné problémy se zápisem dětí do ZŠ.

Turnov

V Turnově se nachází čtyři základní školy, které ve školním roce 2014/2015 navštěvuje celkem 1.705 žáků. Nachází se zde také jedna základní škola umělecká a jedna základní škola speciální. Tato je určena pro žáky s lehkým, středně těžkým a těžkým mentálním postižením či kombinovaným postižením, kteří v důsledku zdravotního stavu potřebují specifické formy vzdělávání. Zřizovatelem je od 01. 01. 2015 město Turnov.

V obcích spadajících do správního obvodu Turnova je celkem 14 základních škol, do kterých v tomto školním roce dochází 978 žáků.

Dle informací odboru školství, kultury a sportu Městského úřadu Turnov a škol reagujících na zasláný okruh otázek, nejsou počty dětí dle národnosti evidovány. Kritéria pro přijetí do základních škol jsou pro všechny děti stejná. Není registrována segregace jakýchkoliv národností nebo minorit.

Co se týká zápisů do základních škol, pak v případě, že rodiče dítě nezapíší, odbor školství vyrozumí OSPOD, který s rodinou dále pracuje a pokud možno zajistí nápravu. Podle informací pracovníků SPOD, nejsou mezi těmito rodiči Romové.

Železný Brod

Ve školním roce 2013/2014 nastoupily do 1. tříd ZŠ v ORP celkem 4 děti, které se dají specifikovat jako romské děti. Problémy se neobjevily.

- **Existence ZŠ s vysokým podílem romských žáků v kraji, postoj zřizovatelů a místních samospráv k tomuto problému (je vyvíjena aktivita vedoucí k desegregaci?).**

Česká Lípa

Základní školou s vysokým počtem romských žáků je v České Lípě **Základní a praktická škola Moskevská**. Zřizovatelé a místní samospráva se o problematiku segregace romských základních škol zajímají. Tento zájem vyústil mimo jiné ve vytvoření pracovní pozice terénního pracovníka a pracovní pozice romského poradce. Další škola s vysokým podílem romských žáků je ZŠ a MŠ Mírová, Mimoň.

V obci **Ralsko** působí Agentura pro sociální začleňování, kdy obec spolupráce s Agenturou využívá k nastavení takových podmínek pro studium, aby nedošlo k segregaci romských žáků.

Frýdlant

Vyšší podíl romských žáků uvádí školy:

- ZŠ Nové Město pod Smrkem – 44% (uvádí znevýhodněné žáky, nikoliv pouze romské)
- ZŠ Višňová – 5%
- ZŠP a ZŠS Frýdlant – 45-50%
- ZŠ Raspenava – 10-15%
- ZŠ Frýdlant – 15%

Žádné školské zařízení neuvádí problém týkající se desegregace. Ostatní školy nedokáží či odmítají situaci zhodnotit.

Jablonec nad Nisou

V běžných ZŠ jsou romské děti běžně začleňovány do třídních kolektivů, žádná ZŠ nemá vysoký podíl romských žáků. Výjimku tvoří pouze dvě ZŠ praktické, kam dochází cca 80 % romských žáků na základě odborných posudků poradenských zařízení.

Cílem města Jablonce nad Nisou je, aby romské děti navštěvovaly všechny jablonecké ZŠ podle místa bydliště, aby docházelo k přirozenému začleňování těchto dětí do všech tříd ve všech školách.

Jilemnice, Liberec

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

Nový Bor

Větší koncentrace romských žáků na **Základní škole Nám. Míru** je způsobena snadnější dostupností této školy k lokalitám s vyšší koncentrací romské populace. Obecně závazná

vyhláška města upravuje spádovost obou úplných základních škol takovým způsobem, aby nedocházelo ke koncentraci žáků se sociálním znevýhodněním v některé z těchto škol. Aktuálně je však situace taková, že ZŠ s volnou kapacitou musí přijmout i žáka z jiné spádové oblasti. Z tohoto důvodu je počet žáků na ZŠ Nám. Míru dlouhodobě nepoměrně vyšší než v ZŠ U Lesa. V letošním roce navštěvuje ZŠ 37 romských žáků.

ZŠ Gen. Svobody v Arnultovicích má pouze 1. stupeň, školu navštěvují romské děti z blízkého okolí a následně většinou přecházejí na 2. stupeň na ZŠ Nám. Míru z důvodu snazší dostupnosti školy a příbuzenských vazeb mezi žáky (mladší následují starší sourozence). V letošním školním roce tvoří podíl romských žáků 12 %.

Základní škola praktická - v letošním školním roce tvoří podíl romských žáků zhruba 18 %. Počet každý rok klesá v souvislosti s realizací trendu inkluzivního vzdělávání na základních školách.

ZŠ U Lesa - v letošním školním roce navštěvuje školu jedna romská žákyně. Školu navštěvuje devátým rokem, vycházet bude z osmého ročníku. Žákyně se hlásí do učebního oboru s maturitou.

Semily

V regionu ORP Semily nejsou žádné školy s vysokým podílem romských žáků.

Tanvald

Vyšší počet romských žáků navštěvuje ZŠ Masarykova Tanvald a ZŠ Údolí Kamenice, Tanvald.

Velké Hamry

V obci Velké Hamry působí Agentura pro sociální začleňování, kdy obec spolupráce s Agenturou využívá k nastavení takových podmínek pro studium, aby nedošlo k segregaci romských žáků.

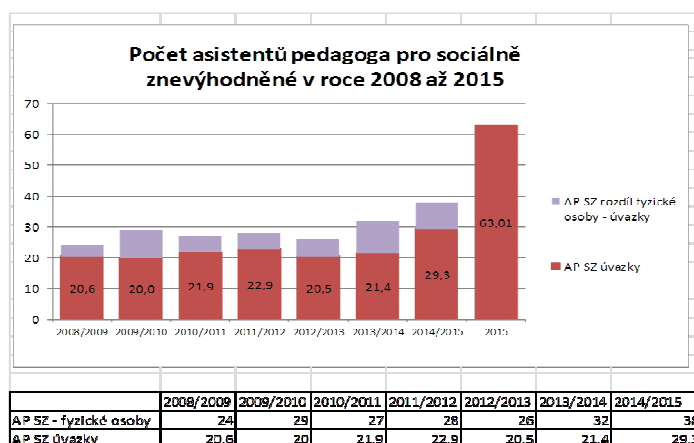
Turnov, Železný Brod

V regionu ORP Turnov nejsou žádné školy s vysokým podílem romských žáků.

- ***Zájem škol o využívání vyrovnávacích opatření dle ustanovení § 1 odst. 1 vyhlášky č. 147/2012 Sb. (zájem o využití asistentů pedagoga, propojení výuky s poradenskými službami, rozvoj alternativních programů ke zvýšení vzdělanostních šancí romských žáků – příklady dobré praxe v této oblasti); identifikace základních bariér, které školám v tomto ohledu brání.***

Ve školách v Libereckém kraji působilo v roce 2013 celkem 32 pedagogických asistentů (21,4 přepočtených úvazků) pro děti sociálně znevýhodněné. Asistenti působili především na školách s vyšším počtem sociálně znevýhodněných dětí nebo žáků, mnohdy na školách v blízkosti romských komunit (např. děti z Náhlova jsou vzdělávány v základní škole zřizovatele obec Osečná). Pedagogičtí asistenti pomáhají žákům jak v přímé výchovné činnosti, tak v přípravě na vyučování i v komunikaci školy s rodinami znevýhodněných žáků. Finanční

prostředky na úvazky asistentů ředitelů škol získali z rozvojového programu MŠMT: „Financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním na rok 2013“.

Česká Lípa, Frýdlant

Většina škol, které navštěvuje větší počet dětí se sociálním znevýhodněním, by měla zájem o využití asistentů pedagoga. Za základní bariéru považují financování těchto služeb a malý zájem ze strany rodičů, kteří většinou zájem mají, pokud jejich děti mají zdravotní postižení např.: poruchu sluchu, autismus apod.

Jablonec nad Nisou

Základní školy v rámci svých podmínek zajišťují inkluzi dětí se zdravotním znevýhodněním, kam rovněž patří lehké mentální postižení, které je ve většině případů objektivně diagnostikováno romským dětem. Pro tento druh zdravotního znevýhodnění jsou však nezbytní asistenti pedagoga, které v rámci pravidel bohužel Liberecký kraj nedostatečně financuje. Nesplněním této základní podmínky a s ohledem na vysoké počty dětí ve třídách v posledních letech nejsou běžné ZŠ schopné začleňovat děti s lehkým mentálním postižením do běžných tříd ve větší míře, než by bylo v rámci inkluzivního programu žádoucí.

Jilemnice

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

Liberec

ZŠ Lidická, **Hrádek nad Nisou**, v minulých letech opakovaně realizovala projekty z dotací MŠMT – asistent pedagoga a inkluzivní vzdělávání. Neúspěšně opakovaně žádala o podporu na realizaci projektu otevření pedagogicko-psychologické poradny v Hrádku nad Nisou z Operačního programu vzdělávání pro konkurenceschopnost.

Nový Bor

- ZŠ Praktická – asistenty jen pro romské děti nemají, ve škole působí jedna asistentka pro žáky prvního stupně.
- ZŠ Náměstí Míru – ve škole není potřeba romských asistentů.

- ZŠ U Lesa – o asistenta nikdy nežádali.
- ZŠ Arnultovice - RP pro školy realizující inkluzivní vzdělávání – poskytnuto 78 514,- Kč.

RP pro financování asistentů pedagoga pro žáky se sociálním znevýhodněním (2 s úvazkem 0,63 a 0,5).

Spolupráce s PPP Česká Lípa, možnost vyšetření přímo ve škole (spec. pedagog po domluvě ZŠ navštíví a vyšetří 4 žáky – výhodné pro sociálně znevýhodněné rodiny) a SPC Turnov.

3 základní školy podklady nedodaly (ZŠ Prácheň, ZŠ Kamenický Šenov, ZŠ Polevsko).

Tanvald

- Tanvald - ZŠ Údolí Kamenice - 1 asistent
- ZŠ Masarykova - 3 asistenti
- Plavy – 2 asistenti
- Desná- využití asistentů pedagogů je závislé na finančních zdrojích
- Velké Hamry – využívají asistentku při ZŠ

Železný Brod

Nebylo využito vzhledem k malému počtu romských žáků.

Tabulka č. 3: Počet asistentů pedagoga a jejich financování v kraji v roce 2014

Počet asistentů pedagoga MŠ + PT	Počet asistentů pedagoga ZŠ	Počet asistentů pedagoga SŠ	Výše dotace ze strany MŠMT na rok 2014 ³	Výše podpory programu ze strany kraje
Celkem Liberecký kraj				
9	24	3	5.383.703,-	0

- *Provázanost základního vzdělávání s mimoškolními aktivitami a se sociálními službami (např. dostupnost a provázanost programů doučování, dalších vzdělávacích, volnočasových a rozvojových aktivit, příklady dobré praxe v této oblasti).*

Všichni žáci účastníci se základního vzdělávání mají možnost účastnit se zájmového vzdělávání ve školních družinách a školních klubech, které jsou součástí základních škol, případně mimo danou školu v zařízeních zájmového vzdělávání typu domů dětí a mládeže. Jejich kapacita je dostatečná.

Zájmové vzdělávání je zpravidla poskytováno za úplatu, což je pro nízkopříjmové rodiny překážkou. Liberecký kraj v prosinci 2013 zahájil realizaci individuálního projektu

³ Jedná se o dotační podporu krajů v rámci rozvojového programu MŠMT „Podpora financování asistentů pedagoga pro děti, žáky a studenty se sociálním znevýhodněním“.

„Podpora a rozvoj služeb v sociálně vyloučených lokalitách Libereckého kraje“, jehož součástí jsou poskytovány mimo terénních programů, taktéž sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi a nízkoprahová zařízení pro děti a mládež. Projekt je financován prostředním „ESF OP LZZ - 3.2. - Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit a státního rozpočtu České republiky“.

Česká Lípa

V rámci včasné péče pro děti ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí je z prostředků města Česká Lípa ve vyloučené lokalitě Dubice v České Lípě realizován projekt klubovny PARAMISA, který je zaměřen na děti ve věku od 4 let do ukončení základního vzdělávání.

Projekt Klubovna PARAMISA je otevřena od roku 2003 a je zaměřena na volnočasové a zájmové aktivity pro romské děti a mládež v návaznosti na jejich vzdělávací potřeby. Klubovna Paramisa nahrazuje dětem předškolní zařízení v dopoledních hodinách a v odpoledních hodinách pak pro starší děti zabezpečuje zájmové aktivity a přípravu na školu (domácí úkoly, učení).

Projekt klubovna „PARAMISA“ je realizován v úzké součinnosti terénního pracovníka, romského poradce a výchovných pracovníků v klubovně. V rámci této klubovny se konají různé výlety. Odpolední pobyt dětí v klubovně nabízí dětem vhodné zázemí pro přípravu do školy.

- Ve městě dále působí organizace

Farní charita Česká Lípa, poskytovatel sociálních služeb, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež „Klub Koule“. Organizace nabízí mimo jiné doučování dětí se sociálním znevýhodněním a volnočasové aktivity.

Občanské sdružení Česká Lípa, které se zaměřuje především na volnočasové a kulturní aktivity (tradiční romské tance).

Taneční škola DUHA - kulturní aktivity (tradiční romské tance).

V Mimoní působí **Občanské sdružení LAMPA**, které poskytuje sociální služby nízkoprahové zařízení pro děti a mládež a pořádá různé kulturní a sportovní aktivity.

Na území obce Ralska jsou **Oblastní charitou Most** poskytovány sociální služby nízkoprahová zařízení pro děti a mládež.

Dále jsou na území lokality Ploužnice a Náhlov pořádány organizací **Tosara o.s.** víkendové akce.

Celoroční víkendový program nabízí dětem a mladým lidem od 6 do 18 let z města Ralsko (lokality Náhlov a Ploužnice) možnost trávit svůj volný čas aktivitami, které v místě nejsou dostupné, vyzkoušet si co nejširší spektrum zájmových aktivit a na některé z nich se zaměřit i do budoucna a hlavně motivovat děti k převzetí zodpovědnosti za aktivní a smysluplné trávení svého volného času.

Každý víkend nese jedno téma zaměřené na možnosti trávení volného času, prevenci rizikového životního stylu a uplatnění v běžném životě (např. škola, sport, zdravý životní styl, peníze, čtení apod.). V létě je pro děti připraven čtyřdenní příměstský tábor.

Frýdlant

Doučování dětí řeší školy dle individuální potřeby prostřednictvím pedagogů, asistentů. Volnočasové a rozvojové aktivity jsou nabízeny školou (ZŠ Frýdlant – Dům dětí a mládeže, ZŠ Višňová, ZŠP a ZŠS Frýdlant, ZŠ Bílý Potok) nebo jinými organizacemi (Nové Město pod Smrkem – Středisko volného času ROROŠ, NZDM VORAZ).

Děti ze sociálně znevýhodněného prostředí mají možnost bezplatně navštěvovat několik aktivit v Domě dětí při ZŠ Frýdlant - práce s PC, taneční a pěvecký kroužek, tělovýchovný kroužek).

Jablonec nad Nisou

Doučování žáků zajišťuje např. organizace Diakonie ČCE, středisko v Jablonci nad Nisou, nízkoprahové zařízení pro děti a mládež „Kruháč“ nebo organizace zajišťující širší sociální péči v rodinách – sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi „**Občanské sdružení Compitum**“.

Jilemnice

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

Liberec

Komunitní středisko Kontakt **Liberec** v rámci podpory dětí ve věku 6–15 let ze socio-kulturně znevýhodněného prostředí nabízí volnočasové aktivity různého zaměření. Spolupráce byla navázána se ZŠ praktickou, Liberec, Gollova 394/4 p. o. a ZŠ praktická a ZŠ speciální, Liberec, Orlí 140/7 p. o., formou nabídky volnočasových aktivit pro žáky, kteří odpovídají této cílové skupině. Nadále pokračuje spolupráce s Pedagogicko-psychologickou poradnou Liberec, p. o. a Odborem sociální péče Magistrátu Statutárního města Liberec (konkrétně s oddělením kurátorské činnosti).

(Zdroj: Komunitní středisko Kontakt Liberec, p. o.)

Další organizace „Liberecké fórum“, nabízela a také provozovala ve spolupráci se ZŠ praktickou, Liberec, Gollová 394/4 doučování dětí navštěvující tuto školu v prostorách nízkoprahového centra pro děti a mládež, DĚTSKÁ DUHA.

Hrádek nad Nisou

Většina volnočasových aktivit v Hrádku nad Nisou (kroužky, výtvarné dílničky apod.) je placená, rodiče se tedy musí finančně podílet. Doučování ve škole je samozřejmě možné, ale žák musí chtít. Romské děti, hlavně ty mladší, se rády účastní čehokoli, za aktivity jsou vděčné, ale opět je problémem úhrada nákladů. Rodiče mají mnohdy pro využití financí jiné priority.

Na ZŠ Lidická poskytují v rámci činnosti asistenta pedagoga na škole mimoškolní aktivity znevýhodněným žákům. Nově spolupracují s JB – Bétel, které provozuje nízkoprahové zařízení Vagón.

Problémem žáků se socio-kulturním handicapem je také jejich problematické začlenění do mimoškolních a volnočasových aktivit, které základní školy organizují. Příčinou je v některých případech nezájem o mimoškolní aktivity, kdy žáci dávají přednost činnostem v partě vrstevníků. Někdy bohužel hledající rozptýlení v činnostech, které odporují celospole-

čenským morálním aspektům. U sociálně slabých rodin se jedná spíše o problém s poplatky, které školy vybírají za mimoškolní aktivity, které nejsou součástí přímé výchovně vzdělávací činnosti školy a nejsou hrazeny ze státních prostředků.

Přes veškerou kritiku neziskových organizací a části laické veřejnosti je nutné říci, že současné školství nabízí dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí pomocnou ruku, plní nápravnou úlohu, která přináší pozitivní výsledky, a to nejen u romského etnika.

(Zdroj: oddělení školství a kultury MML)

Nový Bor

ZŠ Arnultovice – probíhá doučování žáků v rámci inkluzivního vzdělávání, spolupracují s **Rodinou v centru o.s.**, kde rovněž probíhá doučování žáků jejich základní školy. Široká nabídka zájmových kroužků v rámci ŠD, pomoc 2 AP pro žáky se soc. znevýhodněním. ZŠ s malým počtem žáků – individuální přístup k žákům i rodičům.

ZŠ Praktická - mimoškolní vzdělávání – zájmové kroužky – výtvarný, počítačový, hudební (vedený asistentem prevence kriminality).

Na území obce je dále poskytována sociální služba „sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, kterou zajišťuje „**Farní charita Česká Lípa**“.

Cvikov

Doučování některých romských dětí probíhá v rámci aktivit **O. S. Beran**. Dále se děti taktéž, bez rozdílu etnicity, mohou účastnit aktivit **Domu dětí a mládeže Cvikováček**. V Kunraticích u Cvikova ani ve Svoru nemají takto nastavené mimoškolní aktivity. ZŠ na Krompachu je provázána s **dětským domovem** a jeho aktivitami.

Semily

Veškeré volnočasové aktivity jsou nabízeny všem dětem bez rozdílu etnicity. I na Semilsku existuje provázanost školství s mimoškolními aktivitami. Na školách jsou nabízeny bezplatné kroužky. Krom toho zajišťuje mimoškolní aktivity v Semilech několik organizací, které mají možnost využívat také všechny děti. Na podzim tohoto roku zahájil svoji činnost oficiálně **Spolek Romů** pěstující český a slovenský folklor, který již v tuto chvíli eviduje 75 členů a zabývá se kulturními aktivitami.

Tanvald

Na území obcí Tanvald, Velké Hamry a Smržkovka jsou **Oblastní charitou Most** poskytovány sociální služby nízkoprahového zařízení pro děti a mládež.

Děti dále mohou využívat aktivity mateřského centra „**MAJÁK**“ (doučování) a zájmové kroužky Domu dětí „Ulita“ (kopaná).

Na území obcí jsou poskytovány sociální služby „sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi, které zajišťují „**Občanské sdružení D. R. A. K. a Centrum pro zdravotně postižené Libereckého kraje**“.

Turnov

- Vyjádření ZŠ speciální, ul. Zborovská:

Provázanost je velmi dobrá, děti mohou využívat aktivit **Občanského sdružení D.R.A.K.** (doučování), doučování ve škole s romskou asistentkou, volnočasové aktivity pod záštitou **speciální pedagogické školy – sobotníčky**.

Železný Brod

V akčním plánu komunitního plánu je zřízení nízkoprahového klubu pro děti a mládež. Zatím je však v jednání zřízení volnočasového klubu pro děti v oblasti Poříče.

V rámci SAS spolupracujeme s o. s. Compitum, které poskytuje i doučování v rodinách.

- ***Dostupnost programů na podporu návratu Romů bez potřebné kvalifikace do systému vzdělávání v kraji, příklady dobré praxe.***

V dnešní době není pro školy problém případné informace o programech na podporu návratu Romů bez potřebné kvalifikace do systému vzdělávání vyhledat a popřípadě i doporučit případným zájemcům.

K příčinám problému předčasného odchodu romských žáků z procesu vzdělávání patří jejich malá motivace učit se, nepodpora ze strany jejich rodičů, kteří mají sami obvykle pouze základní, nebo nedokončené základní vzdělání. Důsledkem je následná nízká šance k uplatnění na trhu práce.

Úřad práce ČR - se mimo jiné zaměřuje na práci s mladými lidmi, kteří předčasně opouštějí vzdělávací systém, nedokončí střední vzdělání nebo k němu po základní škole vůbec nenastoupí. Pracují s nimi v klubech práce, snaží se zapojit rodiče do rozhodování o návratu do školského systému. Častým zdůvodněním z jejich strany jsou chybějící finance v rodinách, početnost rodin, nutnost dojíždění apod. Přestože se jedná ve většině případů o příjemce řady dávek státní sociální podpory, dávek pomoci v hmotné nouzi, ve většině případů se nepodaří ovlivnit nebo alespoň změnit názor a priority v rodině směrem k podpoře vzdělávání mladistvých. Tím se však problém uplatnění Romů na trhu práce stává obtížně řešitelným.

Česká Lípa

SOŠ a SOU 28. října v České Lípě umožňuje dokončení vzdělávání dospělých.

Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Liberec, Nový Bor, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod

Ze strany obcí nebyly poskytnuty relevantní informace.

- ***Dostupnost kurzů na získání základního vzdělávání pro dospělé v kraji.***

Účast v programech dalšího vzdělávání vychází z motivace a vlastní iniciativy každého jedince. Účastníci rekvalifikačních kurzů či kurzů na doplnění vzdělání pořádaných školami nejsou evidováni podle příslušnosti k národnostní menšině.

V rámci Libereckého kraje je určena jedna základní škola, která organizuje kurz pro získání základního vzdělání. Zájem o absolvování kurzu je minimální – v uplynulých dvou letech nebyl pro nedostatek zájemců otevřen.

- ***K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlíte prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.***

Oproti roku 2013 nedošlo k žádným zásadním změnám. Situace se mírně zlepšila v obcích, kde působí Agentura pro sociální začleňování.

C. Sekundární vzdělávání

Vzdělávání romských studentů ve středním školství není nijak sledováno. Informace o romském etniku z hlediska přístupu, zájmu nebo účasti na středním vzdělávání nejsou k dispozici.

Z praxe je možné usuzovat, že romské děti absolvují převážně učňovské obory, setkáváme se i s ukončením vzdělávání po povinné školní docházce.

O přidělených stipendiích Liberecký kraj nemá žádné informace, v praxi jsme se s žádným požadavkem či zájmem ze strany Romů neseťkali

- ***Zhodnocení účasti romských studentů ve středoškolském vzdělávání v kraji, identifikace překážek v přechodu ze ZŠ na SŠ.***

Z praxe je možné usuzovat, že romské děti absolvují převážně učňovské obory, setkáváme se i s ukončením vzdělávání po povinné školní docházce.

Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant

Účast romských žáků na naší škole je bohatá. Ve vzdělávacím systému studijních oborů „M“ a „H“ je jich méně, nežli v učebních oborech „E“. Zde je většina žáků třídy tvořena dětmi z romských rodin. Na počátku jejich působení na naší škole se setkáváme s problémy, které přetrvávají ze zvyklostí základní školy praktické. Mnoho žáků si neuvědomuje, že jim povinná školní docházka skončila ukončením docházky na základní škole praktické či běžného typu.

Na naší škole jsou žáci v dobrovolné přípravě na budoucí povolání. Proto se stává, že při zvýšené absenci je žákům studium ukončeno z důvodu nezájmu o zvolený učební obor. Mnoho z nich také nemá vhodné rodinné prostředí. Řada rodičů nepracuje a žáci odmítají školu také navštěvovat. Chybí vhodný výchovný vzor. Také spolupráce mnohých rodičů se školou je mizivá. Na škole pracuje asistentka pedagoga, která pravidelně navštěvuje rodiny žáků záškoláků. Někdy dojde k nápravě na chvíli, někdy porada nepomůže vůbec. Na druhou stranu se ale můžeme pochlubit i výjimkami. Jde o několik žáků, kteří dokázali ukončit studium ve dvou učebních oborech, dokonce i v maturitním oboru.

- ***Dostupnost programů na podporu přestupu romských žáků ze ZŠ do SŠ v kraji (např. motivační a stimulační programy, programy přípravy na přijímací zkoušky, příklady dobré praxe.***

Programy zaměřené na podporu přechodu žáků základních škol do středních škol nebyl na úrovni MŠMT ČR, ani Libereckého kraje vyhlášen.

Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant

V rámci přestupu žáků ze základní školy na střední pravidelně pořádáme projektové dny, které se pořádají pro žáky již mladších tříd. Ve škole si mohou vyzkoušet řadu aktivit z jednotlivých oblastí učebních i studijních oborů. Vše probíhá formou her a zážitků. Další akcí školy jsou dny otevřených dveří, kdy mají zájemci možnost projít všemi dílnami odborného výcviku a poznat činnosti, které by mohly vést ke vzdělávání u nás a k získání výučního listu. Pro zájemce pořádají možnost vyzkoušet si přijímací zkoušky nanečisto. Další aktivity školy žáci mohou poznat na náborových akcích školy – Feduca, Educa, Ámos a jiné. Jsou jim k dispozici i individuální konzultace ke studiu na škole. Asistentka pedagoga pracuje jako ředitelka nízkoprahového centra v Arnolticích, kde se sejdou děti z blízkého okolí a mohou zde plnohodnotně trávit volný čas. Se svým kulturním programem pravidelně veřejně vystupují při vánočních besídkách pro spolužáky při zpívání u vánočního stroměčku, ale také při akcích tohoto centra na veřejnosti po frýdlantském okolí.

- ***Výše finanční podpory romských žáků středních škol v kraji, počet přidělených stipendií v roce 2014, zhodnocení efektivity programu.***

O přidělených stipendiích poskytované MŠMT ČR Liberecký kraj nemá žádné informace. Počet úspěšných žádostí eviduje MŠMT ČR, které však krajům zpětnou vazbu nezasílá.

Liberecký kraj každoročně vyhláší stipendijní programy pro vytypované učňovské obory. Na stipendia má, po splnění daných podmínek, nárok každý žák. **Národnostní příslušnost žáků se neeviduje.**

Souhrnný přehled oborů nabízených středními a vyššími odbornými školami na území Libereckého kraje ve školním roce 2013/2014 – viz:

<http://www.edulk.cz/LinkClick.aspx?fileticket=F-veBgUBtrM%3d&tabid=160&mid=756>

Střední škola hospodářská a lesnická Frýdlant

Žáci mají možnost v rámci studia na škole získat podporu romským žákům středních škol. Finanční podpora je vždy od září do prosince a od ledna do června v daném školním roce. Na pololetí jsou v prvním ročníku 4 000,- Kč, v druhém 5 000,- Kč a ve třetím 6 000,- Kč. Žákům jsou propláceny učební pomůcky, dopravné, stravné a pro ubytované na domově mládeže, také ubytování. Výplata je ale podmíněna pravidelnou školní docházkou bez neomluvené absence. Což mnozí žáci nesplní a tak se musí přiznaná finanční podpora vrátit nevyplacená.

„Romská podpora 2014“:

- I.kolo (I-VI) žádalo 22žáků, vyplaceno 5 (z 92300Kč vratka 83636Kč)
- II.kolo (IX-XII) žádalo 23 žáků, vyplaceno 10 (z 82500Kč vratka 68419Kč)

Žáci studující v učebních oborech podporovaných krajským úřadem, mohou získat měsíční stipendium a při pololetním průměru 2,1 i jednorázové stipendium za prospěch v daném období v každém pololetí. I zde se setkáváme se skutečností, že žáci nechodí pravidelně do školy nebo na odborný výcvik a za neomluvenou absenci jim výplata stipendia nenáleží. Žáci nedostanou stipendium ani za vysokou absenci omluvenou. V daném měsíci musí žák mít 75% hodin odučených jak v teoretickém, tak i v praktickém vyučování, aby jim vznikl nárok na vyplacení měsíčního stipendia.

- ***K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlíte prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.***

Oproti roku 2013 nedošlo k žádným zásadním změnám.

Tabulka č. 4: Podpora romských žáků středních škol v kraji za rok 2014

Kraj	1. kolo			
	Počet žádostí	Počet podpořených škol	Počet přidělených stipendií	Celková dotace

Kraj	2. kolo			
	Počet žádostí	Počet podpořených škol	Počet přidělených stipendií	Celková dotace

Tabulka není vyplněna z důvodu, že se národnostní příslušnost uchazečů o stipendium neeviduje.

D. Terciární vzdělávání

- ***Zhodnocení účasti romských středoškoláků ve vyšším odborném a vysokoškolském vzdělávání, identifikace nejzávažnějších bariér, které brání romským středoškolákům pokračovat ve studiu na VŠ.***
- ***Dostupnost programů na podporu přestupu a setrvání romských středoškoláků na VOŠ a VŠ, identifikace příkladů dobré praxe v této oblasti.***
- ***K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlíte prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.***

V rámci Libereckého kraje, ani na úrovni obcí s rozšířenou působností tato data nejsou vyhodnocována.

4. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI ZAMĚSTNANOSTI

- *Zhodnocení pozice Romů na trhu práce ve srovnání s celkovou situací na trhu práce v kraji; celková míra nezaměstnanosti v kraji a kvalifikovaný odhad specifické míry nezaměstnanosti Romů v roce 2014, identifikace základních bariér, které brání Romům participovat na trhu práce.*

Odhad počtu příslušníků romských komunit v evidenci úřadu práce

Kraj	Celkem	Muži	Ženy
Liberecký	2221	1187	1034

Česká Lípa

„Situace na trhu práce v okrese Česká Lípa se v roce 2014 poměrně změnila. Českolipsko zaznamenalo pokles podílu nezaměstnaných osob v průběhu roku o 2,2%, což představuje snížení počtu nezaměstnaných o cca 1600 osob. Na konci prosince hledalo v okrese Česká Lípa práci 5 727 nezaměstnaných, evidovaných na ÚP ČR. Naproti tomu nabídka volných pracovních míst se ve srovnání s rokem 2013 téměř zdvojnásobila. Na 1 volné místo tak průměrně připadalo 6-8 uchazečů o zaměstnání, zatímco v předchozím roce to bylo 16 uchazečů o zaměstnání.

I přes příznivý vývoj nezaměstnanosti v okrese Česká Lípa je bohužel pokračujícím problémem dlouhodobá nezaměstnanost a její prohlubování. Bohužel také vysoký počet nezaměstnaných mladých lidí do 30 let, kteří tvoří 1/3 všech nezaměstnaných v regionu.

Pozice Romů na trhu práce se ve srovnání s předchozím obdobím roku 2013 příliš nezměnila. Tato skupina bohužel naplňuje mnoho předpokladů pro dlouhodobou nezaměstnanost a její prohlubování – nekvalifikovanost, nízká motivace, závislost na systému sociálních dávek, zadlužení.“

(Bc. Marcela Ottová, ředitelka kontaktního pracoviště Krajské pobočky Úřadu práce ČR v Liberci - Česká Lípa)

Frýdlant

Kontaktnímu pracovišti ÚP ČR Frýdlant není známa míra nezaměstnanosti romského obyvatelstva, neboť tento údaj není zjistitelný. Uvádí pouhý odhad 25% nezaměstnaných Romů, z celkového počtu 1799 uchazečů o zaměstnání, evidovaných na KoP Frýdlant.

Jablonec nad Nisou

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní údaje.

Jilemnice

Úřad práce ani sociální odbor nevede statistiku speciálně o romské nezaměstnanosti. Celková míra nezaměstnanosti v Libereckém kraji je 8,9%. Jilemnicko 7,9%. Bariéry se jeví především v nízké vzdělanosti.

Liberec

Nelze kvalifikovaně odhadnout míru nezaměstnanosti Romů.

(Zdroj: SML)

V loňském roce bylo na Kontaktním pracovišti úřadu práce Hrádek nad Nisou zaregistrováno přibližně 540 žadatelů o zaměstnání, z nichž bylo asi 10% Romů. Zhruba polovina z nich byla v krátké době zaměstnána.

Nový Bor

Díky oživení ekonomiky v roce 2014 došlo **i na Novoborsku ke zlepšení situace na trhu práce**. Z monitorovacích návštěv u zaměstnavatelů vyplývá, že mnozí z nich se nebrání zaměstnávání Romů, avšak **problémem je nedostatečná kvalifikace**, bohužel mnohdy i **slabá motivace těchto uchazečů práci přijmout**, případně si **kvalifikaci zvyšovat**. Na druhou stranu ale jsou i zaměstnavatelé, kteří po předchozí špatné zkušenosti Romy do pracovního poměru přijímat nechtějí. Romští uchazeči o zaměstnání spadají do **obtížně umístitelné skupiny** nezaměstnaných. Problémem je i to, že práce pro ně není prioritou. **Chybí pracovní návyky**, děti nevidí příklad ve svých rodičích vzor, mnohdy je nikdy neviděli pracovat, nejsou vedeni k povinnostem. I jejich závislost na sociálních dávkách mnohdy působí demotivujícím způsobem. Díky velkému zadlužení se nevyplatí pracovat, protože velkou část příjmu by v takovýchto případech odčerpal exekutor.

Semily

Úřady práce nerozlišují uchazeče o zaměstnání podle národnosti. Stejně jako v minulých letech i loni se jako největší problém jevílo nedostatečné vzdělání Romů, které jim brání uchytit se na trhu práce. Nabídka pracovních míst pro osoby se základním vzděláním se rok od roku výrazně snižuje, a tudíž je poptávka po pracovních místech vyšší než nabídka. Další stále se opakující bariérou jsou nedostatečné pracovní návyky a u mladší generace dochází k převzetí modelu způsobu života vlastních rodičů. V případě, kdy může některý z uchazečů nastoupit do zaměstnání, toto buď odmítne, nebo ve zkušební době skončí, neboť výdělek je často roven, o něco málo vyšší nebo dokonce nižší než vyplácené dávky hmotné nouze a pracovat se mu nevyplácí. Neuvědomuje si však, že odpracovaná doba se mu započítává do doby pojištění pro výpočet důchodu.

Tanvald

Na území ORP 3 je nezaměstnanost vysoká vzhledem k nízké kvalifikaci.

Smržovka

Romové jsou nekvalifikovaní, mají většinou nízký stupeň vzdělání.

Vel. Hamry

Nezaměstnanost mírně poklesla. Převažují osoby s nedokončeným základním vzděláním. Proto je řešena rekvalifikace – důvod uplatnění na trhu práce.

Desná

Nezaměstnanost je vysoká z důvodu nízké kvalifikace.

Turnov

Evidence dle příslušnosti k národnostním menšinám neexistuje, za obec s rozšířenou působností Turnov nejsou žádné údaje k dispozici.

Železný Brod

Nelze kvalifikovaně odhadnout míru nezaměstnanosti Romů.

- *Zapojení Romů do aktivní politiky zaměstnanosti (dále jen „APZ“) a nejčastěji využívané nástroje APZ ve vztahu k této cílové skupině, jejich praktický dopad na pozici Romů na trhu práce.*

a) Veřejně prospěšné práce a společensky účelná pracovní místa

Nástroje APZ	VPP			SÚPM			Celkem			
	Kraje	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
Liberecký		222	160	62	10	6	4	232	166	66

b) Rekvalifikace a ostatní nástroje APZ

Nástroje APZ	Rekvalifikace			Ostatní nástroje APZ			Celkem			
	Kraje	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy	Celkem	Muži	Ženy
Liberecký		43	26	17	2	2	0	45	28	17

Odhad počtu evidovaných příslušníků romských komunit zařazených do rekvalifikace zaměřené na soukromé podnikání

Kraj	Celkem	Muži	Ženy
Liberecký	1	1	0

Odhad počtu evidovaných příslušníků romských komunit zařazených do poradenských programů

Kraj	Celkem	Muži	Ženy
Liberecký	364	193	171

Odhad počtu evidovaných příslušníků romských komunit zařazených do projektů ESF

Kraj	Celkem	Muži	Ženy
Liberecký	560	277	283

Odhad počtu evidovaných příslušníků romských komunit, se kterými byl uzavřen Individuální akční plán

Kraj	Celkem	Muži	Ženy
Liberecký	1213	636	577

Odhad počtu umístěných příslušníků romských komunit na trhu práce

Trh práce	Primární trh práce			Sekundární trh práce (např. po VPP, SÚPM...)			Celkem		
	M	Ž	Celkem	M	Ž	Celkem	M	Ž	Celkem
Liberecký	50	44	94	117	47	164	167	91	258

Česká Lípa

„Podpora aktivní politiky zaměstnanosti je stejná pro všechny cílové skupiny, resp. nijak nevyčleňuje Romů k větší podpoře v rámci APZ, a to zejména vzhledem ke skutečnosti, kdy v rámci APZ jsou podporováni dlouhodobě nezaměstnaní, lidé s nízkou nebo žádnou kvalifikací, rodiče pečující o děti do 15 let, mladí do 30 let, mladiství. Všechny tyto cílové skupiny (a některé další) jsou při umístění na trh práce podporovány v rámci APZ, tudíž i dlouhodobě nezaměstnaní Romové jsou podporováni v rámci APZ stejným způsobem.“

Nejčastěji využívaným nástrojem pro podporu umístění Romů na trhu práce jsou veřejně prospěšné práce, a to zejména ve městech Česká Lípa, Nový Bor, Dubá. V menších městech a obcích, při nižším počtu vytvořených míst na VPP, bohužel umístění Romů je minimální.“

(Bc. Marcela Ottová, ředitelka kontaktního pracoviště Krajské pobočky Úřadu práce ČR v Liberci - Česká Lípa)

Frýdlant

Úřad práce ve spolupráci s městy, obcemi a neziskovými organizacemi vytváří místa veřejně prospěšných prací, o které je ze strany Romů velký zájem. Jedná se o nejčastěji využívaný nástroj APZ.

Jablonec nad Nisou

V roce 2014 se do APZ zapojilo 86 Romů, kteří využili možnosti nabídky zaměstnání formou veřejně prospěšné práce. 40 Romů využilo programu aktivizační pracovní příležitosti.

Jilemnice, Liberec, Železný Brod

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

Nový Bor

Veškeré aktivity jsou realizovány vždy pro konkrétní cílovou skupinu, avšak bez rozdílu rasy, případně náboženství. Zapojení Romů souvisí opět s jejich motivací řešit své uplatnění na trhu práce. Nejčastěji využívaným nástrojem APZ pro aktivní uplatnění Romů na trhu práce jsou veřejně prospěšné práce (VPP). Co se týče ostatních aktivit aktivní politiky zaměstnanosti, tak jsou jim také nabízeny, ovšem využívány jsou minimálně, a to i s ohledem na mnohdy požadovaný výpis z rejstříku trestů.

Semily

Romská komunita se zapojuje pouze v rámci VPP.

Tanvald

Romská komunita se zapojuje pouze v rámci VPP.

Oblastní charita Most realizuje projekt „*Práce na Liberecku*“. Projektem se bude realizátor snažit o návrat vybrané cílové skupiny na trh práce a tím o zvýšení jejich integrace do společnosti. Projekt se bude realizovat v obci **Ralsko** a na **Tanvaldsku**. V rámci projektu budou podpořeni klienti z etnických menšin a jiného socio-kulturního prostředí, převážně se bude jednat o Romy nebo o lidi, kteří žijí obdobným způsobem života.

Velké Hamry

Obec Velké Hamry realizuje projekt „*Vychovávejme příkladem*“. Projekt se zaměřuje na zvýšení kvalifikace a zaměstnání cílové skupiny, kterou jsou romští obyvatelé sociálně vyloučených lokalit ve městě. Tato cílová skupina byla zvolena především z důvodu alarmující nezaměstnanosti jejich členů, která se pohybuje mezi 90 -100%.

Turnov

Romové jsou začleněni do běžných programů. Ve vztahu k této národnostní menšině nejsou využívány žádné zvláštní nástroje aktivní politiky zaměstnanosti.

- *Realizace jiných programů na podporu zaměstnanosti Romů a jejich poskytovatelé (např. poradenské programy NNO, podporovaná pracovní místa), osvědčené programy a příklady dobré praxe.*

Počet spolupracujících organizací

Kraj	Nevládní neziskové organizace	Zaměstnavatelé	Romské organizace	Celkem
Liberecký	7	35	4	46

Česká Lípa

„Úřad práce ČR nerealizuje specifický program na podporu zaměstnanosti Romů. Jsou využívány klasické nástroje APZ, ale i projekty k zapojení Romů, stejně jako všech ostatních uchazečů o zaměstnání.“

(Bc. Marcela Ottová, ředitelka kontaktního pracoviště Krajské pobočky Úřadu práce ČR v Liberci - Česká Lípa)

Frýdlant

V současné době neprobíhá žádný program vedený Úřadem práce zacílený přímo na romské uchazeče o zaměstnání. Tato cílová skupina se samozřejmě může zapojit do všech nabízených aktivit, jako jsou různé projekty, např. „SEKO“ – vzdělávání v oblasti socioekonomických kompetencí, dále „Mikroregiony v Libereckém kraji“.

Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Liberec, Železný Brod

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

Nový Bor

„Od podzimu 2014 ÚP vzdělává dlouhodobě nezaměstnané uchazeče v oblasti socioekonomických kompetencí – finanční gramotnost, osobnostní rozvoj. Pro mikroregion Novoborska, resp. uchazeče evidované déle než 4 měsíce, byl v závěru roku zahájený projekt Mikroregiony v Libereckém kraji. V samotném Novém Boru je vysoký počet dlouhodobě nezaměstnaných, včetně Romů, kteří mohou v rámci projektu získat rekvalifikaci, odborné poradenství i podporu umístění na trhu práce.“

(Bc. Marcela Ottová, ředitelka kontaktního pracoviště Krajské pobočky Úřadu práce ČR v Liberci - Česká Lípa)

Cvikov

Obec Cvikov se pokoušela integrovat romské obyvatele obce do běžného chodu společnosti prostřednictvím projektu „Chceme uspět“ realizovaného YMCOU v Ústí nad Labem, o. s., která v rámci uvedeného projektu působila i na Českolipsku. Žádný zájemce o projekt ovšem s pracovníky YMCA nespolečně pracoval.

Semily

Programy ESF – poradenství, rekvalifikace, společensky účelné pracovní místa.

Tanvald

Oblastní charita Most realizuje projekt „Práce na Liberecku“. Projektem se bude realizátor snažit o návrat vybrané cílové skupiny na trh práce a tím o zvýšení jejich integrace do společnosti. Projekt se bude realizovat v obci Ralsko a na Tanvaldsku. V rámci projektu budou podpořeni klienti z etnických menšin a jiného socio-kulturního prostředí, převážně se bude jednat o Romy nebo o lidi, kteří žijí obdobným způsobem života.

Obec **Velké Hamry** realizuje projekt „Vychovávejme příkladem!“ Projekt se zaměřuje na zvýšení kvalifikace a zaměstnání cílové skupiny, kterou jsou romští obyvatelé sociálně

vyločených lokalit ve městě. Tato cílová skupina byla zvolena především z důvodu alarmující nezaměstnanosti jejich členů, která se pohybuje mezi 90 -100%.

Turnov

Speciální programy nejsou na území ORP realizovány.

- *Využití veřejně prospěšných prací (dále jen „VPP“) ve vztahu k Romům v kraji – zkušenosti poskytovatelů, zhodnocení dostupnosti VPP pro romské příjemce pomoci v hmotné nouzi, identifikace základních problémů při využívání tohoto nástroje v praxi, příklady dobré a špatné praxe v této oblasti.*

Česká Lípa

„Nejčastěji využívaným nástrojem pro podporu umístění Romů na trhu práce jsou veřejně prospěšné práce, a to zejména ve městech Česká Lípa, Nový Bor, Dubá. V menších městech a obcích, při nižším počtu vytvořených míst na VPP, bohužel umístění Romů je minimální.

Příklady dobré praxe jsou města Nový Bor, Česká Lípa, Dubá, Doksy. Dále Ralsko. Uplatnění Romů na VPP většinou je možné tam, kde míst vzniká více, kde obec nebo město k samotným pracovníkům na VPP zaměstnává i koordinátora, který na činnost pracovníků v rámci VPP dohlíží, koordinuje ji, vyhodnocuje, řeší operativně případné problémy.“

(Bc. Marcela Ottová, ředitelka kontaktního pracoviště Krajské pobočky Úřadu práce ČR v Liberci - Česká Lípa)

Frýdlant

V roce 2014 bylo na Frýdlantsku a Novoměstsku takto vytvořeno celkem 230 míst VPP.

Jablonec nad Nisou

Na úrovni obce zájem Romů o zapojení do APZ daleko převyšuje možnosti MMJN z důvodu omezené možnosti financování Úřadem práce.

Základním problémem při využívání VPP je nedostatečné financování tohoto programu, který umožňuje pouze krátkodobé /6–12 měsíců/ zaměstnávání dlouhodobě nezaměstnaných. (Zákon o zaměstnanosti č. 435/2006, § 112, odst. 1. však umožňuje zaměstnávání formou veřejně prospěšné práce až na 24 měsíců v rámci programu APZ.)

Jilemnice

VPP jsou využívány. Obce, které tuto službu zřídily, nerozlišují etnikum, ale ochotu pracovat.

Liberec

Veřejně prospěšné práce zajišťuje pro statutární město **Liberec** o.p.s. Komunitní práce Liberec. V rámci VPP spolupracuje organizace s Úřadem práce Liberec. Práce jsou vhodné pro

obtížně umístitelné uchazeče, kterým není možné zajistit pracovní místo jiným způsobem, zejména nekvalifikovaným, dlouhodobě nezaměstnaným, společensky nepřizpůsobivým, starším 50 let, žijícím v sociálně vyloučených lokalitách, příslušníkům národnostních menšin apod. Organizace si statistiku zaměstnaných Romů nevede.

V **Hrádku nad Nisou** tvoří Romové přibližně ¼ všech zaměstnanců VPP.

Nový Bor

Veřejně prospěšné práce (VPP) jsou velmi využívaným nástrojem, mimo jiné i v rámci sociální práce. Jedná se o podporu vzniku pracovních míst převážně v obcích a městech, kde právě Nový Bor je v rámci okresu Česká Lípa velmi dobrým příkladem. Takto umístění uchazeči jsou v pracovním poměru, vykonávají nejrůznější činnosti, aktivně působí na trhu práce, dostávají mzdu. Ve spolupráci se sociálními pracovníky měst vybíráme na tyto pracovní pozice zejména uchazeče, kteří pobírají dávky pomoci v hmotné nouzi, významný podíl zde zastává romská populace. Zaměstnavatelé si nejčastěji stěžují na pracovní morálku těchto zaměstnanců a mnohdy i fluktuaci s tímto problémem spojenou.

Semily

Město Semily i jeho příspěvkové organizace využívají možnosti zaměstnávání uchazečů ÚP na VPP. Téměř 1/3 uchazečů lze považovat za Romy. Zaměstnanci však nejsou vybíráni dle národnostní příslušnosti, ale především dle schopností a dovedností. Ti, se kterými byla dobrá spolupráce, jsou zaměstnávání také opakovaně.

Tanvald

- Tanvald - 11 VPP při Technických službách města – velmi se osvědčili.
- Desná - 1 VPP – bytové hospodářství.
- Smržovka - program VPP.
- Velké Hamry - 5 VPP při Technických službách města.

Turnov

Od 01. 04. 2014 pracují na VPP tři osoby romské národnosti. S prací je město Turnov relativně spokojeno. Pracují na úklidu města a na náhodných pracích, které se během loňského roku vyskytly (např. hrabání listí na hřbitovech, třídění dlažebních kostek na Vesecku apod.).

Železný Brod

Pracovníci VPP jsou využíváni na území města Železný Brod k zajištění úklidu města a pro práce v Technických službách města.

- ***Využití sociální ekonomiky jako nástroje řešení nezaměstnanosti Romů, dostupnost těchto aktivit v kraji, příklady dobré praxe.***

Česká Lípa

„Sociální ekonomika v současné době nemá v okrese Česká Lípa příklady dobré praxe. Jedná se o možnosti vzniku sociálního podniku v Ralsku, v rámci Lokálního partnerství Ralsko (koordinuje Agentura pro sociální začleňování). Komunikujeme k tomuto tématu s městy a obcemi jako důležitými a potenciálními aktéry v této oblasti.“

(Bc. Marcela Ottová, ředitelka kontaktního pracoviště Krajské pobočky Úřadu práce ČR v Liberci - Česká Lípa)

Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Liberec, Nový Bor, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod

Ze strany obcí nebyly zaslány relevantní informace.

- ***Výskyt diskriminace na trhu práce a způsoby jejího řešení v kraji; zájem romských obětí o řešení problému, aktivita a postoj odpovědných veřejných institucí k jejímu řešení, popř. dostupnost jiného alternativního antidiskriminačního programu, příklady dobré a špatné praxe.***

„Diskriminace na trhu práce je problém, který osoby hledající zaměstnání často uvádějí jako příčinu svého neúspěchu na trhu práce. Je to problém skupin vyššího věku, ale také rodičů, zejména matek menších dětí. Je to také problém Romů, který často uvádějí. V řadě případů se poradci a zprostředkovatelé úřadu práce shodnou s těmito uchazeči, že jsou motivováni pracovat, mají vhodnou kvalifikaci nebo zkušenosti, ale z neprokázaných důvodů je jim přístup k zaměstnání odepřen. Bohužel často může hrát roli subjektivní dojem, uchazeč v konkurenci, která prakticky při tak vysoké nezaměstnanosti vždy hraje významnou roli. Nicméně konstatování problému je často jedinou aktivitou, kterou uchazeči jsou ochotni a schopni v otázce diskriminace učinit. Aktivní zájem řešit problém dále, prokázat diskriminující jednání, většina uchazečů nemá.“

Situace Romů je stejná, často rasovou diskriminaci uvádějí jako zásadní problém. Ani tato skupina však nemá zájem a motivaci na řešení problému, často v obavě z konfrontace s druhou stranou. Prokazatelnost hraje také důležitou úlohu.“

- ***Alternativní zdroje obživy romských domácností.***

„Šedá ekonomika, sociální dávky. Domníváme se spíše, že převažují sociální dávky nad šedou ekonomikou. Bohužel se stále častěji vyskytuje nespokojenost Romů s jakýmkoli kroky, aktivitami, které jim ÚP doporučuje nebo ukládá. Veškeré pracovní aktivity někteří pojmají jako narušení pobírání systému sociálních dávek, který je zaběhlý, zavedený. Tento názor přebírají i děti a mladí lidé v těchto rodinách. Rodiče řeší s ÚP za děti, odmítají aktivity, které s mladistvými a krátce zletilými ÚP realizuje. Brání se aktivitám, systém dávek uvádějí často jako důvod, proč nemůžou vzít méně placenou práci. Mladí lidé uvádějí, že by měli problém v rodině, kde by narušili systém sociálních dávek apod. Naopak jako argument, proč nemůžou nalézt zaměstnání, často uvádějí diskriminaci, diskriminační jednání zaměstnavatelů. Prokazatelnost je velmi obtížná.“

Další zdroje obživy:

- sběr železného šrotu
 - sběr léčivých bylin, lesních plodů a ovoce
 - jednorázové brigády při zemních výkopových pracích, úklidové práce, ve stavebnictví, zahradnictví, ...
- ***K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlete prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.***

Oproti roku 2013 byl zaznamenán zájem ze strany obcí o VPP. V roce 2014 byl zahájen proces PAKT zaměstnanosti. „Pakt zaměstnanosti je vhodná forma k tomu, jak se za podpory Libereckého kraje, signatářů a partnerů postarat o vytváření příznivého společenského klimatu a pracovních míst v regionu. Vše je založeno na spolupráci veřejné správy, privátních subjektů a neziskového sektoru.“

„Základním posláním Krajské hospodářské komory, jako jednoho z partnerů Paktu zaměstnanosti Libereckého kraje, je aktivní podpora prostředí, které pomůže firmám vytvářet nová pracovní místa a prosadit změny ve vzdělávacím systému nutné ke zvýšení konkurenceschopnosti regionu, tedy regionu s průmyslovou tradicí a věříme, že i s průmyslovou budoucností,“ uzavírá za KHK LK Jaroslav Kopta.

K realizaci strategických priorit Paktu zaměstnanosti Libereckého kraje bude společně připravena a projednána Strategie rozvoje lidských zdrojů Libereckého kraje. Tento dokument bude základní koncepcí pro dosažení hlavního cíle paktu, tj. vytváření předpokladů pro zvyšování zaměstnanosti a zkvalitňování podmínek na trhu práce.

5. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI BYDLENÍ

• *Popis bytové situace Romů v kraji.*

1) Dostupnost bydlení pro tuto cílovou skupinu, jeho kvalita a cena.

Romové vyhledávají především cenově dostupné bydlení s ohledem na možnost úhrady ze sociálních dávek. Jsou ochotni žít i na ubytovnách, kde je kvalita bydlení na nízké úrovni, ale z důvodu předchozího zadlužení u pronajímatelů bytů nemají jinou možnost. Další možnosti jsou byty ve vlastnictví města a byty soukromých pronajímatelů a soukromých společností.

Česká Lípa

Město Česká Lípa nabízí ubytování v městských bytech, nájemné je ve výši 46,23 Kč/ m². Dále je k dispozici ubytování na městské ubytovně N-centrum, kde nájemné je 0,- Kč, platí se zálohy na energie dle počtu osob. Pro obě tyto možnosti ubytování platí řádná pravidla, která jsou pro všechny stejná.

Mimoň

„Město Mimoň, jako majitel několika bytů, a to jak v Mimoni, tak v obci Ralsko, má stanovena pravidla pro přidělování bytů a při hodnocení dotazníku se nezjišťuje, zda se jedná o příslušníka Romské či jiné komunity.“

(Zdroj: Město Mimoň)

Doksy

„Obecně je v Doksech poměrně omezené množství pronájmů bytů, koupě bytu nebo domu u této cílové skupiny nepřichází většinou v úvahu z finančních důvodů. Dalším problémem je pověst těchto lidí a to vzhledem k tomu, že Doksy jsou malé město a jedna špatná zkušenost může ovlivnit celkové mínění. Dále dostupnost souvisí s příjmy rodiny – tzn. zda mají našetřeno na kauci, vlastní příjem či je jejich příjem tvořen pouze sociálními dávkami. V případě závislosti na dávkách hmotné nouze je pro ně dostupné bydlení pouze na ubytovně. Dále jsou v Doksech cca 2 bytové domy, ve kterých majitel v případě pronájmu bytu souhlasí s trvalým pobytem, takže nájemci mohou pobírat příspěvek na bydlení.“

(Zdroj: Město Doksy)

Zákupy

„Město Zákupy nerozlišuje cílovou skupinu. Pro zájemce jsou nastavena stejná pravidla pro přidělení bytu. Zájemce vyplní žádost o přidělení bytu a poskytne doplňující informace. Nájemné je ve výši 33,- Kč/m² pro všechny kategorie bytu. Vyšší nájemné je pouze pro nově zrekonstruované byty. Občané romské národnosti jsou integrováni mezi obyvatele města.“

(Zdroj: Městský úřad Zákupy)

Frýdlant

Lokality ve Frýdlantu, které můžeme považovat za sociálně vyloučené, jsou zejména obytné zchátralé domy, které se nacházejí v různých částech města a jsou v soukromém vlastnictví fyzické osoby. Nejvíce ohroženými lokalitami jsou obytné domy v ulici Hejnická, Raisova, Kodešova, Jizerská. Nájemné a zálohy na vodné a stočné se pohybují v rozmezí od 5.500,- Kč do 7.500 Kč. Elektrinu a topení si hradí a zajišťuje každý nájemce sám. Celkové částky za bydlení se pohybují v průměru kolem 10.000,- Kč - 12.000,- Kč.

Jablonec nad Nisou

V rámci obecních bytů ve vlastnictví statutárního města Jablonec nad Nisou nejsou řešeny či vytipovány byty pouze pro Romy, proto nelze uvést konkrétní rozmístění lokalit, domů, bytů, jejich kvalitu a ceny. SMJN pronajímá byty občanům s tím, že nerozlišuje, zda žadatel je či není Rom.

Jilemnice

Vzhledem k nízkému počtu romského obyvatelstva, tato problematika z pozice obcí není nutno řešit.

Liberec

Z pozice terénních pracovníků, je otázka bydlení nejčastější zakázkou. Pro Romy je téměř nemožné získat přijatelné bydlení. Romové dosahují nejčastěji pouze na ubytovny či na předražené soukromé objekty, které jsou majiteli záměrně neudržované. Pronajímatelé nepožadují kauci. Toto je důvodem, proč je i přes nevyhovující stav nabízených bytů Romy tato možnost často využívána.

(Zdroj: Most k naději)

Nový Bor

V Novém Boru se považuje za sociálně vyloučené lokality zejména ulice Nemocniční, Palackého náměstí, Dobrovského, sídliště Rumburských hrdinů, Severní, Ve Cvikově část ulice Československé armády a Vančurova. V těchto lokalitách žijí nejčastěji Romové. Kvalita i cena bydlení je rozdílná. Záleží, zdali se jedná o bydlení na ubytovnách, v obecních či soukromých bytech – domech.

• Nemocniční ulice č. p. 410

Rodinný dům v soukromém vlastnictví, kde je trvale hlášeno 21 osob, avšak místo je pověstně průběžným navyšováním počtu obyvatel dlouhodobými návštěvami. Žije zde vícegenerační rodina, všichni obyvatelé jsou dlouhodobě závislí na sociálních dávkách. Na dům je již vydán exekuční příkaz k prodeji nemovitosti. V tomto domě žijí někteří aktéři tzv. mačetového útoku, dům opakovaně navštěvuje policie. Dle vyjádření sociálních pracovníků jsou místní obyvatelé často pachateli trestné činnosti. Někteří jsou opakovaně ve výkonu trestu odnětí svobody a v souvislosti s tímto domem se objevují neověřené informace o distribuci drog.

- **Dobrovského č. p. 216**

Dům ve spoluvlastnictví dvou soukromých osob, ve kterém žije celkem 24 osob, z toho asi 10 dětí ve věku 13 – 17 let. Dům obývá několik vícegeneračních romských rodin. Mezi dětmi se objevuje drobná trestná činnost, kterou řeší OSPOD.

- **Palackého náměstí č. p. 185**

Dům v soukromém spoluvlastnictví zde žijících osob. Dům obývá celkem 14 osob, z čehož jsou tři jeho vlastníky. Na dům je také vydán exekuční příkaz k prodeji. Obyvatelé domu jsou střídavě zaměstnaní nebo závislí na dávkách hmotné nouze, objevují se zde i dočasné odchody do Anglie za výdělkem.

- **Sociální ubytovna - Severní č. p. 755**

Ubytovna je ve vlastnictví města. V současnosti v pronájmu Farní charitě Česká Lípa za účelem správy objektu a poskytování sociálních služeb. Ubytovna nabízí 62 dvoulůžkových pokojů pro osoby s nízkými příjmy, celková kapacita ubytovny tedy činí 124 osob. Dle informací od zdejších obyvatel se však tento počet v průběhu času mění a v některých obdobích se blíží až ke 200 osobám. Technický stav budovy je dobrý, dle subjektivního posouzení je lepší než na ubytovně Křížíkova. Obyvatelé mají vlastní sociální zařízení a výše nájmu se pohybuje kolem 3 000 Kč za osobu a měsíc.

Ubytovna nabízí přímo v budově přítomnost pracovnice poskytující sociální poradenství („D“ poradna), která pomáhá řešit dluhy a nabízí bezplatné právní poradenství. Dále je přímo v budově možnost využití služeb mateřského centra, který provozuje organizace Rodina v centru (klub pro předškolní děti, orientující se na rozvoj sociálních dovedností dětí, rukodělné dílny a přípravu ke vzdělání).

- **Sídlíště Rumburských hrdinů**

Sídlíště je tvořeno devíti panelovými domy patřící částečně městu Nový Bor a částečně bytovému družstvu OSBD Česká Lípa. Byty jsou převážně pronajímány sociálně slabým rodinám, najdeme zde i podstatnou část romských rodin.

Cvikov

- **Československé armády 7**

Dům se nachází v centru obce, je v soukromém vlastnictví a nájemníci se tam prozatím střídají. V domě žije rozvětvená rodina, která se přistěhovala z Nového Boru. Holé nájemné za celý dům, kde jsou tři bytové jednotky, se pohybuje kolem 21 000 Kč. V domě žije 6 až 8 osob z toho jedna osoba ve věkové skupině do 15 let, dvě osoby ve věkové skupině do 26 let. V domě žijí pouze Romové. Dům navštěvují sociální pracovníci ÚP ČR ve spolupráci se sociálními pracovníky obce.

- **Vančurova 261**

Dům je ve vlastnictví města Cvikov, který byl v roce 1995 opraven a měl sloužit jako holobyty pro ubytování osob, které neplatily nájemné v obecních bytech, a došlo

k jejich vystěhování. V domě žije 23 osob, z toho 10 dětí ve věku do 15 let a 4 lidé z věkové skupiny 15 - 26 let. Z hlediska skladby obyvatel zde najdeme 2 jednotlivce, 4 rodiny a jednu rodinu vícegenerační. Holé nájemné se odvíjí podle velikosti bytu – cenu stanovuje rada města a v současnosti činí 20,94 Kč za 1m². I tuto lokalitu pravidelně navštěvuje sociální pracovnice města a spolupracuje se všemi rodinami.

Romové nemají v obci dle zkušeností velké problémy s vyhledáním pronájmu, pokud nemají v obci špatnou pověst, která stejnou měrou brání v hledání bydlení i příslušníkům většinové společnosti.

Semily

Město Semily nabízí možnost bydlení v tzv. sociálních bytech. Aby mohl být byt přidělen, musí žadatel splňovat všechny podmínky pro jeho přidělení. Jednou z podmínek je bezdlužnost vůči městu, což však většina nízkopříjmových žadatelů nesplňuje. Podmínky jsou stanoveny pro všechny občany nerozdílně. Další možnosti bydlení na Semilsku nabízí ubytovny patřící soukromým majitelům. Jejich kvalita ve srovnání s cenou je však spekulativní.

Tanvald

Romové nejčastěji bydlí v pronajatých bytech soukromých vlastníků. Protože romské rodiny zpravidla čítají velký počet členů. Je pro ně skoro nemožné nalézt vyhovující bydlení. Romové jsou proto často využíváni soukromými pronajímateli jako nájemci na kterých se „dá vydělat“. Romové často za pronájem platí vysoké částky, přičemž technický stav bydlení ceně neodpovídá.

Smržovka

Město byty ve svém vlastnictví nabízí Romům výjimečně (a když, tak jen Romům, kteří tu žijí dlouhodobě). Nájemné se v těchto obecních bytech pohybuje okolo 33,- Kč/m². Technický stav těchto bytů je vyhovující, město své byty udržuje. Byty v soukromém vlastnictví pronajímané romských rodinám jsou zcela nevyhovující. Větší část sociálně vyloučených Romů bydlí v pronajatých bytech (Hlavní č. p. 848, 746, Kostelní 460). Mála část Romů, jde pouze o starousedlíky, se kterými nejsou problém, bydlí v městských bytech na ulici Hlavní č. p. 690, 691. V nejvíce zmiňovaných lokalitách na ul. Hlavní, kde jsou domy s č. p. 844/848 není vyhovující sociální zařízení. Majitelé sice zvenčí byt jakžtakž udržují, ale v č. p. 844 (dům v minulosti vyhořel), kde dnes žijí 2 rodiny, neteče voda a nájemníci si vše opravují na vlastní náklady.

Velké Hamry

Většina sociálně vyloučených Romů žije v pronajatých bytech v soukromém vlastnictví, kde je často vysoký nájem a nevyhovující podmínky. Město zahájilo proces tzv. prostupného bydlení.

Turnov

Pro romské sociálně slabé občany je nejdostupnější možností bydlení v městských bytech, a to zejména kvůli nízké ceně. Tyto běžně pronajímané byty jsou rozmístěny po celém městě. Jedná se o menší bytové domy, činžovní domy ve starších zástavbách. Byty odpovídají stáří budov, některé jsou malometrážní a nižší kategorie. Turnov nemá k dispozici nové byty nebo novou výstavbu.

V rámci sociální činnosti odboru sociálních věcí MěÚ Turnov bylo zjištěno, že v roce 2014 obývali městské byty v Bezručově ulici (stará cihlová zástavba z roku 1940) čtyři romští obyvatelé. Několik romských obyvatel Turnova obývá také městské byty v ulici 5. května.

V roce 2014 činilo obvyklé nájemné v těchto bytech 49,74 Kč za m² měsíčně. Byty ve vlastnictví města Turnova jsou tak nejlevnější možností ubytování.

Odbor správy majetku Městského úřadu Turnov vede evidenci žádostí žadatelů o byt. Byty jsou celoročně obsazeny. Doba, po kterou jsou prázdné, se vztahuje zejména k období, v němž jsou vyřizovány potřebné náležitosti k jejich pronajmutí.

Železný Brod

Dostupnost bydlení v území ORP je dobrá, rozsáhlý bytový fond města, přidělování bytů tzv. obálkovou metodou, postupná integrace Romů do celého území města v případě, že splňují podmínky určené v příslušné směrnici (především bezdlužnost vůči městu, trvalý pobyt 5 let). Kvalita bydlení je standardní ve všech bytech (nejsou kategorizovány). Cena min. 48 Kč / m².

2) Identifikace základních překážek, které brání Romům v přístupu ke stand. bydlení

V přístupu ke standardnímu bydlení brání Romům nedostatek volných levných bytů. Pokud nějaké volné byty jsou, překážkou bývá požadavek na složení kauce obvykle ve výši dvou měsíčních nájmů.

„Jednoznačným kritériem pro získání standardního bydlení v Mimoni je schopnost dostat finančním závazkům plynoucím z povinnosti hradit pravidelně nájemné a služby s bydlením spojené. Při posuzování žádosti o byt se tedy zohledňuje to, zda je žadatel zaměstnan a jeho příjmy.“

Další možnou překážkou bývá velký počet členů v romských rodinách a negativní zkušenosti pronajímatelů bytů s romskými nájemníky. Nemůžeme úplně vyloučit i možné předsudky majoritní společnosti vůči Romům, kdy se pronajímatelé obávají zničení bytu romskou rodinou a Romy ve „slušném vchodě“ nechtějí ubytovat, aby se vyvarovali nevoli ze strany ostatních obyvatel domu.

Pravidla pronajímání obecních bytů: dluhy vůči městu a požadavek na doložení výpisu z rejstříku trestů bez záznamu. U soukromých majitelů převažují špatné zkušenosti – zcela poničený majetek, nedodržování domovního řádu, atd.

3) Nejčastější příčiny ztráty bydlení (např. neoprávněné užívání bytu, dluhy na nájemném)

- dluhy za nájemné a za poplatky za služby spojených s chodem domácnosti
- nedodržování domovního řádu (hygiena, hluk v nočních hodinách, ...)

4) Strategie romských rodin při řešení obtížné bytové situace, zejména po ztrátě bydlení (specificky zhodnotit vliv problému na migraci romských domácností v rámci kraje).

Česká Lípa

Romské rodiny se snaží nalézt jiné levnější bydlení, kde nejsou známi jako dlužníci, případně se stěhují z jedné ubytovny na druhou, nebo od jednoho pronajímatele bytu k dalšímu. Obvykle se vzniklým dluhem, který není většinou uhrazený. Důsledkem výše uvedeného je častá migrace romských rodin, nejen v rámci města Česká Lípa a celého správního území, ale v rámci celé ČR i po ubytovnách.

Frýdlant

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

Jablonec nad Nisou, Nový Bor, Semily

Po ztrátě bydlení využívají romské rodiny především nabídky komerčních pronájmů bytů, v menší míře řeší své problémy s bydlením žádostmi do výběrových řízení na pronájem obecních sociálních bytů. V horších případech skončí na ubytovnách či v azylových domech. V mnoha případech se sestěhovává celé široké příbuzenstvo do jednoho bytu.

Jilemnice

Viz výše uvedené informace.

Liberec

Po ztrátě bydlení řeší romská rodina svoji situaci opakovaným stěhování po Hrádku nad Nisou nebo po Liberecku do bytů ve vlastnictví soukromých osob, někdy ubytoven. Nejčastěji migrují v rámci rodinných vazeb a ubytoven.

(Zdroj: Most k naději)

Železný Brod

Zůstává stejné jako v r. 2012: v případě dlužného nájemného u nájemního obecního bytu (jedná se o částky cca 50 tis. a výše, které již nelze řešit pomocí z ÚP dávek hmotné nouze apod.) dojde ze strany Romů k přestěhování k soukromým fyzickým osobám, kteří vlastní nemovitosti na území města a pronajímají byty v mnohem horším stavu a za předražené nájemné – na území města jsou tyto nemovitosti celkem 3 a v každé z nich se pohybuje nájemné včetně poplatků a záloh za byt o velikosti 1+1 min. 9.000,- Kč měsíčně na rozdíl od obecních bytů ve kterých se nájemné včetně poplatků a záloh pohybuje max. 5.000,- Kč měsíčně. V případě, že nájemné u soukromého vlastníka nejsou schopni platit, stěhují se do ostatních měst v okolí (Semily, Tanvald, Jablonec nad Nisou). Rodiny řeší finanční problémy svým „rozpadem“, podáním návrhu na úpravu poměrů nezletilých, vyloučením otce z domácnosti a určením výživného, které bývá velice nízké vzhledem k evidenci na ÚP. Na základě toho rodina obdrží dávky SSP a hmotné nouze.

- 5) **Výskyt specifických praktik pronajímatelů a dalších subjektů na trhu s byty při jednání s romskými zájemci o bydlení či nájemci (např. řízené sestěhovávání romských rodin ze strany místní samosprávy; zřizování spádových „romských“ ubytoven; výskyt diskriminace na trhu s byty; příp. jiné jednání, které je v rozporu s dobrými mravy).**

Česká Lípa

Na území ORP 3 nebyla zaznamenána žádná z výše uvedených praktik, neprobíhalo žádné sestěhovávání Romů ani segregace mimo obec. Nejsou však poznatky z jednání Romů se všemi soukromými pronajímateli.

Frýdlant

Město Frýdlant zřizuje jako svou příspěvkovou organizaci Bytové hospodářství Frýdlant, disponuje celkem 250 byty. Z toho 50 bytů je k dispozici pro pečovatelskou službu. Lokality ve Frýdlantu, které můžeme považovat za sociálně vyloučené, jsou zejména obytné zchátralé domy, které se nacházejí v různých částech města a jsou v soukromém vlastnictví fyzické osoby. Proces sociálního vyloučení v těchto lokalitách je primárně důsledkem nezaměstnanosti, chudoby a nízkých příjmů, přispívají k němu však také další faktory, jako je nízké vzdělání, špatné životní podmínky a velká fluktuace obyvatel v těchto objektech. Nejvíce ohroženými lokalitami jsou obytné domy v ulici Hejnická, Raisova, Kodešova, Jizerská.

Nájemné a zálohy na vodné a stočné se pohybují v rozmezí od 5.500,- Kč do 7.500 Kč. Elektřinu a topení si hradí a zajišťuje každý nájemce sám. Celkové částky za bydlení se pohybují v průměru kolem 10.000,- Kč - 12.000,- Kč. Tyto vysoké částky hradí nájemníci většinou z příspěvků na bydlení a z dávek příspěvku na živobytí.

Pertoltice

V obci Pertoltice byly v roce 2008 zkolaudovány tzv. sociální startovací byty, pořízené z dotační podpory z Ministerstva pro místní rozvoj. Obec vložila do projektu také své prostředky. Celkem se jedná o 14 bytových jednotek, které jsou dostupné i nízkopříjmovým romským domácnostem. Proto hodnotí dostupnost bydlení pro Romy více než přiměřenou.

Lázně Libverda

Zastupitelstvo obce se vždy snaží vyhovět romským žadatelům o byt, kteří mají v obci trvalý pobyt. Ve většině případů jsou vyřízeny kladně. Hlavní překážkou přístupu ke standardnímu bydlení je nedostatek volných bytů. Dále pak složení kauce, dluhy na nájemném a vůči městu (svoz komunálního odpadu). Dalším omezením bývají špatné zkušenosti pronajímatelů s romskou menšinou – devastování bytů, stížnosti sousedů apod.

Hlavní příčinami ztráty bydlení bývají neuhrazené nájemné, hrubé porušování domovního řádu či nájemní smlouvy. V případě ztráty bydlení dochází k sestěhování k blízké rodině a příbuzným, dokud nenajdou jiné bydlení. Často z bytů odcházejí s dluhy, které nikdy neuhradí. Možnost získání dalšího standardního bydlení je mizivá.

Tito lidé se obrací na Městský úřad Frýdlant, odbor sociálních věcí, až ve chvíli, kdy hrozí vystěhování nebo exekuce. Do této doby nemají potřebu svou situaci řešit, vše nechávají na poslední chvíli. Městský úřad Frýdlant, odbor sociálních věcí, se snaží svou depistážní činností, osvětou, těmto situacím předcházet. Většina z klientů problém přenechává sociálnímu pracovníkovi a očekává řešení bez vlastního přičinění.

Nové město pod Smrkem

Všichni žadatelé, kteří nevlastní objekt či byt určený k bydlení (ověřuje se v KN), mají možnost podat si žádost o přidělení bytu a jsou následně zařazeni do „Seznamu žádostí k přidělení bytu“. Jednotlivé byty přiděluje usnesením Rada města. Při rozhodování o přidělení bytu se nerozlišuje, zda je žadatel Rom, či nikoliv. Pro všechny žadatele jsou pravidla stejná. Nikomu se přidělení bytu neusnadňuje, ani nestěžuje. Žadatel, který má vůči městu dluh, ale nemůže být byt přidělen.

Ve vztahu k Romům město nevyužívá dotační podpory z evropských strukturálních fondů. Ze Státního fondu rozvoje bydlení byl v roce 2009 postaven dům o 39 bytových jednotkách Frýdlantská 59 a z pomoci programu Zelená úsporám byl kompletně zateplen bytový dům Vaňkova 1051, 1052. Všechny byty ve městě jsou přístupné i nízkopříjmovým domácnostem.

Jablonec nad Nisou

U komerčních pronájmů bytů v dobré kvalitě v udržovaných objektech jsou romští zájemci odmítáni z důvodu své etnicity. Majitelé neudržovaných objektů a bytů v nižší kvalitě využívají zájmu sociálně slabých romských rodin o bydlení. Na území města tak nekoordinovaně vznikají soukromé objekty s vyšší koncentrací problémových romských obyvatel.

Jilemnice

Viz výše uvedené informace.

Liberec

Na území města Liberec je zmapováno celkem 36 ubytovacích zařízení poskytující bydlení různým skupinám osob: jednotlivci, rodiny s dětmi, jen pro muže, jen pro ženy, osoby se zdravotním postižením, dospělé osoby. Mezi tato zařízení patří i azylové domy pro matky s dětmi nebo noclehárny. Sociální pracovníci jsou ve spojení s kontaktními osobami těchto zařízení, znají nabídku služeb, cen a aktuální kapacitní možnosti. Ne vždy kapacita těchto zařízení stačí pokrýt poptávku. Nedostatek ubytovací kapacity se projevuje především u skupiny: ubytovací zařízení pro rodiny s dětmi, pro jednotlivce – ženy, chybí azylové domy pro matky s dětmi ohrožené domácím násilím se speciální bezpečnostní ochranou.

Sociální pracovníci denně pomáhají řešit nepříznivé životní situace osob, které ztratily nájemní formu bydlení. Nejčastějším důvodem ztráty bydlení jsou dluhy, konkrétně dluhy za nájemné a za dodávky energií, což následně vede k výpovědi z nájmu a ztrátě bydlení. Příčinou dluhových pastí je dlouhodobá nezaměstnanost, neuvážené čerpání nových a nových půjček a neschopnost jejich splácení, užívání návykových látek, závislost na výherních automatech, dlouhodobé odkládání řešení problémů a neochota přijmout osobní odpovědnost za řešení nepříznivé životní situace.

Sociální pracovníci poskytují pomoc s odvoláním proti rozhodnutí o odejmutí či nepřiznání dávky hmotné nouze doplatek na bydlení, a to včetně zpracování odůvodnění tzv. případu hodného zvláštního zřetele týkající se ubytovacích zařízení. V roce 2014 bylo takto řešeno celkem 61 případů se 100% úspěšností ve prospěch klientů.

Příklady dobré praxe:

1. Sociální pracovníci vyřešili nelehký úkol: zajistili nájemní formu bydlení pro 10-ti člennou romskou rodinu s malými dětmi, a to včetně poskytnutí pomoci s podáním žádostí o sociální dávky.

2. Sociální pracovníci ve spolupráci s organizací Romodrom, o.p.s. zajistili ubytování, stravu, ošacení a finanční prostředky pro 29 rodin, které přišly z důvodu požáru o své bydlení.

(Zdroj: odbor sociální péče MML)

Pronajímatelé záměrně nakupují objekty v dezolátním stavu, do kterých investují pouze do té míry, aby byl objekt z hlediska stavebního úřadu obyvatelný. Posléze je nabízen nejčastěji vícečetným romským rodinám. Majitelé spoléhají na vyplácení dávek na bydlení. Z pozice soukromých majitelů jde proto nejčastěji o řízené sestěhovávání romských rodin hlavně z řad soukromých majitelů.

(Zdroj: Most k naději)

Nový Bor

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

Semily

Město Semily nečiní žádné kroky k sestěhovávání Romů na jedno místo. Všichni občané mají stejné podmínky při získávání obecního bytu. Nutno však podotknout, že soukromí pronajímatelé žádají vysoké kauce při uzavření nájemní smlouvy a nízkopříjmové rodiny pak nemají šanci takový byt získat.

Tanvald

Pronajímatelé bytových jednotek stále využívají krizovou situaci rodiny. Nájemné v bytech je předražené, počítá se počet osob v bytě, čímž dochází k umělému navýšení ceny. Rodiny jsou často mnohočetné, nemožnost získání kvalitního bydlení.

Velké Hamry Hamry

Sestěhovávání rodin soukromými majiteli za účelem většího zisku.

Smržovka

Předražené byty neodpovídající kvalitě a lokalitě.

Turnov

Ze strany místní samosprávy rozhodně k sestěhovávání Romů nedochází, spíše naopak. Ve městě jsou rovnoměrně rozmístěny byty v majetku města. Zde je poměrně nízké nájemné, které si mohou dovolit i sociálně slabší. Jedná se i o byty nižší kategorie, o které mají tyto skupiny obyvatel zájem.

Železný Brod

Na území města Železný Brod se u soukromého pronajímatele v několika případech opakovalo, že na základě uzavřené smlouvy s nájemcem, je stanovena určitá částka za služby (např. 1300 Kč za el. energii, 1500 Kč za plyn) a následně pronajímatel požaduje na nájemci doplatek ve značné výši.

6) K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlete prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.

Situace se zlepšuje převážně v obcích **Ralsko a Velké Hamry**, kde působí Agentura pro sociální začleňování.

Statutární město **Liberec** projednalo zprávu k problematice sociálně vyloučených lokalit: problematika ubytoven. Na základě této zprávy byly nastaveny cíle a opatření pro řešení situace – viz příloha č. 1.

Statutární město Jablonec nad Nisou přijalo územní opatření o stavební uzávěře pro stavby ubytovacích zařízení.

- *Existence komplexního systémového řešení bytové otázky a revitalizace sociálně vyloučených romských lokalit v kraji a obcích (např. programy v rámci IPRM, jiné strategie rozvoje obcí/regionů v oblasti bydlení, míra využití dotační podpory z evropských strukturálních fondů, ze Státního fondu rozvoje bydlení či z jiných dotačních programů).*

Česká Lípa

Systémové řešení je uplatňováno v obci Ralsko, zde se zabývá tématem bydlení Agentura pro sociální začleňování působící v **Ralsku**. Svá stanoviska k této oblasti uvádí ve Strategickém plánu lokálního partnerství Ralska 2013-2015. Za své cíle si stanovila - proměnit lokalitu Plouznice na standardní sídliště s občanskou vybaveností, zbudovat zásluhový systém přidělování bytů, snížit míru zadlužení na nájemném, energiích a službách a zamezit novému zadlužování. Proměnit lokalitu **Náhlov** na standardní sídliště s přiměřenou občanskou vybaveností.

Frýdlant

Systémové řešení zahájeno v rámci celého mikroregionu, zde se zabývá tématem bydlení Agentura pro sociální začleňování, která zde působí.

Jablonec nad Nisou

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

Jilemnice, Železný Brod

Vzhledem k nízkému počtu romského obyvatelstva, tato problematika z pozice obcí není nutno řešit.

Liberec

Komplexní systémové řešení bytové otázky Romů neexistuje. Město Liberec má schválena pravidla pro přidělování bytů, která jsou jednotná pro všechny skupiny obyvatel bez rozdílu.

Nový Bor

V roce 2014 byla koncepce bydlení projednávána v tzv. týmu koncepce bydlení (OSM, OSVZ, Nobys, místostarostka Nového Boru). Byly aktualizovány ubytovací řády pro jednotlivé ubytovny, stanovila se pravidla pro přijímání klientů. V současné době se vypracovávají nová pravidla pronájmů obecních bytů.

Pravidla přidělování bytů jsou zakomponována ve vnitřní normě č. 5.04-08 o postupech při nakládání s majetkem města – výběr z evidovaných žádostí. Byla schválena nová pravidla na základě záměru pronájmu bytu – termín platnosti od 1. 4. 2013.

Systém prostupného bydlení: V podstatě ve městě existuje (městské byty, ubytovna v Severní ulici, kterou má v pronájmu Farní charita Česká Lípa, ubytovna Křížíkova a holobyty v Křížíkově ulici). Kromě toho byty ve čtyřech DPS – Žižkova, B. Egermanna, Sv. Čecha, Špálova).

Prevence ztráty bydlení z důvodu nájemného: OSM pravidelně ve spolupráci s NOBYSem kontroluje dlužníky města v bytech i ubytovnách a snaží se dluhy nájemníků ve vzájemné spolupráci řešit. Dlužníci se projednávají v bytové komisi, v RM, snažíme se je nasměrovat pro pomoc na OSVZ a ÚP.

Regulace soukromých ubytoven: Ve městě jsou soukromé ubytovny resp. byty v domech soukromých vlastníků, ovšem nemají charakter sociálně vyloučených lokalit, není zde koncentrace osob sociálně vyloučených. Ubytovny jsou v dobrém technickém stavu. V soukromých ubytovnách nejsou poskytovány další služby.

Institut domovníka a domovní řády: Ve většině městských bytů je ustanoven domovník, většinou z řad nájemníků domu. Na ubytovnách funguje bezpečnostní agentura, která dohlíží na pořádek ubytovny.

Semily

Komplexní systémové řešení bytové otázky Romů neexistuje. Pro všechny občany má město Semily nastaveny stejné podmínky pro přidělení bytů.

Tanvald

Komplexní systémové řešení bytové otázky Romů neexistuje. Pro všechny občany má město Tanvald nastaveny stejné podmínky pro přidělení bytů.

Velké Hamry

Systémové řešení je uplatňováno v obci Velké Hamry, zde se zabývá tématem bydlení Agentura pro sociální začleňování působící v obci, svá stanoviska k této oblasti uvádí ve Strategickém plánu pro sociální začleňování pro město Velké Hamry 2013-15.

Turnov

Na území města Turnova, ani v obcích spadajících do jeho správního obvodu, neevdujeme žádné sociálně vyloučené romské lokality. Systémová řešení bytové otázky a revitalizace těchto lokalit nejsou nastavena.

- ***Dostupnost sociálních forem bydlení pro nízkopříjmové romské domácnosti, jejich poskytovatelé, využití dalších nástrojů či programů ke zvýšení udržitelnosti bydlení (míra využívání institutu zvláštního příjemce ze strany pronajímatelů, existence prostupného bydlení, doprovodné integrační sociální programy zaměřené na rozvoj kompetencí potřebných pro hledání a udržení si bydlení, program domovník, příklady dobré a špatné praxe v této oblasti).***

Česká Lípa

Institut zvláštního příjemce byl ze strany pronajímatelů bytů využíván u dávky příspěvku na bydlení. Pokud pronajímatel prokázal dluh na nájemném, či službách spojených s užíváním bytu, byl ustanoven zvláštním příjemcem, nebo byla dávka v souladu s ust. §59. odst. 7 zákona 117/1995 o státní sociální podpoře, Sb. poukázána přímo na účet pronajímatele.

U dávky doplatku na bydlení se využívá úhrada přímo, správní orgán určí, že bude dávka poukázána na účet pronajímatele, aby bylo zajištěno využití dávky na bydlení k účelu, ke kterému byla poskytnuta.

Jak už bylo několikrát uvedeno, programy na oblast bydlení se řeší v obci **Ralsko**, a to ve Strategickém plánu lokálního partnerství Ralska 2013-2015.

Frýdlant

Viz výše uvedeno informace.

Jablonec nad Nisou

Na území města Jablonec nad Nisou je pro zájemce o obecní bydlení realizován program prostupného bydlení.

Jilemnice

Viz výše uvedené informace.

Liberec

V inzertních novinách a internetových stránkách se zástupci města setkávají s otevřenou diskriminací (přímo v inzerci, sdělení po telefonu). Romové jsou nuceni vzít byt s nevyhovujícími hygienickými podmínkami anebo s drahým nájemným. Městské obecní a sociální byty jsou pro naše klienty nedostupné („vysoký práh“ - vysoká kauce, přísné podmínky). Klienti neumí hospodařit s energiemi (plyn, elektřina). Nejsou schopni zaplatit jednorázově nedoplatek za elektřinu nebo plyn, proto si domluví splátkový kalendář. Klienti splátkový kalendář dodrží nebo se závazek u energetické společnosti dostane k vymáhacím společnostem a dodávku energie přepíše na jiného člena v domácnosti („začarovaný kruh“).

(Zdroj: Naděje)

Statutární město Liberec vlastní a spravuje cca 1200 bytů různých typů – DPS, bezbariérové, startovací, byty pro příjmově vymezené obyvatele apod. Při přidělování bytů nájemníkům SML nezkontroluje etnickou příslušnost žadatelů, ani na to nemá právo. V případě problematického chování nájemníků (neplacení nájemného, problémy v občanském soužití apod.) město Liberec přistupuje ke všem nájemníkům stejně, bez ohledu na národnostní příslušnost, pohlaví, věk apod. Statutární město Liberec se jako vlastník nezabývá problematikou specificky Romského bydlení.

V rámci komunitního plánování sociálních služeb regionu Liberec se Pracovní skupina pro osoby a rodiny ohrožené sociálním vyloučením, osoby v krizi a bez přístřeší, cizince a národnostní menšiny zabývá projednáváním a návrhem systému dostupného bydlení. Systém dostupného bydlení pro sociálně slabé a vyloučené osoby je v současnosti jedním z cílů KP.

Nový Bor

Viz informace uvedené u obce v předešlém dotazu.

Semily

Programy na podporu v oblasti bydlení na Semilsku nejsou. V rámci sociální práce spolupracují sociální pracovníci s klienty a pomáhají jim řešit jejich finanční situaci, a to řízeným vedením rodinného rozpočtu.

Tanvald

Programy na podporu v oblasti bydlení ve městě Tanvald nejsou.

Velké Hamry

Jak už bylo několikrát uvedeno, programy na oblast bydlení se řeší v obci Velké Hamry a to ve Strategickém plánu pro sociální začleňování pro město Velké Hamry 2013-15.

Turnov

- **„Sociální“ byty**

V roce 2011 byly vyčleněny dva byty pro rodiny s dětmi nebo jiné osoby v krizové situaci v Domově s pečovatelskou službou Výšina. Jedná se o panelový dům s byty s pečovatelskou službou v majetku města. Tyto jsou určeny především pro seniory a osoby se zdravotním postižením.

Byty nejsou primárně určeny pro obyvatele romské národnosti, ale v případě, že se ocitne v nepříznivé situaci matka (nebo otec) s dětmi, nebo jiná osoba romské národnosti, může být byt poskytnut samozřejmě i jí. Nepříznivou situací se rozumí například situace po odchodu partnera, kdy byly vyčerpány všechny možnosti k zajištění klasického bydlení, situace, kdy matka s dětmi není přijata v azylovém domě, situace domácího násilí, náhlé ztráty bydlení, rizika újmy na zdraví apod.

Byty jsou pronajímány na dobu určitou s možností prodloužení a slouží k překlenutí nejhorší situace. Nejsou určeny k dlouhodobému bydlení. Byty nejsou určeny k řešení bytové situace rodiny, kdy je důvodem ztráty původního bydlení dluh na nájemném v městském bytě, který je dlouhodobý a není nijak řešen ze strany dlužníka.

- **„Holobyty“ Vrchhůra**

V lokalitě Vrchhůra je v městském majetku nemovitost s tzv. „holobyty“, což jsou obytné místnosti se společným sociálním zařízením, s nutností topení tuhými palivy. Nejedná se ale rozhodně o případ, kdy jsou sestěhováváni neplatiči nebo romské rodiny. Byty jsou přidělovány standardně na základě žádosti, konkrétně na tento byt, na odboru správy majetku MěÚ Turnov. Zájem o tyto byty mají sociálně slabší občané. Žádost je posouzena podle předem daných kritérií a pravidel.

Železný Brod

V ORP Železný Brod nejsou poskytovatelé pro nízkopříjmové romské domácnosti.

- ***K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlíte prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.***

Oproti roku 2013 došlo k mírnému zlepšení v obcích Ralsko a Velké Hamry, kde působí Agentura pro sociální začleňování.

Příkladem dobré praxe může být taktéž obec Nový Bor, která je majitelem městské ubytovny a jejímž správcem je Farní Charita Česká Lípa.

6. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V SOCIÁLNÍ OBLASTI:

- *Podíl sociálně vyloučených Romů na celkovém počtu příslušníků romské menšiny v kraji (kvalifikovaný odhad).*

Obec	Počet osob	Z toho počet vyloučených
Celkem Liberecký kraje	16350	10345
Celkem Českolipsko	2500	1875
z tohoto Česká Lípa	800	640
Frýdlant	4000	3000
Jablonec nad Nisou	3000	700
Jilemnice	60	40
Liberec	5000	3500
Nový Bor	350	150
Semily	500	400
Tanvald	700	560
Turnov	160	120
Železný Brod	80	0

- *Přehled sociálně vyloučených romských lokalit v kraji (neuvádět konkrétní ulice a domy) a nejčastější mechanismy jejich vzniku.*

Tabulka č. 5 Prostorové rozložení romských lokalit v kraji

Obec	Počet sociálně vyloučených lokalit	Identifikované mechanismy vzniku
Česká Lípa	3	Historický vliv z druhé poloviny minulého století, vznik ubytoven, soukromí majitelé nemovitostí
Stráž pod Ralskem	1	
Ralsko	2	
Mimoň	2	
Zákupy	1	
Doksy	2	
Nový Bor	5	
Cvikov	2	
Liberec	12	
Hrádek nad Nisou	3	
Chrastava	1	

Frýdlant	7	
Bulovka	1	
Hejnice	2	
Nové Město pod Smrkem	4	
Raspenava	1	
Višňová	1	
Jablonec nad Nisou	6	
Lučany nad Nisou	1	
Tanvald	7	
Smržovka	4	
Velké Hamry	2	
Semily	4	
Železný Brod	2	
Turnov	1	
Jilemnice	1	

- *Postoj kraje, obcí a dalších veřejných institucí k sociálnímu vyloučení Romů a k existenci sociálně vyloučených romských lokalit; existence platform na jejich úrovni, které se řešením tohoto problému zabývají, zapojení krajského koordinátora pro romské záležitosti do těchto iniciativ.*

Liberecký kraj na základě usnesení č. 132/13/RK ze dne 22. 1. 2013 zřídil „**Komisi Rady kraje pro národnostní menšiny a sociální začleňování**“, jako iniciativní a poradní orgán Rady kraje pro oblast integrace národnostních menšin a osob ohrožených sociálním vyloučením.

Tato komise kromě výměny informací k aktuálním problémům spojených například s nežádoucím vývojem v některé lokalitě Libereckého kraje, projednává především připravované koncepční a strategické dokumenty v oblasti sociálního začleňování, menšinové politiky, projekty a programy podporující sociální integraci, plánování a transformaci sociálních služeb, projektové žádosti pro projekty financované z evropských strukturálních fondů a jiných dotačních programů pro tuto cílovou skupinu osob ohrožených sociálním vyloučením. Komise dále úzce spolupracuje s dalšími platformami, které byly v Libereckém kraji ustanoveny. **Tajemníkem** komise je koordinátor pro romské záležitosti.

Další platformou pro řešení omezení sociálního vyloučení Romů je **Střednědobé plánování sociálních služeb Libereckého kraje (SPRSS LK)**.

Základem plánování sociálních služeb je spolupráce zadavatelů (obcí, krajů) s poskytovateli (jednotlivými organizacemi) a uživateli (klienty) sociálních služeb při vytváření plánu, vyjednávání o budoucí podobě služeb a realizaci konkrétních kroků. Společným cílem je zajistit dostupnost kvalitních sociálních služeb.

Při plánování sociálních služeb se vychází z porovnání existující nabídky sociálních služeb se zjištěnými potřebami (potenciálních) uživatelů služeb a výsledek provedeného srovnání slouží jako jeden z klíčových podkladů pro zformulování priorit v oblasti sociálních služeb. Je nutné přirozeně zohlednit i další podstatné údaje (např. nákladovost služeb, rozmístění služeb v regionu, kapacitní možnosti poskytovatelů), zohlednit zkušenosti zúčastněných aktérů

celého plánovacího procesu a zajistit návaznost plánování sociálních služeb na ostatní související oblasti (školství, zdravotnictví, bezpečnost apod.).

Do struktury SPRSS LK je koordinátor zařazen ve dvou úrovních procesu.

- 1) Je členem odborné skupiny **OSV KÚLK pro plánování, hodnocení a financování sociální oblasti** (celokrajská působnost). Tuto skupinu tvoří zaměstnanci odboru sociálních věcí KÚLK (garanti rozvojových aktivit plánu, metodici, manažeři pracovních skupin). V oblasti plánování projednává úkoly v rámci procesu střednědobého plánování rozvoje sociálních služeb v Libereckém kraji, spolupracuje při tvorbě Základní sítě sociálních služeb a přebírá koordinační úlohu ve zřízení a činnosti pracovních skupin zabývajících se cílovými skupinami uživatelů sociálních služeb pro potřeby plánování a monitorování potřeb uživatelů sociálních služeb.
- 2) Je manažerem pracovní skupiny „**Osoby ohrožené sociálním vyloučením, národnostní menšiny a cizinci**“ (celokrajská působnost). Úkolem této pracovní skupiny je především rozšíření dialogu s poskytovateli sociálních služeb, NNO a dalšími subjekty. Zjišťuje a analyzuje potřeby cílové skupiny uživatelů sociálních služeb a řeší problematiku sociální integrace v příslušné oblasti sociálních služeb a péče. Skupina se dále podílí na monitoringu, připomínkování koncepčních materiálů, předávání podnětů k plánování sociálních služeb a dalších činnostech, které upravuje statut a jednací řád této skupiny.

Mezi další platformy patří:

PAKT zaměstnanosti

Program rozvoje Libereckého kraje 2014 – 2020

Komise prevence kriminality

Do všech těchto skupin je koordinátor pro romské záležitosti zařazen. Koordinátor je taktéž členem krizového štábu Libereckého kraje.

- ***Hodnocení dostupnosti sociálních služeb pro vyloučené Romy (zejména služeb sociální prevence) a identifikace bariér, které jim brání služby využívat; role krajského koordinátora pro romské záležitosti při zajišťování dostupnosti sociálních služeb pro tuto skupinu.***

Liberecký kraj, odbor sociálních věcí zahájil proces síťování sociálních služeb. Jedná se o proces, na jehož základech bude nastavena optimální (na základě potřebnosti) a reálná síť sociálních služeb (na základě potřebnosti s přihlédnutím na objem finančních prostředků).

Výhody

- koordinovaný přístup při vzniku nových služeb, případně rozšiřování kapacit na základě potřebnosti
- přehledné a efektivní financování sociálních služeb
- nastavení dostupnosti sociálních služeb
- zvyšování kvality sociálních služeb

Tento proces je pravidelně projednáván v odborné skupině a pracovních skupinách, jejichž členem je taktéž koordinátor – viz výše.

- **Zohlednění potřeb sociálně vyloučených Romů ve střednědobých plánech rozvoje sociálních služeb na úrovni kraje a obcí; zhodnocení míry jejich naplňování ve vztahu k této cílové skupině; cílená dotační politika kraje a obcí, zapojení krajského koordinátora pro romské záležitosti do této oblasti.**

Součástí SPRSS LK jsou karty aktivit, které mimo jiné jsou zaměřeny na osoby ohrožené sociálním vyloučením, včetně Romů. Tyto karty obsahují jednotlivé aktivity pro příslušnou cílovou skupinu:

- Podpora a efektivní nastavení terénní práce v ohrožených a ve vyloučených lokalitách (romských i jiných).
- Podpora a efektivní nastavení sítě nízkoprahových zařízení pro děti a mládež v ohrožených a vyloučených lokalitách na základě prokázané potřeby jednotlivých obcí.
- Podpora a efektivní nastavení sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi v ohrožených a ve vyloučených lokalitách (romských i jiných).
- Uzavření memoranda o spolupráci s Agenturou pro sociální začleňování.

Všechny tyto aktivity mají vazbu na strategické cíle:

- Zlepšení nabídky služeb sociální prevence.
- Optimalizace a využitelnost sítě služeb sociálního poradenství a služeb pro osoby ohrožené sociálním vyloučením, chudobou a nezaměstnaností.
- Integrace národnostních menšin, prevence vzniku a řešení stávajících vyloučených lokalit.

Plnění těchto aktivit je v plné kompetenci koordinátora pro romské záležitosti. V jednotlivých obcích není otázka romské integrace řešena samostatně, do Komunitních plánů sociálních služeb je včleněna v rámci řešení cílové skupiny osoby ohrožené sociálním vyloučením, případně národnostních menšin.

Koordinátor v rámci své agendy nabízí svoji účast na jednáních pracovních skupin jednotlivých obcí. Tuto nabídku doposud využívá pouze statutární město Jablonec nad Nisou.

- ***K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlíte prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.***

Liberecký kraj v prosinci 2013 zahájil realizaci individuálního projektu „Podpora a rozvoje služeb v sociálně vyloučených lokalitách Libereckého kraje“. Projekt je financován prostřednictvím ESF OP LZZ - 3.2. Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit a státního rozpočtu České republiky.

Předmětem projektu je podpora integrace osob žijících v sociálně vyloučených lokalitách Libereckého kraje formou poskytování a realizace sociálních služeb zaměřených na indi-

viduální problematiku těchto lokalit. Realizací projektu budou zajištěny registrované sociální služby dle § 78 zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. Jedná se o služby nízkoprahových zařízení pro děti a mládež (15-26 let), sociálně aktivizačních služeb pro rodiny s dětmi a terénní programy.

Díky tomuto projektu došlo k značnému posunu kvality sociálních služeb v lokalitách, kde tento projekt je realizován, především na území ORP 3, Jablonec nad Nisou a Tanvald. Projekt však bude v květnu 2015 ukončen a bude záležet na obcích, jak nastavený trend na svých územích udrží.

K značnému posunu v oblasti sociálních služeb došlo v lokalitách, kde působí Agentura pro sociální začleňování, především v obcích Ralsko a Velké Hamry.

Tabulka č. 6: Existence střednědobých plánů rozvoje sociálních služeb na úrovni krajů a obcí v roce 2014.

Příprava/plnění plánu na úrovni kraje (název dokumentů a období, pro něž je určen)	Počet obcí se střednědobými plány rozvoje sociálních služeb	Dotační podpora sociálních služeb/programů pro vyloučené Romy ze strany kraje
Střednědobý plán rozvoje sociálních služeb Libereckého kraje 2014-2017	17	Dotační fond Libereckého Program na podporu sociálních věcí a služeb <ul style="list-style-type: none"> • podprogram na podporu soc. služeb • podprogram na podporu NZDM

Tabulka č. 7: Přehled sociálních služeb registrovaných dle zákona č. 108/2006 Sb. o sociálních službách v kraji, jejichž cílovou skupinou jsou sociálně vyloučení Romové.

Název organizace	Druh služby	Působnost
"Liberecké fórum"	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	Liberec
Centrum pro zdravotně postižené v Libereckém kraji	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Liberecký kraj
Compitum o. s.	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Jablonec nad Nisou
Člověk v tísni, o.p.s.	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Liberecký kraj
Diakonie ČCE - středisko v Jablonci nad Nisou	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Jablonec nad Nisou

Farní charita Česká Lípa	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Česká Lípa, Nový Bor
Maják, o.p.s.	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež	Liberec, Nové Město pod Smrkem, Hrádek nad Nisou
Most k naději, o. s.	terénní programy domy na půl cesty	Liberecký kraj
Naděje o. s.	terénní programy	Liberec, Jablonec nad Nisou
Občanské sdružení D. R. A. K.	sociálně aktivizační služby pro rodiny s dětmi	Liberecký kraj
Občanské sdružení LAMPA	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež terénní programy	Mimoň, Ralsko
Občanské sdružení Romodrom	terénní programy	Liberecko, Jablonecko, Tanvaldsko
Oblastní charita Most	nízkoprahové zařízení pro děti a mládež terénní programy	Ralsko, Zákupy, Jablonecko, Tanvaldsko

Tabulka č. 8: Přehled sociálních programů a aktivit pro sociálně vyloučené Romy, které nefungují v režimu sociálních služeb.

Název organizace	Typ aktivity	Působnost
"Liberecké fórum"	volnočasové aktivity	Liberec
Aleb, z. s.	volnočasové aktivity, prosazování lidských práv	Liberec
Bílá růže, o. s.	zaměstnanost	Liberec
Česko - Romské občanské sdružení	prosazování lidských práv	Nový Bor
Člověk v tísni, o.p.s.	předškolní klub, volnočasové aktivity	Liberecký kraj
Farní charita Česká Lípa	poskytování sociálních služeb, SPOD	Česká Lípa, Nový Bor
Komunitní středisko Kontakt Liberec	prosazování lidských práv, volnočasové aktivity	Liberec
Maják, o.p.s.	preventivní aktivity	Liberec, Nové Město pod Smrkem, Hrádek nad Nisou
Občanské sdružení Česká Lípa	volnočasové aktivity	Česká Lípa
Občanské sdružení Patrik Kotlár	volnočasové aktivity	Tanvald
Občanské sdružení AVER	volnočasové aktivity	Liberec
Občanské sdružení LAMPA	volnočasové aktivity	Mimoň, Ralsko
Občanské sdružení školička, o. s.	volnočasové aktivity	Nové Město pod Smrkem

Občansko - romské sdružení Bachtale	prosazování lidských práv	Mimoň
Oblastní charita Most	zaměstnanost	Ralsko, Zákupy, Jablonecko, Tanvaldsko
OS Amaro suno feder dživipen	volnočasové aktivity	Bulovka
Rodina v centru, o. s.	volnočasové aktivity, předškolní vzdělávání, SPOD	Nový Bor
Roma Tanvald	prosazování lidských práv	Tanvald
Romská hospodářská rada ČR	zaměstnanost	Nový Bor
Romská misijní společnost a společenství BETÁNIE, o. s.	prosazování lidských práv	Hrádek nad Nisou
Tosara, o. s.	volnočasové aktivity	Ralsko

7. ZHODNOCENÍ SITUACE ROMŮ V OBLASTI ZDRAVÍ

- ***Popis zdravotní situace Romů; identifikace zásadních faktorů, které ji ovlivňují.***

V Libereckém kraji se tato situace cíleně nesleduje. Tento závěr vyplynul na základě ověřených informací, které odbor zdravotnictví Krajského úřadu Libereckého kraje získal od poskytovatelů zdravotních služeb a od institucí, které jsou zdroji statistických dat.

Zdravotní situace v romských komunitách je podobná jako zdravotní stav majority v ČR. Je však ovlivněna omezeným povědomím o zdravém životním stylu, vliv kouření, výživa dětí, odkládání zdravotních problémů a hygiena.

- ***Zhodnocení přístupu Romů ke zdravotní péči a identifikace základních bariér, které jej komplikují.***

Na tuto problematiku cílil projekt „*Koncepce podpory zdraví a prevence nemocí v romské populaci*“. Jedná se o projekt Ministerstva zdravotnictví České republiky z programu Národní akční plány a koncepce. Jeho realizace se uskutečnila v roce 2014. V Libereckém kraji byl zajištěn kontakt na koordinátora s účastí při realizaci projektu dislokovaným pracovištěm SZÚ Praha v Liberci. Na semináři k tomuto projektu byl prezentován zdravotní stav Romů, možnosti navazování kontaktů, zásady spolupráce a komunikace s Romy. Státní zdravotní ústav, dislokované pracoviště Liberec, distribuoval při této příležitosti nové zdravotně – výchovné materiály na téma „*Hepatitida – nemoc neumytých rukou*“.

Co se týká poskytovatelů zdravotních služeb, nejsou k dispozici data, která by se týkala hodnocení přístupu Romů ke zdravotní péči, ani data o uváděných bariérách, které by samotný přístup Romů ke zdravotní péči komplikovaly.

Romští rodiče si neplní povinnost pravidelné lékařské prohlídky, jejich děti neabsolvují potřebné základní očkování. V roce 2014 nebyla ve vyloučených lokalitách žádná vážnější epidemie. Opakuje se výskyt vší. U dospívajících jedinců se objevují závažnější zdravotní problémy v souvislosti s užíváním drog, alkoholu a nechráněným sexem.

Nejvíce podceňována je hygiena chrupů a s tím spojené preventivní prohlídky u stomatologů.

Zdravotní potřeby Romů souvisejí především s podmínkami jejich života a životním stylem. Mezi jednotlivými rody či rodinami jsou značné rozdíly ve způsobu života a životní úrovni. Často se zde odráží nižší vědomí osobní odpovědnosti za zdraví, nízká úroveň dosaženého vzdělání, celkově horší životní úroveň, často zdravotně rizikové chování, tendence podléhat častěji závislostem na alkoholu a drogách, problematické začlenění do majoritní společnosti a další psychosociální determinanty.

Svou roli hrají například zhoršené podmínky bydlení, nižší standard vybavenosti bytů, větší počet obyvatel žijících v jednom bytě, zvyšující se životní náklady na bydlení, tím i následně nedostatečný objem finančních prostředků v rozpočtu rodin určených pro kvalitní výživu, možnost nákupu kvalitních potravin, léků, atd.

- ***Existence specifických praktik zdravotnických zařízení či zdravotních pojišťoven využívaných vůči Romům (např. manipulace při náboru nových pojištěnců, výskyt diskriminace v přístupu ke zdravotní péči, protiprávní sterilizace romských žen či jiné příklady špatné praxe).***

Zdravotní pojišťovny skupinu sociálně vyloučených ani Romů nevidují jako samostatnou skupinu pro sledování poskytované péče. Výše uvedená specifika nepotvrdila zdravotnická zařízení ani zdravotní pojišťovny. Obecně zde platí povinnost rasové nediskriminace v poskytování zdravotní péče a služeb.

V terénu se terénní pracovníci setkávají s nekalými praktikami při náboru zdravotních pojišťoven. Např.: při sjednávání půjčky a podepsání půjčky klienti podepsali i souhlas se změnou zdravotní pojišťovny, aniž by si toho byli vědomi. V tomto případě se jednalo o Vojenskou zdravotní pojišťovnu. VoZP, po upozornění na nekalé praktiky, se omluvila a učinila nápravná opatření. Klienti často podepisují souhlas s přestupem k jiné zdravotní pojišťovně za finanční odměnu, což jim přináší problémy se zdravotní péčí v místě, lékaři nemají se všemi pojišťovnami smlouvu (toto se netýká jen Romů).

- ***Dostupnost a efektivita specifických programů ke zlepšení zdravotní situace Romů v kraji a jejich poskytovatelé (např. program zdravotně sociální pomoci a počet pomocníků v kraji; osvětové aktivity; právní servis pro oběti protiprávního jednání ze strany zdravotnických zařízení; existence vzdělávacích programů pro zdravotníky a sociální pracovníky zaměřených na téma zdravotního stavu Romů).***

Odbor zdravotnictví Krajského úřadu Libereckého kraje vychází při zpracovávání „Zprávy o stavu romské menšiny v kraji za rok 2014“ z platných legislativních dokumentů. Tyto dokumenty definují konkrétní podmínky k zajištění jednotného postupu při poskytování léčebné a ošetrovatelské péče ve zdravotnických zařízeních lůžkové či ambulantní péče, v sociálních zařízeních a ve vlastním sociálním prostředí jednotlivců, rodin a skupin. Jedná se zejména o Úmluvu o lidských právech a biomedicině, Chartě práv pacientů i Chartě práv hospitalizovaných dětí, dále o zákon č. 372/2011 Sb., o zdravotních službách a podmínkách jejich poskytování (zákon o zdravotních službách), ze kterých vyplývá povinnost zdravotnických pracovníků respektovat při výkonu své práce lidská práva a důstojnost každého jednotlivce bez ohledu na věk, pohlaví, rasu, národnost, víru, politické přesvědčení a sociální postavení, jeho morální a kulturní hodnoty, náboženské a filozofické přesvědčení. S ohledem na uvedené skutečnosti je nepravděpodobné očekávat speciální shromažďování dat a informací na uvedené téma. Naopak. Pracovníci ve zdravotnictví se seznamují, a to v první i postgraduálním formě vzdělávání, s multikulturním přístupem ke klientovi ve zdravotní péči.

- ***K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlete prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.***

Lze konstatovat, že v roce 2014 v oblasti zdravotnictví nebyly zaznamenány žádné změny. V roce 2014 byla zahájena částečná spolupráce s Krajskou hygienickou stanicí Liberec a krajským koordinátorem romských záležitostí (distribuce preventivních letáků a dalších dokumentů).

Tabulka č. 9: Dostupnost programu zdravotně sociální pomoc v roce 2014

Poskytovatel	Počet zdravotně sociálních pomocníků	Působnost (lokality, kde působí)

V Libereckém kraji není program zdravotně sociální pomoc prozatím zaveden.

8. ZHODNOCENÍ BEZPEČNOSTNÍ SITUACE ROMŮ

8.1 Extremismus

- *Vyhodnocení vztahu mezi většinovou společností a romskou menšinou v kraji (etnické klima, postoj obyvatel k romské integraci, k aktivitám extremistů).*

V roce 2014 nedošlo v rámci Libereckého kraje ke zhoršení situace mezi většinovou společností a romskou komunitou. Za uvedené období, nebyly v Libereckém kraji zaznamenány žádné extremistické akce, které by byly zacíleny na romskou menšinu. Vnímání většinové společnosti je i nadále ovlivněno spíše sociálním cítěním, kdy ze strany majority je negativně vnímáno zneužívání sociálních dávek od státu romskou komunitou. Tato nespokojenost je vyjadřována především na diskuzních fórech a sociálních sítích. Tyto diskuze jsou většinou příživovány neověřenými, ale zaručenými zprávami o trestné činnosti romského obyvatelstva, tyto zprávy nejsou nijak verifikovány⁴ a slouží k zakládání různých diskuzních skupin nebo událostí a mohou být využity extremisty ke konfrontaci s menšinami nebo PČR. Tyto aktivity se snaží monitorovat pracovníci pracovní skupiny pro boj s extremismem (dále jen „PSBE“) a reagovat tak na případné pochody nebo demonstrace. Za sledované období nedošlo v rámci Libereckého kraje k žádným aktivitám extremistů vůči menšinám.

Novým trendem v rámci extremismu a diváckého násilí je vyjadřování politických názorů vůči menšinám na stadionech, jedná se především o vyvěšování transparentů typu „STOP ČERNÉMU RASISMU“ a iniciativa „ISLÁM V ČR NECHCEME“. Tyto aktivity se zřejmě budou dotýkat i utkání v rámci I. Synot ligy konaných v Libereckém kraji, které budou monitorovány a řešeny pracovníky PSBE ve spolupráci s pořadatelskou službou.

Z pohledu činnosti Policie ČR v rámci působení OO **Frýdlant** se jeví vztah mezi majoritní společností a romskou menšinou jako bezproblémový. V roce 2014 nebyly šetřeny ani evidovány žádné skutky, kde by byl zaznamenán rasový podtext. V přímém výkonu služby při styku s občany však protiromské nálady zaznamenávány jsou. Lidé ve Frýdlantu a okolí hovoří o Romech jako o „příživnících“, kteří zneužívají štědrý sociální systém, kdy čerpají nemalé finanční prostředky na své děti, bydlení, apod. a dospělí jedinci při tom nechodí do práce. Tento pohled se však jeví jako celospolečenský. Při šetření majetkové trestné činnosti často občané zmiňují podezření na osoby z řad romské menšiny, ale v drtivé většině případů jsou to pouze obecné informace bez udání konkrétních osob. Obecně si lidé spojují majetkovou trestnou činnost na Frýdlantsku s Romy nebo Poláky. Dále jsou zaznamenávány drobné potíže v soužití s Romy v místech, kde Romové bydlí ve větším počtu a v bezprostředním kontaktu s majoritní společností. Na území města Frýdlant se jedná zejména o bytové domy, které jsou ve vlastnictví pana Radima Urbana – Hejnická čp. 4008, Žitavská čp. 139, Raisova ul.

Z osobních zkušeností i z policejních evidencí vyplývá, že ve Frýdlantu se Romové nejčastěji dopouštějí majetkové trestné činnosti ve dvou lokalitách:

1. Nákupní střediska – Penny Market, Lidl a Tesco, kde se Romové dopouštějí krádeží zboží.
2. Objekt bývalého podniku Slezan, kde zejména Romové přes nedostatečnou ochranu majetku současným majitelem rozebírají a odvázejí kovové materiály do sběrných surovin.

⁴ Založit oficiální profil PČR KŘP Libereckého kraje na Facebooku a v případě výskytu takovéto zprávy a dle možností probíhajícího vyšetřování komentovat přímo do diskuze nebo do vytvořené události. Spousta lidí se přidává na základě neověřených zpráv.

V obou případech pachatelé zpravidla způsobí škodu, která nepřesahuje hranici trestného činu a jejich jednání bývá projednáno v přestupkovém řízení. V roce 2014 byly zaznamenány protiromské náklady v obci **Tanvald**.

- *Výskyt rasově motivované trestné činnosti a pravicového extremismu na území kraje (např. případy útoků mezi Romy a zástupci většinové společnosti, pochody a další protiromské veřejné akce extremistů).*

- Protiromské pochody – 0
- Protiromské veřejné akce – 0
- Utajené akce – 0
- bez násilných útoků

- *Činnost Policie ČR a spolupráce s krajským koordinátorem v této oblasti, osvěta a realizace preventivních programů zaměřených na boj proti extremistům, příklady dobré praxe.*

V rámci Libereckého kraje funguje pracovní skupina pro boj s extremismem. K základním úkolům členů pracovní skupiny patří monitoring zájmových extremistických webů a získávání poznatků k činnosti extremistů na území Libereckého kraje. Veškeré získané informace z prostředí extremistických skupin, jsou využívány k provádění vhodných a účinných opatření k zamezení narušení veřejného pořádku a k akcím zaměřeným proti menšinám na daném teritoriu. Všichni členové PSBE jsou v kontaktu se členy pracovní skupiny pro menšiny na daném teritoriu a probíhá oboustranné předávání informací. Pracovníci PSBE dále spolupracují s orgány místní samosprávy. Informace od koordinátora pro národnostní menšiny KÚ Libereckého kraje jsou předávány prostřednictvím styčného důstojníka pro menšiny KŘ P Libereckého kraje a jsou dále využívány pro činnost PSBE.

Krajské ředitelství Policie ČR ve spolupráci s koordinátorem pro romské záležitosti každoročně realizují „multidisciplinární zasedání“, na které jsou mimo jiné zváni zástupci Policie ČR, samospráv a NNO.

- *Existence platformy na lokální úrovni, které se zabývají prevencí vzniku a šíření protiromských nálad a extremismu, zhodnocení vlivu jejich činnosti na etnické klima v obci, role krajského koordinátora v této oblasti; identifikace příkladů úspěšné spolupráce.*

V rámci jednotlivých obcí jsou zřízeny komise prevence kriminality. Samostatné platformy jsou zřízeny v obcích Frýdlant, Ralsko a Velké Hamry, v rámci lokálních partnerství s Agenturou pro sociální začleňování. Krajský koordinátor je členem pracovních skupin v rámci tohoto procesu.

- *K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlíte prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.*

Vzhledem k tomu, že v roce 2013 nedošlo na území Libereckého kraje k žádnému projevu extremismu, nelze odborně posoudit, zda došlo v roce 2014 ke změnám. Protiromské náklady byly zaznamenány v roce 2014 na území obce Tanvald a na území statutárního města Liberec až počátkem roku 2015.

8.2 Kriminalita a další rizikové formy chování spojené se životem Romů v prostředí sociálně vyloučených lokalit

- ***Charakter kriminality spojené se životem v sociálně vyloučeném prostředí (nejčastější typy trestné činnosti), příčiny a důsledky problému.***

V sociálně vyloučených lokalitách dochází mezi jejich obyvateli zejména k drobné majetkové trestné činnosti a k drogové kriminalitě ve smyslu přechovávání a distribuce drog. V ojedinělých případech dochází k mravnostní a násilné trestné činnosti. Obyvatelé vyloučených lokalit se stávají oběťmi lichvářů, distributorů drog a ojediněle jsou zneužíváni k hospodářské trestné činnosti. Obyvatelé vyloučených lokalit mimo tyto lokality nejčastěji páchají trestnou činností majetkového charakteru, výtržnictví, hospodářskou trestnou činností, drogové delikty a násilnou trestnou činností.

Na základě sdělení Obvodního oddělení PČR Nový Bor v roce 2014 zůstaly majetkové přestupky na stejné úrovni, došlo oproti předchozím rokům k poklesu trestné činnosti jak majetkové, tak násilné.

Nejčastější charakter trestné činnosti jsou krádeže a vloupání → příčinou bývá nedostatek finančních prostředků, snadné dosažení zisku. Důsledky → výkon trestu, ohrožení sociálním vyloučením, zápis v RT, tím způsobené špatné uplatnění na trhu práce. Stupňuje se počet drogově závislých osob, které nejčastěji kradou věci z vozidel, objektů.

K nejčastějším přestupkům a trestným činům patřily krádeže jízdních kol, vykrádání automobilů a objektů, také krádeže v obchodech.

- ***Výskyt dalších rizikových forem chování spojených se životem v sociálně vyloučeném prostředí, příčiny a důsledky problému (specifická pozornost tématu užívání drog).***

Česká Lípa

Mezi faktory rizikového chování v sociálně vyloučeném prostředí na celém území ORP je zanedbávání povinné školní docházky, lichva, gamblerství, užívání drog, alkohol a kouření marihuany.

Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Turnov

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

Liberec

Plán prevence kriminality pro město Liberec 2013 – 2015 ve své bezpečnostní analýze uvádí následující: „Analýzou stavu těchto sociálně slabých komunit byly zjištěny následující problémy: dluhy na nájemném a energiích, dlouhodobá nezaměstnanost, nízký stupeň vzdělání, nízká kultura bydlení, nedostatek sociálních bytů, špatné hygienické podmínky, společenské soužití, nevyřizené občanství, existenční závislost rodin na sociálních dávkách. Vlivem těchto problémů dochází k řadě negativních sociálních a patologických jevů - záškoláctví, trestná činnost, ekonomická prostituce, gamblerství a lichva.“

Vzhledem k tomu, že současně je Liberec příhraničním městem s problematikou zneužívání a distribuce drog, lze předvídat, že tento problém bude přesahovat i do sociálně vyloučeného prostředí.

(Zdroj: Městská policie Liberec)

Jedním z hlavních faktorů sociálního vyloučení je užívání drog (pervitin a marihuana), alkoholu a gamblerství. I mezi Romy se s užíváním drog vyskytují noví prodejci omamných látek.

(Zdroj: Most k naději)

Nový Bor

K největším problémům patří přestupky proti majetku, veřejnému pořádku, pouliční kriminalita. V loňském roce klesl počet majetkových přestupků. Přečiny a zločiny včetně spáchaných přestupků zaznamenaly v roce 2014 také pokles, ve srovnání s rokem 2013. Opět se jedná o snížení majetkové trestné činnosti, naproti tomu stoupl počet násilné a mravnostní trestné činnosti. Příčinou je nízká zaměstnanost těchto obyvatel, ta je také způsobena tím, že ve většině případů nemají žádnou kvalifikaci. Město se ve spolupráci s PČR, městskou policií, odborem sociálních věcí, snaží tyto identifikované problémy co nejefektivněji řešit. V roce 2014 byly několikrát zaznamenány problémy spojené s užíváním drog mezi Romy.

Semily

Trestné činy, nejčastěji majetková trestná činnost, ale také užívání drog aj., trestné činy s drogovou problematikou související (nedovolená výroba, přechovávání omamných a psychotropních látek), se vyskytují napříč celou společností a nejedná se o výlučnou záležitost romské menšiny.

Tanvald

V průběhu roku 2014 byl zaznamenán nárůst mladistvých uživatelů alkoholu a drog.

Železný Brod

Zvýšená konzumace alkoholu, zneužívání drog (marihuana a pravděpodobně pervitin), gamblerství. Není však specifikum pouze Romů.

- ***Existence platform na úrovni kraje a obcí v oblasti prevence kriminality a rizikových forem chování (např. mezioborová spolupráce Policie ČR s dalšími zainteresovanými institucemi, tvorba lokálních strategií prevence kriminality, činnost pracovních skupin, uzavírání koordinačních dohod), role krajského koordinátora v rámci těchto iniciativ; vliv platform na bezpečnostní situaci v obci, v kraji.***

Od roku 2008 působí na úrovni kraje v gesci hejtmána Pracovní skupina prevence kriminality Libereckého kraje, jejímž členem je taktéž koordinátor pro romské záležitosti. Tato skupina koordinuje preventivní aktivity na území kraje, pomáhá při přípravě a realizaci programů prevence kriminality a fungování dotačního systému. Díky jejímu složení je její přínos i ve výměně informací z jednotlivých úseků, které s romskou problematikou úzce souvisí. Spolupráce Libereckého kraje s Krajským ředitelstvím policie Libereckého kraje je na velmi dobré úrovni, což dokládají i společně realizované projekty. Krajský koordinátor - manažer prevence kriminality - metodicky pomáhá obcím se zpracováním preventivních projektů a žádostí o dotaci. Minimálně dvakrát do roka se koná i metodická porada pro obce LK.

Česká Lípa

Město Česká Lípa má fungující úsek prevence kriminality, který v průběhu roku 2014 spolupracoval s Policií ČR a jinými zainteresovanými institucemi. Funguje zde i komise prevence kriminality.

„Koordinační dohoda s Policií ČR sepsána není. Pracovní skupina prevence kriminality byla vytvořena pouze ke konkrétnímu projektu (kamerový systém).“

(Zdroj: MěÚ Stráž pod Ralskem)

Ralsko

Pracovní skupina na prevenci sociálně patologických jevů v rámci lokálního partnerství s Agenturou pro sociální začleňování.

Frýdlant

Pracovní skupina na prevenci sociálně patologických jevů v rámci lokálního partnerství s Agenturou pro sociální začleňování.

Jablonec nad Nisou

Od listopadu 2014 pracuje na území města Jablonec nad Nisou pracovní skupina Prevence kriminality, která za účasti odborníků z řad Policie ČR, Městské policie, Záchraného hasičského sboru, pobočky Krajské hygieny, Úřadu práce a MMJN /stavebního odboru, odboru životního prostředí, OSPOD, OSP/ na úrovni obce, komplexně řeší v 17 vytipovaných objektech problémy v oblasti prevence kriminality a rizikových forem chování. Sociální pracovnice pro menšiny a cizince byla v roce 2014 členkou Komise prevence kriminality.

Jilemnice

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

Liberec

Statutární město Liberec má zpracovaný Plán prevence kriminality pro město Liberec 2012 – 2015. Každoročně jsou zpracovávány Programy prevence kriminality, aktuálně pro rok 2015. Město zřizuje manažera prevence kriminality pro město Liberec. Pod radou města existuje Komise pro zdraví a prevenci sociálně patologických jevů. Mezi obcí a Policií ČR je uzavřena koordinační dohoda o vzájemné spolupráci při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku.

(Zdroj: Městská policie Liberec)

Nový Bor

Město Nový Bor se přihlásilo do projektu podpořeného ze strukturálních fondů Evropské unie v rámci Operačního programu lidské zdroje a zaměstnanost „Asistent prevence kriminality II“. V obci pracují dva asistenti prevence kriminality.

Plán prevence kriminality Města Nový Bor je základním koncepčním dokumentem pro další směřování a naplňování strategie prevence kriminality na území města Nového Boru v období 2012 – 2015. Město Nový Bor tímto dokumentem deklaruje odhodlání vytvářet bezpečné prostředí pro život občanů Nového Boru a chránit je před kriminálními a protiprávními jevy. Mezi Městem Nový Bor a OO PČR Nový Bor je podepsána koordinační dohoda.

Ve městě Nový Bor pracuje komise prevence kriminality. V této komisi jsou tak zastoupeny veškeré složky, kterých se problematiky bezpečnosti na území města týká. Komise se schází pravidelně a přítomní se vzájemně informují o aktuální situaci v Novém Boru a na území Novoborska.

Semily

Městu Semily podporuje aktivity v oblasti prevence kriminality. To dokazuje také to, že v rámci komunitního plánování působí pracovní skupina Prevence sociálně patologických jevů mezi dětmi a mládeží a dále pracovní skupina Osoby sociálně vyloučené. Členy obou pracovních skupin jsou také zástupci Policie ČR a Městské policie. Příslušní policisté se podílí na realizaci primární a sekundární prevence v rámci skupiny Prevence. Co se týče pracovníka PČR, ten je také členem skupiny pro národnostní menšiny Libereckého kraje.

Pracovní skupina prevence se podílela ve spolupráci se školami, PČR, HZS a dalšími organizacemi na realizaci aktivit pro děti i dospělé, zaměřených na prevenci kriminality a sociálně patologických jevů. Tyto programy jsou určeny všem dětem a dospělým, tzn. i Romům. Město Semily výrazným způsobem finančně podporuje realizaci těchto aktivit.

Město Semily má vypracovaný Plán prevence kriminality regionu Semilsko na období 2013-2015. Plán vychází z toho, že na Semilsku působí více institucí, které formou volnočasových aktivit zajišťují nespecifickou prevenci. Některé z nich (Křesťanské společenství Turnov, The Bouda, Centrum pro rodinu) se nevyhýbají ani prevenci specifické. Opomenout nelze ani

PMS a občanské sdružení REP. Školská legislativa zavazuje všechny školy povinností na každý školní rok vypracovat vlastní plány prevence. Garantem plnění opatření obsažených v Plánu prevence kriminality regionu Semilská je pracovní skupina Prevence sociálně patologických jevů. Skupina je otevřená a schází se nepravidelně.

Tanvald

Ze strany obce byly zaslány pouze informace, že ve správním obvodě Tanvald je spolupráce policie, sociální kurátorky, sociálních pracovníků, SPOD a poskytovatelů na dobré úrovni.

Velké Hamry

Pracovní skupina na Prevenci sociálně patologických jevů v rámci lokálního partnerství s Agenturou pro sociální začleňování.

Turnov

V roce 2014 byla manažerem prevence kriminality a zástupcem z městské policie vytvořena Koncepce prevence kriminality pro město Turnov na rok 2014 - 2016. Koncepce obce popisuje problémy identifikované v rámci bezpečnostních, sociálně – demografických a institucionálních analýz obce a navrhuje jejich řešení včetně potřebných zdrojů (organizační, personální, finanční a další). Dále byl vypracován Program prevence kriminality města Turnova na rok 2014. Vedoucí odboru sociálních věcí MěÚ Turnov spolu s jednou pracovnící odboru se účastní jednání pracovní skupiny prevence kriminality.

Železný Brod

Dle sdělení zástupců obce, platformy na území ORP nejsou.

Tabulka č. 10: Existence koncepcí prevence kriminality na úrovni kraje a obcí

Kraj	Existence krajské koncepce prevence kriminality (název a období, pro něž je určena)	Počet obcí s koncepcí prevence kriminality
Liberecký	Koncepce prevence kriminality Libereckého kraje na období 2012 až 2016	23

- *Realizace programů zaměřených na snížení výskytu a recidivy kriminality, rizikových forem chování či na ochranu obětí trestně činnosti; zhodnocení jejich vlivu na bezpečnostní situaci Romů a celkově v obci, příklady dobré praxe.*

Počet projektů v rámci programů prevence kriminality, zaměřených na romskou komunitu vzrůstá. Tyto projekty se zaměřují na celou populaci. V roce 2014 takový typ projektu realizovala tato města: Jablonec nad Nisou, Liberec, Nový Bor, Ralsko, Velké Hamry a Že-

lezný Brod. Z hodnocení obcí vyplývá potřeba v preventivní činnosti nadále pokračovat. Na základě kladných zkušeností obcí s projektem „Asistent prevence kriminality“, má o realizaci tohoto projektu zájem stále více obcí.

Česká Lípa, Frýdlant, Jablonec nad Nisou, Jilemnice, Semily, Tanvald, Turnov, Železný Brod

Ze strany obcí nebyly zaslány relevantní informace.

Ralsko

Město si od roku 2013 žádá o finanční prostředky z dotačního programu Ministerstva vnitra ČR prevence kriminality (4 asistenti prevence kriminality,

Liberec

Komunitní středisko Kontakt Liberec v rámci prevence sociálně patologických jevů v průběhu školního roku realizuje volnočasové aktivity pro děti ve věku 6–15 let, které jsou určené sociálně znevýhodněným dětem a jsou jim poskytovány zdarma.

Na výběr mají z následující nabídky:

- **Počítačový kroužek** – děti se zde učí základní znalosti programu Word, Excel, i práce s internetovými prohlížeči. Získané dovednosti jim následně pomáhají při přípravě na další vzdělávání a povolání. Pokud děti z důvodu špatné finanční situace rodiny nemají přístup k počítači, mohou i touto formou udržovat sociální kontakty se svými kamarády.
- **Karate** – kroužek je zaměřen na rozvoj fyzické síly a celkových motorických dovedností, posiluje sebedůvěru a schopnost koncentrace. Je vhodným nástrojem pro autoregulaci, ohleduplnost a vytváření kladných vztahů k okolí.
- **Dovedné ruce** – kroužek je určen pro děti ve věku 10–15 let, které jeho prostřednictvím rozvíjejí své schopnosti, učí se nové techniky a pracují s různými materiály, posilují estetické cítění.
- **Výtvarný kroužek** – je určen pro mladší školní děti ve věku 6–10 let, které se převážně věnují kresbě a malbě na větší formáty. Kroužek jim umožňuje rozvíjet hrubou i jemnou motoriku a podporuje je v jejich zájmu o výtvarné umění.
- **Taneční kroužek Lambada** – velmi oblíbený kroužek, který vychází z velkého zájmu dětí o pohybové aktivity. Formou tohoto moderního tanečního směru rozvíjejí své pohybové schopnosti, učí se vytvářet přátelské vztahy v kolektivu. Odměnou za celoroční práci bývají veřejná vystoupení, na která se děti velmi těší. Vystoupení jsou pro ně významným motivačním faktorem
- **Taneční kroužek Amare Čhave** – vychází z tradiční romské kultury a jejich specifických zvyků. Děti tancují v originálních romských krojích. Kroužek je určen všem dětem ze sociálně znevýhodněného prostředí a mohou ho navštěvovat dívky i chlapci.

Volnočasové aktivity navštívilo v průběhu roku 2014 cca 150 dětí.

Během letních prázdnin organizace pořádá projekt „**Prázdniny ve městě**“, fungující na principu příměstského tábora, kterého se v loňském roce zúčastnilo cca 50 dětí v průběhu celých prázdnin. Děti se mohou zúčastnit pohybových a tvořivých aktivit, také programů zaměřených na prevenci a v neposlední řadě výletů po okolí. Děti tak mají možnost strávit o prázdninách svůj volný čas smysluplně a zažít i aktivity, které by pro ně byly z důvodu sociálního a finančního znevýhodnění nedostupné.

(Zdroj: Komunitní středisko Kontakt Liberec, p. o.)

Realizace jednotlivých projektů probíhá v rámci každoroční realizace Programů prevence kriminality. Vzhledem k tomu, že u účastníků programu, ať už jsou cílovými skupinami oběti nebo recidivisté, není rozlišován romský původ, nelze je s ohledem na původ ani vyhodnocovat.

(Zdroj: Městská policie Liberec)

Nový Bor

Město má již od roku 2012 z dotace prevence kriminality 2 asistenty, kteří pracují pod městskou policií. Cílem tohoto dílčího projektu Asistent prevence kriminality je snížení počtu spáchaných trestných činů, přestupků a společensky nežádoucích jednání zejména v sociálně vyloučené lokalitě, zajištění vymahatelnosti práva, prevence sousedských sporů, bagatelní a latentní protiprávní činnosti, kterou Policie ČR a obecní policie v rámci sociálně vyloučených lokalit obtížně řeší a změna negativního pohledu majoritní společnosti na osoby sociálně vyloučené, z etnických skupin a multikulturního prostředí. Asistent prevence kriminality je vybrán z obyvatel sociálně vyloučené lokality, má v ní neformální autoritu a přehled o vnitřním dění.

Velké Hamry

Město si od roku 2013 žádá o finanční prostředky z dotačního programu Ministerstva vnitra ČR prevence kriminality (2 asistenti prevence kriminality,)

Tabulka č. 11: Dostupnost programu asistence pro jednání s policií a dalšími úřady v kraji v roce 2014.

Poskytovatel	Počet asistentů pro jednání s policií a dalšími úřady	Působnost (lokality, kde působí)

Tabulka č. 12: Dostupnost programu romský mentor v kraji v roce 2014

Poskytovatel	Počet romských mentorů	Působnost (lokality, kde působí)
Rubikon Centrum	2	Jablonec nad Nisou a okolí

- ***Spolupráce krajských koordinátorů pro romské záležitosti s krajským ředitelstvím policie ČR a se styčným důstojníkem pro menšiny, přehled aktivit realizovaných ve vzájemné spolupráci v roce 2014.***

Spolupráce s krajským koordinátorem a Policií je hodnocena kladně. Zástupce Policie ČR je členem komise Rady Libereckého kraje pro národnostní menšiny a sociální začleňování. V září 2014 bylo uspořádáno multidisciplinární zasedání Policie ČR, Policie ČR, Agentury pro sociální začleňování a poskytovatelů sociálních služeb.

- ***Role krajského koordinátora při řešení problému užívání drog ze strany romských uživatelů, zhodnocení spolupráce s krajským protidrogovým koordinátorem.***

Cílem krajské protidrogové politiky je snížení užívání drog a škod, které jednotlivcům a společnosti mohou v důsledku užívání drog nastat. Role krajského protidrogového koordinátora je vymezena zákonem č. 379/2005 Sb., zákon o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami. Údaje o realizaci protidrogové politiky jsou každoročně zahrnuty do Výroční zprávy o realizaci protidrogové politiky Libereckého kraje za daný rok, která je dostupná na webových stránkách kraje v sekci protidrogová politika.

Na užívání návykových látek je nahlíženo jako na celospolečenský problém, krajská protidrogová politika nezahrnuje specifický přístup k jednotlivým menšinám žijícím na území kraje. Spolupráce s krajským protidrogovým koordinátorem je průběžná – vzájemná výměna informací. Tomu napomáhá i skutečnost, že sdílíme společnou kancelář. V roce 2014 probíhala spolupráce i v rámci výše zmíněné akční skupiny a pracovní skupiny Prevence kriminality Libereckého kraje.

- ***Zhodnocení dostupnosti programů primární, sekundární a terciární prevence pro uživatele návykových látek z vyloučených romských lokalit.***

Česká Lípa

Ve městě Česká Lípa funguje občanské sdružení Most k naději, které provozuje K - centrum. Tímto je zabezpečována sekundární a terciární prevence drogových závislostí, která je dostupná i pro uživatele návykových látek z vyloučených lokalit.

„Město Zákupy podporuje sociální prevenci, spolupracuje s o.s. Most k naději, která v naší obci provádí terénní služby, snaží se předcházet sociálnímu vyloučení, snižování míry sociálního vyloučení jednotlivců prostřednictvím kvalitních a profesionálních terénních sociálních služeb. Organizaci je každoročně schválen příspěvek od obce.“

(Zdroj: Městský úřad Zákupy)

„Dostupnost na dobré úrovni, spolupráce s Mostem k naději, besedy, přednášky.“

(Zdroj: Městský úřad Stráž pod Ralskem)

„V předchozích letech byla velmi dobrá dostupnost sekundární a terciární prevence i ve vyloučených lokalitách – činnosti občanského sdružení Most k naději. Primární prevence v rámci výuky v ZŠ. V roce 2014 na území Doksy nerealizovala činnost žádná organizace v oblasti sekundární a terciární prevence.“

(Zdroj: Městský úřad Doksy)

Frýdlant, Jilemnice, Nový Bor

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

Jablonec nad Nisou

Dostupnost služeb pro romské uživatele návykových látek v rámci programů protidrogové prevence lze hodnotit kladně. 3x týdně je zajištěna výměna injekčních stříkaček a výdej zdravotnického materiálu terénními pracovníky spolku Most k naději Liberec, kteří zároveň v rámci programu Harm Reduction zajišťují předcházení zdravotních a sociálních rizik spojených s užíváním drog.

Liberec

Dostupnost sekundární prevence na území kraje je velmi dobrá. Působí zde terénní programy pro osoby ohrožené drogou Most k naději, které poskytují své služby dle nízkoprahových principů, kdy nezjišťují národnost, pohlaví, věk, ani jméno, a na bázi anonymity a bezplatnosti poskytují své služby přímo v přirozeném prostředí klientů.

(Zdroj: Most k naději)

Semily

Programy pro uživatele drog jsou určeny všem, Romy nevyjímaje. V tuto chvíli však v Semilech nepůsobí žádná sociální služba, která by byla na uživatele drog zaměřena. Pouze Laxus, o. s. poskytuje své služby i občanům z PO3 Semily, v případě, že drogově závislý nastoupí výkon vazby či výkon trestu odnětí svobody ve Vazební věznici Liberec. Mj. v Semilech působí svépomocná psychoterapeutická skupina KLUS, která je určena pro lidi závislé na alkoholu, drogách a automatech. Od září 2012 byla obnovena v Semilech činnost tzv. AT poradny pro závislé na alkoholu a drogách pod vedením MUDr. Šlechty, která je nyní umístěna na adrese Bavlnářská 523, Semily.

Tanvald

Ve volně přístupném Nízkoprahovém centru je umožněna Podpora služeb primární prevence v nízkoprahovém zařízení pro děti a mládež, kterou provozuje Oblastní charita Most. Na území ORP Tanvald byla drogová scéna monitorována neziskovou organizací Most k naději o. s. Terénními pracovníky Most k naději o.s. je realizována sekundární i terciální protidrogová prevence. Pracovníci se svým terénním programem docházeli na ORP Tanvald a okolí každý čtvrtek.

Turnov

V ORP Turnov působí terénní pracovníci občanského sdružení Most k naději. Zaměřují se na realizaci sekundární protidrogové prevence. Činnost je finančně podporována z rozpočtu obce.

Železný Brod

V roce 2014 žádná spolupráce nebyla realizována.

- ***Zhodnocení spolupráce krajského koordinátora s protidrogovým koordinátorem.***

Spolupráce je velmi dobrá. Koordinátor pro romské záležitosti a protidrogový koordinátor sdílí společnou kancelář.

- ***K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlete prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.***

Liberecký kraj v prosinci 2013 zahájil realizaci individuálního projektu „Podpora a rozvoje služeb v sociálně vyloučených lokalitách Libereckého kraje“, jehož součástí je mimo jiné podpora poskytování sociálních služeb terénními programy pro osoby ohrožené drogovou závislostí. Projekt je financován prostředním ESF OP LZZ - 3.2. Podpora sociální integrace příslušníků romských lokalit a státního rozpočtu České republiky.

Multidisciplinárnní zasedání Policie ČR, zástupců Libereckého kraje a NNO.

8.3 Migrace Romů

- ***Migrace Romů v rámci kraje, její příčiny a důsledky; postoj veřejných institucí k tomuto problému a existence specifických opatření v této oblasti.***

Česká Lípa

Migrace Romů v rámci ORP 3 je způsobena tím, že Romové přicházejí o svoje bydlení z důvodu neplacení nákladů na bydlení. Toto je nutí k častému stěhování.

„Z roku 2014 máme zkušenost takovou, že do Mimoně přišla početná romská rodina ze Slovenské republiky, kdy jako důvod své migrace uvedli, že hledají na našem území práci, ovšem pokud víme, byla jim několikrát nabízena i ÚP, ale od srpna nikdo z členů této rodiny do zaměstnání nenastoupil. V důsledku toho byla zaznamenána drobná kriminalita a především záškoláctví dětí.“

(Zdroj: Městský úřad Mimoň)

Frýdlant

Migrace Romů je velkým problémem ORP Frýdlant. K migracím dochází především z důvodů nehrazení nájemného, pro porušování nájemní smlouvy, domovního řádu a dobrých mravů. Úřad práce potvrdil tuto skutečnost.

Jablonec nad Nisou

Na území města Jablonec nad Nisou dochází k časté migraci romských rodin v rámci samotné obce Jablonec nad Nisou. V menším počtu romské rodiny migrují v rámci ORP3 a okolních měst. Je evidována i migrace několika (cca 20) romských rodin z jiných ORP. Hlavní příčiny této migrace lze spatřovat zejména v etnické a cenové dostupnosti bydlení.

Jilemnice

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

Liberec

Hlavní příčinou migrací je dostupnost bydlení a lepší životní podmínky. Nepříznivými následky časté migrace je problematické nastupování dětí těchto rodin do škol, kde mívají časté potíže jak s učivem, tak s přijetím do kolektivu.

(Zdroj: Most k naději)

Nový Bor

Migrace rodin probíhá v rámci okresu Česká Lípa i mimo ni. Důvodem bývá stěhování z jedné ubytovny na druhou. Důvodem bývá ukončení ubytování na předešlé ubytovně z důvodu porušování pravidel, dluhu na nájemném, ukončení nájemní smlouvy atd.

Semily

V rámci ORP Semily k žádné velké migraci nedochází.

Tanvald

Za sledované období lze konstatovat, že na území ORP dochází k nárůstu migrace rodin. Specifická opatření neexistují. Časté sestěhovávání a migrování rodin dochází mezi obcemi Smržovka – Tanvald – Desná – Velké Hamry. Důvody migrace: problémy finanční, bytové, těhotenství dcery apod.

Turnov

V rámci ORP Semily k žádné velké migraci nedochází.

Železný Brod

S Úřadem práce – dávkami hmotné nouze obec spolupracuje, pokud se vyskytne potřeba řešit nové klienty (rodiny i jednotlivce). Vzhledem k tomu, že bytová politika města je založena na trvalém pobytu žadatelů o byt, jak již bylo uvedeno výše, Romové se stěhují do soukromých domů a bytů, kde však dlouho nepřebývají z důvodu špatných podmínek (hygienických, finančních). Specifická opatření v této oblasti nejsou zavedená.

- ***Migrace Romů do zahraničí a podávání žádostí o politický azyl (existence problému v kraji; státy, kam nejčastěji Romové emigrují a příčiny jejich odchodu).***

V roce 2014 nejčastěji Romové emigrovali do Anglie, Belgie a Irska. Hlavním důvodem byly finanční problémy v ČR (dluhy a exekuční řízení). Hlavní příčiny této migrace lze taktéž spatřovat zejména z důvodu etnického a cenově dostupného bydlení. Stěhují se za příbuznými, kteří jsou v těchto zemích finančně zajištěni.

- ***Popis situace Romů, kteří se vrátili zpět do ČR, identifikace problémů, kterým po návratu čelí.***

„Ti, kteří se vrátili, mají zjevně pocit, že se tu o ně obec a stát musí postarat, čekají, že jim bude ihned přidělen byt, že okamžitě nastartují systém finančních dávek, podpor všeho typu a podobně. Líčí pobyt v zahraničí jako něco nadpozemského, že se to tady tomu nemůže vyrovnat, ale při otázce – proč se vrátili – nedokážou odpovědět. Problém s opětovným začleněním se do své komunity nemají, zase se vracejí do systému, ve kterém se pohybovali, než odjeli.“

(Zdroj: Městský úřad Stráž pod Ralskem)

Po návratu mají taktéž romské rodiny problémy se zařazením svých dětí do školského systému (většina se vrací uprostřed školního roku (nemají vědomosti odpovídající příslušným ročníkům, protože byly vzdělávány jinak, nemají často potvrzení o návštěvě nějaké školy), přihláškou ke zdravotnímu pojištění a doložením povinných dokladů o své předchozí pracovní činnosti. Po návratu nemají kde bydlet (soudní vystěhovávání pro neplacení nájemného).

- ***Postoj veřejných institucí k romským domácnostem, které se vrátily zpět do ČR a jejich činnost v této oblasti (např. snaha situaci koordinovaně řešit, realizace opatření v této oblasti, příklady dobré a špatné praxe).***

Romové, kteří se vracejí, žádají o pomoc pouze v ojedinělých případech, kdy jim sociální pracovníci sociálních odborů poskytují odborné sociální poradenství, ale i doprovod při jednáních na úradech a ve školských zařízeních.

- ***K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlete prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.***

Oproti roku 2013 nedošlo k žádné změně. Migraci romské komunity nelze omezit. Dle LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD čl. 14 odst. 1 „Svoboda pohybu a pobytu je zaručena“.

9. ROZVOJ ROMSKÉ KULTURY A JAZYKA

- **Zájem Romů o udržení a rozvoj vlastní kultury a jazyka, (kdo je iniciátorem těchto aktivit – představitelé Romů, NNO, vzdělávací instituce, místní samospráva); zhodnocení míry naplnění jejich kulturních potřeb v kraji, identifikace překážek, které jim v tom brání.**

Z hlediska kultury nevnímáme žádné zásadní překážky pro rozvoj romské kultury na území kraje. Primární zájem však musí vždy vycházet od romských sdružení. Tyto aktivity je Liberecký kraj připraven podpořit. Liberecký kraj v dotačních řízeních nehledí na etnicitu žadatele, ale výhradně na kvalitu a parametry projektů. Dotace jsou tedy otevřeny všem bez výjimky.

Romové svou vlastní kulturu vnímají a podporují, což je znát třeba z návštěvnosti Hudebního festivalu národnostních menšin, který pořádá organizace „Liberecké fórum“ za finanční podpory Libereckého kraje. V roce 2014 proběhl již třetí ročník. Návštěvnost se, pohybuje v průměru okolo 1 500 osob, což považujeme za úspěch.

Česká Lípa

Zájem Romů o udržení a rozvoj vlastní kultury a jazyka vnímáme na základě zkušeností z práce s dětmi v klubovně a na základě sdělení obcí ve správním obvodu za velmi nízký. K naplnění jejich kulturních potřeb dochází spíše v rámci užší komunity. Svoji kulturu a jazyk se nesnaží nijak výrazně prezentovat. Pokud jsou pořádány kulturní akce, jsou pořádány jednotlivci.

„Na území města Mimoň působí sdružení Lampa, jehož představitelé se snaží o zachování romské kultury (taneční soubor, ...).“

(Zdroj: MěÚ Mimoň)

Frýdlant

Není žádné povědomí o zájmu samotných Romů o rozvoj vlastní kultury a jazyka. Jediné sdružení zabývající se přímo romskou kulturou, je občanské sdružení *Amaro suno*, které je zaměřeno na volnočasové aktivity dětí a mládeže v obci Bulovka.

Jablonec nad Nisou

Romové na území ORP3 projevují zájem o vlastní menšinovou kulturu, malé, neorganizované skupiny realizují kulturní (romské zábavy) a sportovní aktivity. Zároveň se pravidelně účastní tradičních kulturních akcí (romských festivalů) v rámci celé České republiky. Absence romského neziskového sektoru a schopných realizátorů proromských aktivit však zcela znemožňují cílený rozvoj romské kultury na území ORP.

Jilemnice

Ze strany obce nebyly zaslány relevantní informace.

Liberec

Zájem Romů o rozvoj vlastní kultury a jazyka je stále nižší – což je patrné například ve snižování práce s mládeží ve vlastní komunitě – ještě před 2 lety se mladí scházeli v družstvu

kopané, pracoval oddíl boxu, atletiky, dvě romské kapely – nyní se údajně schází pouze jedna z kapel. Jako překážku Romové uvádějí nedostatek financí.

Nový Bor

V prostorách Základní školy praktické probíhá hudební kroužek, kam dochází romské děti.

Semily

V Semilech začal působit Spolek Romů v Semilech pěstující český a slovenský folklor. Jejich aktivitám vychází město vstříc. Se svým programem vystupují na kulturních akcích ve městě.

Tanvald

Ve městě působí organizace „Romská umělecká dílna“, která je zaměřena na tradiční romskou hudbu a tance.

Turnov, Železný Brod

Aktivita na území ORP nebyla zaznamenána.

- ***Existence podpory Romů v této oblasti ze strany veřejných institucí, kraje a obcí – včlenění tématu do strategií rozvoje kraje a obcí, míra zapojení příspěvkových organizací, jako jsou muzea či jiné kulturní instituce, do této oblasti, dotační podpora romské kultury a jazyka ze strany kraje a obcí.***

Liberecký kraj podporuje rozvoj kultury jednak formou dotační politiky, jednak prostřednictvím svých pěti zřizovaných kulturních institucí – Krajská vědecká knihovna v Liberci, Oblastní galerie Liberec, Severočeské muzeum v Liberci, Muzeum Českého ráje v Turnově a Vlastivědné muzeum a Galerie v České Lípě. V roce 2014 se do přímé kulturní spolupráce s Romy zapojila Krajská vědecká knihovna v Liberci a Severočeské muzeum v Liberci.

Do Krajské vědecké knihovny v Liberci chodí pravidelně dvakrát měsíčně romské děti ze ZŠ praktická, ul. Gollova, a ZŠ praktická, ul. Orlí v Liberci. Knihovna nadále spolupracuje s romskou spisovatelkou Irenou Eliášovou, která přispěla do časopisu Světlik a sborníku Kalmanach. Severočeské muzeum v Liberci dlouhodobě spolupracuje s Romským muzeem v Brně. Odborný muzejní pracovník Ivan Rous dále průběžně dokumentuje historii romského koncentračního tábora v Liberci z období 2. světové války.

V roce 2014 vypsala kraj pro oblast kultury dotační podprogram 7.1 Kulturní aktivity v Libereckém kraji, který je otevřen všem žadatelům bez omezení. Žádné romské sdružení či obdobný subjekt tuto možnost podpory nevyužil. Přímou podporu či zřízení dotačního titulu přímo na podporu romské kultury Liberecký kraj nerealizoval a neplánuje.

Spolek „Liberecké fórum“ každoročně pořádá Hudební festival národnostních menšin Libereckého kraje. Na tuto akci přispívá částku 100.000,- Kč.

Tabulka č. 13: Financování a přehled projektů na podporu romské kultury a jazyka v kraji za rok 2014.

Kraj	Výše dotační podpory ze strany kraje	Přehled realizovaných projektů v roce 2014
Liberecký	100.000,-	Hudební festival národnostních menšin Libereckého kraje

Fotodokumentace z 3. Hudebního festivalu národnostních menšin Libereckého kraje, který každoročně pořádá spolek „Liberecké fórum“ za finanční podpory Libereckého kraje.

- *Dostupnost výuky romského jazyka, dostupnost výuky oboru romistika v kraji, identifikace úspěšných projektů a příkladů dobré praxe v této oblasti.*

Výuka romského jazyka byla zaznamenána pouze v klubech na území obcí Ralsko a Bulovka. Dostupnost výuky oboru romistiky v Libereckém kraji nebyla zaznamenána.

- *K jakým změnám oproti roku 2013 došlo v roce 2014 u každého z výše uvedených bodů? Pokud je to možné vysvětlete prosím, co bylo příčinou změn, případně co k nim přispělo.*

Na území Libereckého kraje nebyly zaznamenány žádné změny.

10. HLAVNÍ DOPORUČENÍ KE ZLEPŠENÍ SITUACE ROMSKÉ MENŠINY A DALŠÍ DOPLNĚNÍ

- ***Další postřehy k situaci Romů v kraji.***

Celorepubliková vysoká nezaměstnanost stěžuje zařazení Romů, neboť ti obvykle mají pouze základní vzdělání. Společnost by se měla zamyslet nad tím, že za výchovu a vzdělávání dětí odpovídají rodiče. Vzhledem k tomu, že ti nejsou postižitelní, neposílají ráno děti do školy, spí do 9 hod. a vysoká (omluvená) absence romských dětí ve škole, které dojíždějí z vyloučené lokality např. V. Hamrů. Ač existují pravidla školy o omlouvání žáků, dětský lékař vždy dodatečně omluvenku napíše i zpětně několik dnů. Nevezme si přece na triko, že přijde matka s dítětem až po 3 dnech a sdělí mu, že dítě zvracelo, bolela ho hlava apod., a proto nemohli přijít dříve. Romské rodiny ve vyloučených lokalitách bydlí ve velmi nevhodných soukromých bytech s plísní a možná je i potom vysoká nemocnost dětí (stát ještě přispívá příspěvkem na bydlení). Všichni jsou na dávkách a prakticky nemají možnost získat jiné bydlení. Stát vymýšlí různé programy pro začlenění romských obyvatel, fin. prostředky plynoucí na tuto činnost však nic nezlepšují. Velká část romských rodin nechce pracovat, využívají pouze systém dávek, je pro ně důležitá vícečlenná rodina (rodí už i 15tileté). Pokud je dětem, resp. jejich rodičům, nabízeno vzdělání na učňovských či středních školách, nemají o to zájem, neboť to prý stojí peníze (dojíždění, obědy, pomůcky apod.). Občas se najde nějaké dítě, které jde studovat, ale stále to je velmi malé procento.

- ***Náměty pro systémové změny na národní úrovni v krátkodobém, střednědobém a dlouhodobém časovém horizontu.***

Domníváme se, že ke zlepšení situace Romů ve spádové oblasti i celorepublikově by velice výrazně pomohl jejich pozitivní a zodpovědnější přístup ke vzdělání a k zaměstnávání. Řešení problémů je záležitostí celostátně nastavenou pomocí obcím, změnami ve školství a v oblasti zaměstnanosti.

Prvotní pomoc je nutná již od školního věku, motivovat děti ke studiu, sociální práci na obcích a ve školách. Je nutné vytvořit současně i společenské prostředí pro zvýšení zaměstnanosti, zlepšit i učňovské školství a jeho provázanost z potřebami průmyslu a živnostníků tak, aby měla mládež možnost uplatnění. Legislativně zamezit zneužívání příspěvků na bydlení a dalších sociálních dávek.

- ***Přehled hlavních kauz, které se v oblasti romské integrace řešily v roce 2014.***

Na území Libereckého kraje v roce 2014 nebyly zaznamenány žádné hlavní kauzy, které by vyvolávaly místní nepokoje. Největším tématem na řešení romské integrace byla otázka bydlení. Majitelé se k objektům, které pronajímají, nechovají s péčí řádného hospodáře. Objekty často nesplňují technický a hygienický stav dle stavebního zákona. V průběhu roku došlo k několika případům vyhození domů, kde žilo převážně romské obyvatelstvo (2x Liberec, 1x Tanvald, 1x Hrádek nad Nisou).

Obec	Typ obce	Agentura pro sociální začleňování	Existence KPSS	Existence strategie SVL	TP úřadu	Asistent prevence kriminality	Asistent pedagoga dětí se soc. znevýhodněním	Přípravné třídy	NZDM	Terénní programy	Terénní sl. - drogy	SAS pro rodiny s dětmi	Poradenství	NNO a církevní organizace mimo soc. služeb	MAS	Mateřská centra
Tanvald	III.		do 2015				4		1	2	x	1	6	2	MAS Rozvoj Tanvald-ska	1
Desná	I.		do 2015		-	-				1		1	2		MAS Rozvoj Tanvald-ska	
Harrachov	I.		do 2015		-	-							1		MAS Rozvoj Tanvald-ska	
Kořenov	I.		do 2015		-	-						1	2		MAS Rozvoj Tanvald-ska	
Plavy	I.		do 2015		-	-	2					1	3		MAS Rozvoj Tanvald-ska	
Smržovka	I.		do 2015		-	-				2	x	1	5		MAS Rozvoj Tanvald-ska	
Velké Hamry	I.	x	do 2015	x	1	2	1	2		2	x	1	4		MAS Rozvoj Tanvald-ska	
Jablonec nad Nisou	III.		do 2015				23		1	3	x	2	6			2
Janov nad Nisou	I.				-	-				1			3		MAS Podještětí	
Lučany nad Nisou	I.				-	-	1			2	x	1	2		MAS Rozvoj Tanvald-ska	
Nový Bor	III.		do 2015		1	2	2	1			x		3	2	MAS Novoborská	
Cvikov	II.		do 2015								x	2	3		MAS Novoborská	
Semily	III.		do 2015			4							4			1

Lominice n. Popelkovou	II.											4		Brána do Českého ráje	1
Jilemnice	III.		do 2015								x	3		MAS "Přidte pobejt"	1
Rokytnice n. Jizerou	II.		do 2017									1		MAS "Přidte pobejt"	
Česká Lípa	III.		do 2015	1		5	2	1	2	x		5	1		1
Doksy	II.		do 2015								x	2		LAG Podralsko	
Mimoň	II.					5		1	1	x		2		LAG Podralsko	
Ralsko	I.	x	do 2015	x	2	4	1	1		x		1	2	LAG Podralsko	
Stráž pod Ralskem	I.		do 2015		-	-				1	x	6		LAG Podralsko	
Zákupy	I.		do 2017		-	-						2		LAG Podralsko	
Liberec	III.		do 2016				25	2	2	5	x	7	10		2
Český Dub	II.		do 2015								x	2		MAS Podještědí	
Hodkovice n. Mohelkou	II.		do 2015						1	x		3		MAS Podještědí	1
Hrádek nad Nisou	II.					1		1	1	x		5		MAS Podještědí	
Chrastava	II.								2	x		3	1	MAS Podještědí	
Jablonné v Podještědí	II.		do 2015			1		1		x		5		LAG Podralsko	
Nová Ves	I.		do 2015		-	-						3		MAS Podještědí	
Osečná	I.		do 2015		-	-	1					3		LAG Podralsko	

Frýdlant	III.	x	do 2020				3	1		2	x		6	MAS mikoregionu Frýdlantsko	
Nové Město p. Smrkem	II.	x					7	1			x		3	MAS mikoregionu Frýdlantsko	1
Bulovka	I.	x			-	-							1	MAS mikoregionu Frýdlantsko	
Dětrichov	I.	x			-	-								MAS mikoregionu Frýdlantsko	
Habartice	I.	x			-	-							1	MAS mikoregionu Frýdlantsko	
Hejnice	I.				-	-							4	MAS mikoregionu Frýdlantsko	1
Heřmanice		x			-	-								MAS mikoregionu Frýdlantsko	
Jindřichovice p. Smrkem	I.				-	-	3						1	MAS mikoregionu Frýdlantsko	
Kunratice	I.	x			-	-							1	MAS mikoregionu Frýdlantsko	
Lázně Libverda	I.				-								2	MAS mikoregionu Frýdlantsko	
Raspenava	I.				-	-	1				x		3	MAS mikoregionu Frýdlantsko	
Višňová	I.	x			-	-							1	MAS mikoregionu Frýdlantsko	

Turnov	III.		do 2015	-	-				2	x		4	1	OPS pro Český ráj	1
Železný Brod	III.		do 2015			2				x		5			

	Lokalita je touto aktivitou pokryta. V případě soc. služby číslo neznámá, že organizace přímo sídlí v dané obci, ale počet organizací, které zajistily službu pro občana obce.
	KPSS je zpracován společně s obcí typu III či II

Příloha

1. Zpráva k problematice sociálně vyloučených lokalit: problematika ubytoven